

Rok V.

Nr. 7—8.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 20 lipca 1928 r.

**Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.**

Pojedyncze numery do nabycia w Księgarni Stow. Naucz. Pol. w Wilnie, ul. Królewska Nr. 1

T R E Ś Ć:

Pozycja	str.
111. Okólnik M. W. R. i O. P. o wykonaniu dekretu o obowiązku szkolnym	170
112. Zarządzenie M. W. R. i O. P. w sprawie rozkładu godzin w szkołach powszechnych z niepolskim jęz. nauczania	171
113. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie używania podręczników w szkołach	171
114. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie zajęć ubocznych nauczycieli	173
115. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie mieszkań służbowych	174
116. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie zakazu udziału młodzieży w zawodach marszowych	174
117. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie popierania przemysłu ojezystego	175
118. Pismo M. W. R. i O. P. w sprawie odprawy dla stałego nauczyciela, zwolnionego w drodze dyscyplinarnej	175
119. Ogłoszenia urzędowe	176
120. Ruch służbowy	178
121. Dział nieurzędowy	179

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do Kuratorów Okręgów szkolnych: Poleskiego, Warszawskiego, Wileńskiego i Wołyńskiego

o wykonaniu dekretu o obowiązku szkolnym na terenie województw: Nowogródzkiego, Poleskiego, Wileńskiego oraz powiatów grodzieńskiego i wołkowyskiego oraz gmin białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej powiatu bielskiego województwa Białostockiego.

Celem wprowadzenia w życie dekretu z dn. 7.II 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 107) o obowiązku szkolnym, rozciągniętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 30 XI 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1030) na obszar województw nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i powiaty grodzieński i wołkowyski i gminy białowieską, masiewską i suchopolską powiatu bielskiego województwa białostockiego, oraz z dn. 16.III 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 192) na obszar ziemi Wileńskiej, zarządzam co następuje:

Od dnia 1 września 1928 r. na wymienionym terenie stosowany winien być obowiązek szkolny wobec:

- a) wszystkich dzieci, urodzonych w roku 1921, t. j. dzieci siedmioletnich,
- b) dzieci roczników starszych, urodzonych w latach 1915 — 1920, które uczęszczały już do szkoły w roku szkolnym 1927/28.

Zarządzam, aby norma obciążenia izb lekcyjnych była taka, żeby na metr kwadratowy izby szkolnej przypadało najwyżej 1,20 dziecka, a tylko w wyjątkowo trudnych warunkach norma 1,5 dziecka może mieć zastosowanie zarówno w roku szkolnym 1928/29, jak i w latach następnych do czasu uzyskania odpowiednich budynków szkolnych.

Prócz tego wszędzie, gdzie zachodzi tego potrzeba, a nie ma szczególnych przeszkód, ma być stosowane w roku szkolnym 1928/29 oraz w latach następnych, do czasu uzyskania odpowiednich budynków szkolnych, dwurazowe w ciągu dnia użytkowanie izb dla celów normalnej nauki szkolnej.

Zaprowadzając dwurazowe użytkowanie izb lekcyjnych, dążyć należy jednocześnie do możliwie najlepszego technicznego przystosowania tych izb do zajęć w godzinach wieczorowych tak, aby brak odnośnej instalacji lub niewystarczające oświetlenie izb lekcyjnych nie były powodem skracania przepisanych godzin codziennej nauki szkolnej, jak niemniej, aby skutkiem tego nie następowała redukcja programu nauki i ograniczenie działalności wychowawczej szkoły.

Dla dzieci opóźnionych w stosunku do normalnej nauki szkolnej organizują Kuratorja Okręgów Szkolnych naukę skróconą, zgodnie z okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27 grudnia 1924 r. (L. 20421/1) w sprawie zorganizowania nauki skróconej dla dzieci w wieku szkolnym, nie pobierających nauki w szkole (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 ex 25).

Przy wykonywaniu powyższego zarządzenia stosować się należy do Instrukcji z dnia 20 kwietnia 1923 r. Nr. 5299/1 w sprawie wykonywania obowiązku szkolnego na terenie 5 województw b. Królestwa Kongresowego.

Warszawa, dnia 14 maja 1928 r. (Nr. I. 3984/28).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Dobrucki.*

112.

Z A R Z Ą D Z E N I E

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 6 czerwca 1928 r.

w sprawie rozkładu godzin w publicznych szkołach powszechnych z nie-polskim językiem nauczania.

Rozporządzenie z dnia 15 listopada 1927 r. Nr. I. 20128/27 w sprawie rozkładu godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 251) uzupełniam następującym postanowieniem, które należy umieścić jako drugie zdanie w § 1 przytoczonego rozporządzenia:

„Wyjątek od tej zasady stanowią 6-cio i 7-klasowe publiczne szkoły powszechne z niemieckim językiem nauczania, w których na naukę języka polskiego należy przeznaczyć w oddziałach: V, VI i VII po 5 godzin, a na naukę języka niemieckiego w oddziale V—5 godzin, w oddziałach: VI i VII po 4 godziny tygodniowo; nauki innego języka nie udziela się w tych szkołach”.

Warszawa, dnia 5 czerwca 1928 r. (Nr. I. 8642/28).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Dr. Dobrucki.*

113.

O K Ó L N I K

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 28 maja 1928 r. (Nr. II P. 11541/27).

do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz do Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich

w sprawie używania podręczników w szkołach.

Doniosły dla postępu nauczania prąd w kierunku zmiany stosowanych w dawnej szkole metod nauczania jako jedno ze swoich naczelnych haseł wysunął walkę z opieraniem nauki szkolnej na niewłaściwym, martwym stosowaniu podręczników.

Powierzchny stosunek do tego hasła wywołał niebezpieczne dla poziomu szkolnictwa nieporozumienie co do roli podręcznika w szkole. Rozpowszechnić się zaczęło bowiem dość szeroko mniemanie, że podręczniki są wogóle niepotrzebne, a nawet że stosowanie podręcznika jest objawem zacofania.

Tak błędne pojmowanie rzeczy domaga się gruntownego sprostowania.

W całości nauczania szkolnego podręcznik jest nader ważnym czynnikiem, niejednokrotnie niemniej ważnym, jak praca w laboratorjach lub żywe słowo nauczyciela. Żaden z tych trzech zasadniczych czynników pracy szkolnej nie może być lekceważony. Harmonijne ich zastosowanie daje największą gwarancję należytych wyników nauczania. Prócz nauki gimnastyki, robót ręcznych, rysunku, skuteczne nauczanie bez podręcznika odpowiedniego rodzaju możliwe jest wprawdzie i w innych przedmiotach — nie we wszystkich oczywiście i nie na wszystkich poziomach — wymaga ono jednak takiego przygotowania i takich wysiłków od nauczyciela, że musi być uznane za metodę wyjątkowo trudną.

I wówczas jednak, gdy nauczyciel po należytej rozwadze zdecyduje się uczyć bez podręcznika lub też widzi się zniewolonym do tego z powodów od niego niezależnych, musi on zatroszczyć się o to, aby uczniowie w zakresie jego przedmiotu naukowego kształcili się także i drogą czytelnictwa, np. przez czytanie wybranych rozdziałów książek naukowych, odpowiednich broszur, wydawnictw popularnych i t. p. — jednym słowem, aby nie byli pozbawieni drukowanego słowa, t. j. tego sposobu kształcenia się, który w późniejszym ich życiu stać się musi sposobem najważniejszym.

Dobry i dobrze użyty podręcznik umożliwia samodzielną pracę umysłową ucznia przy pomocy książki i stwarza pobudkę do tej pracy, np. przez to, że nauczyciel zadaje odpowiednio dobrane ustępy z podręcznika do samodzielnego opracowania ich w domu bez poprzednich objaśnień w szkole.

Podręcznik daje pewność, że uczeń ma możliwość uzupełnienia fragmentarycznego często zakresu zdobytej przez niego wiedzy, że ma zwłaszcza możliwość uzupełnienia braków, powstałych skutkiem nieobecności w szkole. Wreszcie podręcznik w znaczeniu ściślejszem zapewnia najłatwiejszy i najbardziej niezawodny sposób utrwalania zdobytej wiedzy.

Potrzebę podręcznika dobitnie wykazuje rozpowszechnienie się zwyczajów robienia przez uczniów z inicjatywy lub za zgodą nauczyciela notatek, mających zastępować podręcznik. Takie notatki służą często do utrwalania w pamięci ucznia błędów i nedorzecznosci wynikłych z nieuniknionych nieporozumień.

Zarzuty tego rodzaju nie są oczywiście skierowane przeciwko nauczycielowi prowadzonemu, więc zwięzłemu a przejrzystemu zapisywaniu przez ucznia spostrzeżeń, czynionych podczas pracy laboratoryjnej, przeciwko rozwiązywaniu piśmiennemu podczas lekcji zadań matematycznych, fizycznych i t. d., przeciwko wyjątkowemu notowaniu wiadomości i wskazówek, nie zawartych w podręczniku — wogóle przeciwko takiemu ujęciu piśmiennemu fragmentów lub głównych wyników pracy w szkole, które bądź stanowi organiczny składnik czynnej postawy ucznia, bądź jest spowo-

dowane niewątpliwą doraźną potrzebą. Odpowiednie zeszyty winny być jednak starannie kontrolowane i przeglądane przez nauczyciela.

Natomiast wszelkie dyktowanie kursu przez nauczyciela, jako stanowiące w istocie rzeczy środek niemniej mechaniczny i powierzchowny jak złe użycie podręcznika, a zabierające mnóstwo najcenniejszego czasu, musi ulec potępieniu.

Znaczenie podręcznika w nauce szkolnej wymaga ze strony nauczycielstwa oraz ze strony dyrekcji szkół wielkiej troski o należyty wybór podręczników najbardziej odpowiednich i o należyte ich zastosowanie w nauce szkolnej.

Obowiązkiem każdego nauczyciela jest gruntowne przestudjowanie dozwolonych podręczników przedmiotu, który prowadzi, odpowiednich dla danej szkoły i dla danej klasy i wybranie podręcznika najbardziej w danych warunkach odpowiedniego.

Obowiązkiem nauczyciela jest dokładne również obmyślenie sposobu użytkowania podręcznika w klasie przez nauczyciela i uczniów, w domu przez uczniów i systematyczne realizowanie obmyślonego planu.

Dyrektorzy i kierownicy szkół winni ze swej strony usilnie czuwać nad trafnością wyboru oraz nad umiejętnym użytkowaniem podręcznika przez nauczyciela i uczniów.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Dobrucki.*

114.

OKÓLNİK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 31 maja 1928 r. Nr. O. Prez.-3594-28.

w sprawie zajęć ubocznych nauczycieli.

W okólniku Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 20 listopada 1927 r. Nr. II-15754/27 w sprawie zajęć ubocznych nauczycieli (Dziennik Urzędowy Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 stycznia 1928 r. N. 1/194 poz. 17) znajduje się ustęp:

„Należy odmawiać zezwolenia na pełnienie obowiązków urzędnika płatnego w jakiegokolwiek instytucji prywatnej lub samorządowej a w szczególności burmistrza, wójta, lub komisarza miasta, członka dyrekcji instytucji finansowej i bankowej, związków, kooperatyw i t. p.”.

Ustęp ten należy w stosunku do spółdzielni wiejskiej interpretować tak, że zezwolenia winny być odmawiane z reguły, jednakowoż nie zawsze. Dopuszczalne jest mianowicie udzielenie zezwolenia wówczas, gdy zajęcie nauczyciela w spółdzielni wiejskiej ma charakter pracy obywatelskiej; w szczególności gdy z powodu braku na miejscu elementarnego zajęcia nauczyciela w spółdzielni może wyrzeć zasadniczy wpływ na powodzenie tej instytucji tak ważnej dla podniesienia miejscowego dobrobytu i kultury rolnej. W takich przypadkach nie stanowiłby przeszkody

do udzielenia zezwolenia także fakt, że nauczyciel pobiera za zajęcie w spółdzielni pewne wynagrodzenie, byleby wynagrodzenie to było skromne i odpowiadało utracie możliwości oddania się ubocznemu zajęciu nauko-wo-pedagogicznemu.

(—) *Dr. Dobrucki*
Minister.

115.

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Wilno, dn. 13 czerwca 1928 r. L. O-20654/28.

**Do Dyrekcyj Państwowych szkół średnich ogólnokształcących,
Seminarjów Nauczycielskich, szkół zawodowych oraz Panów
Inspektorów Szkolnych w Okręgu Szkolnym Wileńskim
w sprawie mieszkań służbowych.**

Na podstawie wyjaśnienia Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 25.V.1928 r. L. X.1411/28 Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadomiło pismem z dnia 5 czerwca 1928 r. Nr. O. Prez. 3595-28, że w wypadku częściowego opróżnienia przez funkcjonariusza państwowego mieszkania służbowego należy od niego pobierać do czasu całkowitego opróżnienia mieszkania komorne w wysokości całego przysługującego mu dodatku mieszkaniowego, bowiem do pobierania w tym wypadku tylko części tego dodatku niema podstaw prawnych.

Nie może mieć również zastosowania w tych wypadkach obliczenie czynszu w myśl ustawy o ochronie lokatorów z dnia 14 kwietnia 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 39 poz. 406) względnie w myśl art. 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. (Dz. Ust. Rz. Pol. Nr. 90 poz. 849).

P. o. Naczelnika Wydziału
(—) *J. Małowieski.*

116.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Do Dyrekcyj wszystkich szkół

w sprawie zakazu udziału młodzieży szkolnej w zawodach marszowych.

Na podstawie spostrzeżeń lekarskich podczas marszów długodystansowych i zgodnie z zarządzeniem Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przynasobienia Wojskowego zabraniam młodzieży szkolnej, a w szczególności hufcom szkolnym, udziału w zawodach marszowych. Warszawa, dnia 1 czerwca 1928 r. (L. O. H. Fiz. — 573-28).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Dobrucki.*

117.

O K Ó Ł N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Nr. 0—20088/28.

**Do wszystkich Władz i Urzędów, podległych Kuratorjum Okręgu
Szkolnego Wileńskiego**

w sprawie popierania przemysłu ojczyztego w szkolnictwie.

Przypominając okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 maja 1925. (Dz. Urz. Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. Nr. 9 poz. 94) w sprawie popierania przemysłu ojczyztego w szkolnictwie, polecam ponownie ścisłe przestrzeganie zawartych w nim motywów i zarządzeń.

Panowie Dyrektorowie (kierownicy), Inspektorowie Szkolni oraz nauczycielstwo zechcą stale pamiętać o tem, że popieranie przemysłu krajowego jest koniecznością z punktu widzenia ogólnopolskiego, bowiem od konsumpcji wyrobów krajowych uzależniony jest rozwój przemysłu, a co za tem idzie i dobrobyt kraju. O tem należy młodzież szkolną uświadamiać przy każdej nadających się sposobności.

P. o. Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *St. Pogorzelski.*

118.

P I S M O

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 czerwca 1928 r. L. 1-8410/28

**Do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego w Warszawie
w sprawie odprawy dla stałego nauczyciela zwolnionego w drodze
dyscyplinarnej.**

Na pismo z dnia 22 maja 1928 r. Nr. 1-11047/28, Ministerstwo wyjaśnia, że jeżeli nauczyciel stały, który z powodu niewystąpienia 10 lat nie nabył prawa do emerytury, na podstawie wyroku Komisji Dyscyplinarnej skazującego go na karę z art. 82 punkt 9) ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu ogłoszonym w Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 462 z 1928 r., zwolniony zostaje ze służby z zachowaniem praw do uposażenia emerytalnego w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych, lub do odprawy, wypłacić mu należy odprawę w wysokości określonej w art. 44 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6/24, poz. 46).

Postanowienia art. 69 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, jako dotyczącego wyłącznie nauczycieli tymczasowych, nie mogą mieć zastosowania do nauczycieli stałych, zwolnionych ze służby w drodze dyscyplinarnej.

Dyrektor Departamentu

(—) *W. Żłobicki.*

Ogłoszenia urzędowe.

Do Dyrekcji Gimnazjum Ferdynanda Welera w Wilnie.

Powiadamiam, że Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 15 czerwca r. b. L. II-8156/28 zmienił częściowo swą decyzję z dn. 17 kwietnia r. b. L. II-4999/28 i nadał Gimnazjum koedukacyjnemu Ferdynanda Welera w Wilnie na rok szkolny 1928/29 pełne prawa gimnazjum państwowego, przewidziane w § 1 lit. A. rozporządzenia z dn. 7 listopada 1924 r. L. 12600/II (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 20/142 poz. 206).

Wilno, dn. 28. VI. 1928 r. Nr. II-23072/28.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

Do Dyrekcji Gimnazjum Towarzystwa Rozpowszechniania Oświaty w Wilnie.

Powiadamiam, że Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dn. 15 czerwca r. b. L. II-7744/28, przychyłając się do prośby Zarządu Towarzystwa Rozpowszechniania Oświaty w Wilnie, zmienił częściowo swą decyzję z dn. 17 kwietnia r. b. L. II-4999/28 i nadał Gimnazjum Koedukacyjnemu Towarzystwa Rozpowszechniania Oświaty w Wilnie na rok szkolny 1928/29 niepełne prawa gimnazjum państwowego przewidziane w § 1 lit. b. rozporządzenia z dn. 7 listopada 1924 r. L. 12600/II (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 20/142 poz. 206).

Wilno, dn. 28. VI. 1928 r. Nr. II-23083/28-

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

Do Dyrekcji Gimnazjum Hebrajskiego Humanistycznego „Tarbut” w Wilnie.

Powiadamiam, że Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dn. 15 czerwca r. b. L. II-6625/28 nadał Gimnazjum koedukacyjnemu humanistycznemu z hebrajskim językiem nauczania Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „Tarbut” w Wilnie dla klas od pierwszej do trzeciej włącznie na rok szkolny 1928/29 niepełne prawa gimnazjum państwowego, przewidziane w § 1 lit. b. rozporządzenia z dn. 7 listopada 1924 r. L. 12600/II (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 20/142 poz. 206) z zastrzeżeniem, przewidzianem w § 4 przytoczonego rozporządzenia.

Wilno, dn. 28. VI. 1928 r. Nr. 23027/28.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

Egzaminy nauczycielskie.

Egzaminy dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich (normalne i uproszczone) w okresie jesiennym r. b. odbywać się będą od dn. 19 do dn. 27 października. Kandydaci, którzy pragną przystąpić do egzaminów klauzurowych i ustnych w tym okresie, winni zgłosić się w tym celu pisemnie do komisji egzaminacyjnej w terminie do dnia 6 października, składając jednocześnie przepisana opłatę, która wynosi za egzamin naukowy (klauzurowy i ustny) 50 zł. 40 gr. za egzamin pedagogiczny 28 zł., za egzamin uproszczony 22 zł.

Rozkład i terminy egzaminów będą podane do wiadomości zainteresowanych drogą ogłoszenia w lokalu komisji egzaminacyjnej (Uniwersytet, ul. Uniwersytecka 3, II p.):

(—) *T. Czeżowski*

Prezes Państwowej Komisji Egzaminacyjnej.

Konkursy.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie ogłasza niniejszem konkurs na następujące posady nauczycielskie w tamtejszym Okręgu:

- a) w *Gimnazjum Państwowem w Baranowiczach*: 1) jęz. niemieckiego, 2) jęz. francuskiego, 3) polskiego i historii, 4) jęz. łacińskiego, 5) gimnastyki.
- b) w *Gimnazjum Państwowem w Dziśnie*: 6 i 7) przyrody i geografji (dwa etaty), 8) jęz. łacińskiego i historii, 9) lekarza szkolnego i higieny (kontraktowo), 10) śpiewu i muzyki.
- c) w *Gimnazjum Państwowem w Wilejce*: 11) jęz. polskiego i geografji
- d) w *Gimnazjum Państwowem w Lidzie*: 12) jęz. niemieckiego, 13) fizyki z matematyką.
- e) w *Gimnazjum Państwowem w Słonimie*: 14) jęz. polskiego z propedeutyką filozofji, 15) matematyki, 16) śpiewu z chórem i muzyką.
- f) w *Gimnazjum Państwowem w Nowogródku*: 17) jęz. łacińskiego z jęz. niemieckim, 18) religji mojżeszowej.
- g) w *Gimnazjum Państwowem w Nieświeżu*: 19 i 20) jęz. polskiego (dwa etaty), 21 i 22) jęz. łacińskiego (dwa etaty),
- h) w *Gimnazjum Państwowem w Święcianach*: 23) jęz. francuskiego, 24) jęz. niemieckiego, 25) jęz. polskiego z propedeutyką filozofji.
- i) w *Gimnazjum Państwowem w Nowej Wilejce*: 26) jęz. łacińskiego,
- j) w *Gimnazjum Państwowem w Baranowiczach z przydziałem do Gimnazjum Polskiego w Stołpcach*: 27) jęz. łacińskiego, 28) jęz. niemieckiego, 29) przyrody i fizyki, 30) historii z geografją.

O wymienione stanowiska ubiegać się mogą kandydaci, posiadający, kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich, będący obywatelami polskimi o nieskazitelnej przeszłości, władający poprawnie językiem polskim w mowie i piśmie oraz mogący się wykazać świadectwem lekarskim o przydatności do zawodu nauczycielskiego.

Do wyżej wymienionych stanowisk przywiązane jest uposażenie służ-

bowe, określone ustawą z dnia 9 października 1923 r., z późniejszymi zmianami i modyfikacjami.

Wymienione posady są do objęcia od 1 września 1928 r. Odpowiednio udokumentowane podania wносить należy do Kuratorjum OS. Wileńskiego w Wilnie w ciągu sześciu tygodni najdalej od ukazania się niniejszego ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P.

Nauczyciele czynni w szkołach państwowych powinni wносить podania w drodze służbowej.

K o n k u r s .

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej w Wołożynie.

O stanowisko to mogą ubiegać się nauczyciele, posiadający pełne kwalifikacje oraz odpowiadający wymaganiom art. 12 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 47, poz. 462).

Podania należyce udokumentowane winni kandydaci wносить w drodze służbowej do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w terminie do dni 30 od daty wyjścia niniejszego numeru Dziennika Urzędowego.

120.

Ruch służbowy Kuratorjum.

Mianowani:

1. Ludwik *Kuczewski*, wizytator szkół K. O. S. Wileńskiego — naczelnikiem wydziału w V st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z dniem 1 lipca 1928 r. (Dekret Min. W. R. i O. P. z dnia 13.VI.1928 r. Nr. 0. Prez. — 3814-28).

2. Józef *Wątarek*, wizytator szkół K. O. S. Wileńskiego — naczelnikiem wydziału w V st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z dniem 1 lipca 1928 r. (Dekret Min. W. R. i O. P. z dnia 13.VI.1928 r. Nr. 0. Prez. 3815-28).

3. Waław *Płużański*, inspektor szkolny w Radomiu, p. o. wizytatora Szkół w K. O. S. Wileńskiego — wizytatorem Szkół V st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z dniem 1 lipca 1928 r. (Dekret Min. W. R. i O. P. z dnia 18 czerwca 1928 r. Nr. 0. Prez. 3954-28).

4. Zygmunt *Szulczyński*, nauczyciel państwowego seminarjum nauczycielskiego w Wilnie, p. o. wizytatora szkół w K. O. S. Wileńskiego — radcą VI st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z powierzeniem pełnienia obowiązków wizytatora szkół z dniem 1 lipca 1928 r. (Dekret Min. W. R. i O. P. z dnia 25.IV 1928 r. Nr. 0. Prez. 25-19).

5. Józef *Ostrowski* — pracownik kontraktowy z płacą w-g VIII grupy uposażenia w Kuratorjum O. S. Wileńskiego — prowizorycznym asesorem VIII st. sł. w Kuratorjum O. S. Wileńskiego z dniem 1 czerwca 1928 r. (Dekret K. O. S. Wileńskiego z dn. 11.VI 1928 r. Nr. O. 20024-28).

6. Michał *Mienicki*, prowizoryczny urzędnik IX st. sł. w K. O. S. Wileńskiego — kontrolerem IX st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z dniem

1 czerwca 1928 r. (Dekret K. O. S. Wileńskiego z dn. 2 VI 1928 roku Nr. O. 18618-28).

7. Konstanty *Grundt-Meyer*, sekretarz IX st. sł. w K. O. S. Wileńskiego — asesorem VIII st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z dniem 1 lipca 1928 r. (Dekret K. O. S. Wileńskiego z dnia 26.VI 1928 r. L. O. 22495-28).

8. Ludwik *Kępiński*, sekretarz IX st. sł. w K. O. S. Wileńskiego — asesorem VIII st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z dniem 1 lipca 1928 roku (Dekret K. O. S. Wileńskiego z dnia 21.VI 1928 r. L. O. 22494-28).

9. Janina *Kondratowiczówna*, urzędnik XI st. sł. w K. O. S. Wileńskiego — adjunktem kancelaryjnym X st. sł. w K. O. S. Wileńskiego z dniem 1 lipca 1928 r. (Dekret K. O. S. Wileńskiego z dn. 21.VI 1928 r. L. O. 22493-28).

Przeniesieni w stan spoczynku:

Jeremi *Łukaszewicz*, wizytator szkół Kuratorjum O. S. Wileńskiego, z dniem—30 czerwca 1928 r. (Dekret Min. W. R. i O. P. z dnia 18 stycznia 1928 r. Nr. O. Prez. 294-28).

121.

Dział nieurzędowy.

Nadesłane.

W Książnicy Atlas we Lwowie są do nabycia mapy: Palestyny E. Romera, podklejona na płótnie w cenie 30 zł. za egzemplarz oraz Polski (konturowa) E. Romera i T. Szumańskiego w arkuszach w cenie 2 zł. 40 gr. za egzemplarz.

Od Administracji.

Niniejszy 7 — 8 numer Dziennika jest podwójny, za miesiąc lipiec i sierpień r. b., a cena jego wynosi 80 groszy.

Prenumeratory, otrzymujący „Dziennik” w lipcu, winni opłacić prenumeratę i za sierpień r. b.

Do niniejszego numeru „Dziennika” dołącza się dla wszystkich prenumeratorów dodatek № 1, zawierający Ustawę o stosunkach służbowych nauczycieli z ostatnio wprowadzonymi w niej zmianami.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł. 120.—, Pół strony 65 zł.—
Ćwierć strony zł. 35.—. Ogłoszenia mniejsze niż $\frac{1}{4}$ kolumny liczą się od wyrazu po 20 gr
za wyraz.

Ogłoszenia umieszcza się **tylko po zapłaceniu zgóry** przypadającej należności (konto Nr. 30466) w P. K. O.. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

1. Zgodnie z art. 2. Wnioskodawca...
 2. Wnioskodawca...
 3. Wnioskodawca...
 4. Wnioskodawca...
 5. Wnioskodawca...
 6. Wnioskodawca...
 7. Wnioskodawca...
 8. Wnioskodawca...
 9. Wnioskodawca...
 10. Wnioskodawca...

Dział niurzędowy

Nabawienie

1. Wnioskodawca...
 2. Wnioskodawca...
 3. Wnioskodawca...
 4. Wnioskodawca...
 5. Wnioskodawca...

Odz Administracyjny

1. Wnioskodawca...
 2. Wnioskodawca...
 3. Wnioskodawca...
 4. Wnioskodawca...
 5. Wnioskodawca...

6. Wnioskodawca...
 7. Wnioskodawca...
 8. Wnioskodawca...
 9. Wnioskodawca...
 10. Wnioskodawca...

DODATEK Nr. 1

**DO Nr. Nr. 7 i 8 „DZIENNIKA URZĘDOWEGO KURATORJUM OKRĘGU
SZKOLNEGO W WILNIE” Z 1928 R.**

USTAWA

Z DNIA 1-go LIPCA 1926 R.

O STOSUNKACH SŁUŻBOWYCH NAUCZYCIELI

**W BRZMIENIU ZGODNEM Z ROZPORZĄDZENIEM
MINISTRA W. R. i O. P. Z DN. 3 LUTEGO 1928 R.**

uzupełniona

INSTRUKCJĄ MIN. W. R. i O. P. Z DN. 24 MARCA 1928 ROKU.

WILNO 1928

**NAKŁADEM „DZIENNIKA URZĘDOWEGO KURATORJUM OKR. SZKOL. W WILNIE”
ODBITO W POLSKIEJ DRUKARNI NAKŁADOWEJ „LUX”, WILNO, PORTOWA 7.**

DODATEK Nr. 1

**DO Nr. Nr. 7 i 8 „DZIENNIKA URZĘDOWEGO KURATORJUM OKRĘGU
SZKOLNEGO W WILNIE” Z 1928 R.**

USTAWA

Z DNIA 1-go LIPCA 1926 R.

O STOSUNKACH SŁUŻBOWYCH NAUCZYCIELI

**W BRZMIENIU ZGODNEM Z ROZPORZĄDZENIEM
MINISTRA W. R. i O. P. Z DN. 3 LUTEGO 1928 R.**

uzupełniona

INSTRUKCJĄ MIN. W. R. i O. P. Z DN. 24 MARCA 1928 ROKU.

WILNO 1928

NAKŁADEM „DZIENNIKA URZĘDOWEGO KURATORJUM OKR. SZKOL. W WILNIE”
ODBITO W POLSKIEJ DrukARNI NAKŁADOWEJ „LUX”, WILNO, PORTOWA 7.

Od Redakcji.

Podany poniżej tekst Ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli został uzupełniony zgodnie z Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 lipca 1927 r. według jednolitego tekstu Ustawy, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Pol. Nr. 47 poz. 462 z 1928 r.

Przy odnośnych artykułach Ustawy zamieszczono (drobniejszym drukiem) odpowiednie punkty Instrukcji z dn. 24 marca 1928 r. dla władz, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania Ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. według *Dzien. Urzęd. Min. W. R. i O. P.* Nr. 5 poz. 90 z 1928 r.

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia wstępne.

Art. 1. Przepisy ustawy niniejszej stosują się do mianowanych przez właściwe władze państwowe:

- a) nauczycieli szkół państwowych i publicznych, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, — z wyjątkiem nauczycieli szkół akademickich i szkół, uznanych za równorzędne ze szkołami akademickimi, oraz
- b) nauczycieli publicznych szkół ludowych rolniczych, podległych Ministrowi Rolnictwa.

Postanowieniom ustawy niniejszej nie podlegają natomiast osoby, pełniące służbę nauczycielską na podstawie umowy (nauczyciele kontraktowi). Zasady umów dla nauczycieli tej kategorii określi rozporządzenie Ministra.

Przepisom ustawy niniejszej, mówiącym o nauczycielach, podlegają również wychowawczynie ochronek, asystenci i instruktorzy szkolni oraz dyrektorzy i kierownicy szkół, jeżeli ustawa niniejsza inaczej nie stanowi.

Przez nauczycieli rozumieć należy także nauczycielki, asystentki i instruktorki, przez dyrektorów i kierowników — także przełożone i kierowniczki.

Art. 2. Stosunek służbowy nauczycieli, podlegających ustawie niniejszej, ma charakter publiczno-prawny, może być zmieniony, zawieszony lub rozwiązany wyłącznie przy zastosowaniu przepisów prawa publicznego, a w szczególności postanowień niniejszej ustawy.

ROZDZIAŁ II.

Zawiązanie stosunku służbowego. Ustalenie.

Art. 3. Stosunek służbowy nauczyciela zawiązuje się przez mianowanie z chwilą doręczenia pisma nominacyjnego. W piśmie nominacyjnym wymienia się stanowisko, szkołę, miejscowość, tytuł urzędowy, normy uposażenia służbowego oraz władzę, u której mianowany ma się zgłosić celem objęcia obowiązków służbowych.

1. Mianowania nauczycieli na podstawie art. 3 dokonywują:

- a) na stanowisko wychowawczynie ochronki — inspektor szkolny;
- b) na stanowisko nauczyciela publicznej szkoły powszechnej: inspektor szkolny — w m. st. Warszawie oraz na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego;

Rada szkolna powiatowa — na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego;

kurator — na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego, pomorskiego, poznańskiego, wileńskiego i wołyńskiego;

wojewoda — na obszarze województwa śląskiego;

c) na stanowisko nauczyciela szkoły średniej ogólnokształcącej, zakładu kształcenia nauczycieli lub szkoły zawodowej — Minister;

d) na stanowiska nauczycielskie w innych szkołach ta władza, której dana szkoła podlega bezpośrednio.

2. Mianowania dokonywują wyżej wymienione władze przez wystawienie pisma nominacyjnego według wzoru podanego w załączniku Nr. 1.

3. Nauczyciel lub kierownik szkoły, podległej bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, dla objęcia służby winien zgłosić się u inspektora szkolnego.

Nauczyciel każdej innej szkoły — winien zgłosić się u dyrektora, względnie kierownika szkoły, dyrektor zaś lub kierownik tej szkoły u tej władzy, której szkoła bezpośrednio podlega.

Art. 4. Nauczycielem może być mianowany obywatel polski o nieskazitelną przeszłość, posiadający zdolność do działań prawnych, który wykaże się dowodami, stwierdzającymi wymagane dla danej kategorii szkół kwalifikacje zawodowe, posiada odpowiednie do zawodu warunki fizyczne, oraz włada poprawnie językiem polskim w słowie i piśmie.

Nauczyciele religii poza warunkami, wskazanymi wyżej w ustępie poprzednim, posiadać powinni zezwolenie swej władzy duchownej, o ile wymagają tego właściwe przepisy kościelne lub wyznaniowe.

Nie mogą być mianowane osoby, karane sądownie za działalność na szkodę Państwa, za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub przeciw obyczajności publicznej.

4. Jeżeli kandydat na nauczyciela obejmuje stanowisko nauczycielskie najdalej w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu państwowego zakładu kształcenia nauczycieli, wówczas fakt wystawienia mu świadectwa o ukończeniu tego zakładu należy uważać za dowód nieskazitelną przeszłości kandydata. We wszystkich innych wypadkach władza szkolna przed zamianowaniem kandydata winna zwrócić się do właściwych władz administracji ogólnej o opinię co do przeszłości kandydata.

5. O posiadaniu zdolności do działań prawnych oraz o tem, że nie zachodzą okoliczności, wymienione w art. 5 ustawy, kandydat winien złożyć stosowne oświadczenie przy podaniu o stanowisko nauczycielskie. W razie stwierdzenia po zamianowaniu, iż oświadczenie to było niezgodne z istotnym stanem rzeczy, należy zastosować postanowienia art. 73 ustawy.

O tem, że kandydat nie był karany sądownie za przestępstwa wymienione w ustępie ostatnim art. 4, władze szkolne winny upewnić się drogą korespondencji z władzami sądownymi, prowadzącymi rejestry karne.

W razie konieczności natychmiastowego zamianowania kandydata władze szkolne mogą i w tym wypadku oprzeć się na pisemnem oświadczeniu jego, nie uwalnia ich to jednak od obowiązku stwierdzenia za pośrednictwem władz sądowych prawdziwości tego oświadczenia i w razie potrzeby zastosowania postanowień art. 73.

6. Do podania o stanowisko nauczycielskie należy dołączyć świadectwo lekarza urzędowego o przydatności fizycznej do zawodu nauczycielskiego. Data badania lekarskiego, na podstawie którego zostało wystawione powyższe świadectwo, nie może poprzedzać więcej niż o 3 miesiące daty podania kandydata o stanowisko.

Lekarz urzędowy (powiatowy, lekarz Urzędu Zdrowia Komisarjatu Rządu w Warszawie) dokonywa badania lekarskiego kandydata do służby nauczycielskiej tylko na żądanie władz szkolnych. Kandydat, mający wymagane kwalifikacje zawodowe i ubiegający się o stanowisko nauczycielskie w szkole niepodlegającej władzy szkolnej I instancji, właściwej dla miejsca zamieszkania kandydata, ma prawo zgłosić się do tej władzy i prosić ją o skierowanie do peł-

niącego służbę na tym terenie lekarza urzędowego dla zbadania przydatności fizycznej do zawodu. Urzędowe świadectwo lekarskie winno być w zamkniętej kopercie przesłane przez lekarza urzędowego bezpośrednio tej władzy szkolnej, do której kandydat wniósł podanie o przyjęcie na stanowisko nauczycielskie.

Świadectwo lekarza państwowego zakładu kształcenia nauczycieli, wystawione kandydatowi bezpośrednio po ukończeniu przez niego tego zakładu, zastępuje świadectwo lekarza urzędowego, o którym mowa wyżej, na przeciąg 3 miesięcy od daty wystawienia. Świadectwa takie przechowują dyrekcje państwowych zakładów kształcenia nauczycieli i na życzenie abiturjentów przesyłają je do tych władz, u których abiturjenci ubiegają się o stanowiska nauczycielskie.

Świadectwa o przydatności fizycznej do zawodu nauczycielskiego powinny być wydawane ściśle według następującego szematu.

ŚWIADECTWO LEKARSKIE

o przydatności fizycznej do zawodu nauczycielskiego.

Po stwierdzeniu na podstawie tożsamości osoby zaświadczam, iż p. . . . .
lat . . . . ., zbadany (a) przeze mnie w dniu . . . . .
nie wykazał (a) żadnych zbroceń w organizmie, któreby uniemożliwiały mu (jej) pracę nauczycielską, specjalnie nie stwierdziłem u niego (niej):

1) rażącego oko wyglądu zewnętrznego, wydatnych kalectw i ułomności, wybitnych zniekształceń i zeszpeceń twarzy, tików i grymasów,

2) ciężkiej nieuleczalnej choroby skórnej niezastłoniętej części ciała, przykryj woni z ust i z nosa,

3) rozwiniętej albo rozwijającej się poważnej choroby organicznej narządów wewnętrznych, zwłaszcza gruźlicy zewnętrznej lub wewnętrznej, niewyrównanej wady serca,

4) zaburzeń mowy (jąkania, seplenienia, bełkotania), trudności w pisaniu (stałego drżenia rąk, kurczu pisarskiego),

5) wybitnego, nie dającego się naprawić za pomocą szkieł upośledzenia wzroku i upośledzenia słuchu,

6) zaburzeń w układzie nerwowym, nadmiernej i stałej pobudliwości i wybuchowości, jakichkolwiek oznak ciężkiej choroby nerwowej w rodzaju drgawek padaczkowych, skłonności do zaburzeń umysłowych i t. p.

Wobec tego uważam, że ze względu na stan swego zdrowia p.

. . . . . może jako nauczyciel (ka) czynny (a) pracować w szkole.

Podpis lekarza

Miejscowość i data . . . . .

Uprawnionymi do wydawania świadectw lekarskich o przydatności fizycznej do zawodu nauczycielskiego są lekarze powiatowi, w Warszawie zaś jeden z lekarzy Wydziału Zdrowia przy Komisarjacie Rządu m. Warszawy.

W razach wątpliwych lub na żądanie zdyskwalifikowanego kandydata przydatność fizyczną jego do zawodu nauczycielskiego badają i określają Komisje lekarskie II instancji, powołane do życia rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 355) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem z dnia 19 lutego 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 160).

7. Dyplom, wydany na podstawie ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828), uważa się za wystarczający dowód władania poprawnie językiem polskim w słowie i piśmie. Podobnie wystarczającym dowodem władania poprawnego językiem polskim w słowie i piśmie jest u kandydatów, którzy mają ukończoną szkołę średnią ogólnokształcącą lub zakład kształcenia nauczycieli conajmniej dostateczna ocena z języka polskiego, uwidoczniiona w ostatnim świadectwie szkoleniem kandydata na stanowisko nauczycielskie.

Jeżeli zaś kandydat nie może wykazać się żadnym z wymienionych wyżej dowodów poprawnego władania językiem polskim w słowie i piśmie, winien poddać się w jednym z państwowych zakładów kształcenia nauczycieli egzaminowi z języka polskiego. Program takiego egzaminu zostanie ustanowiony przez Ministerstwo.

8. Sposób postępowania władz szkolnych przy mianowaniu nauczycieli religii katolickiej jest przepisany okólnikiem Nr. O. Prez 3284/26 z dn. 24 kwietnia 1926 r. (Dz. Urz. M-stwa W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 104).

Przy mianowaniu nauczycieli religii ewangelickiej władze szkolne winny zasięgać o kandydacie opinii właściwego Konsystorza.

Mianować nauczycielami religii prawosławnej mogą władze szkolne tylko tych kandydatów, którzy posiadają upoważnienie od właściwego Biskupa.

Art. 5. Osoba, przeciw której toczy się postępowanie karno-sądowe, postępowanie upadłościowe lub o ubezwłasnowolnienie, nie może być mianowana nauczycielem, dopóki trwa to postępowanie.

Art. 6. Kwalifikacje zawodowe oraz warunki fizyczne, jakim odpowiadać powinni kandydaci na stanowiska nauczycielskie określają osobne przepisy.

Osobne przepisy określają również, w jakich przypadkach osoby, nie posiadające kwalifikacji zawodowych, przepisanych dla danej kategorii szkół, będą mogły uzyskać nominację na nauczyciela.

Art. 7. Do przyjęcia do służby nauczycielskiej potrzeba zezwolenia Ministra, jeżeli kandydat:

- a) ukończył lat 40-ci życia i bezpośrednio przedtem nie pracował w szkolnictwie, lub nie pozostawał w służbie państwowej;
- b) był karany sędownie lub wydany ze służby państwowej (rządowej lub samorządowej).

Art. 8. Nauczyciel może być stały lub tymczasowy.

Nauczyciel zostaje stałym z chwilą, gdy odpowiada trzem następującym warunkom:

- 1) ma trzy lata nieprzerwanej pracy nauczycielskiej (art. 9);
- 2) posiada przepisane dla ustalenia dla danej kategorii szkół kwalifikacje zawodowe;
- 3) w czasie służby wykazał się zadowolającą pracą nauczycielską (art. 23—26).

Przez pracę nauczycielską, wymaganą do ustalenia, należy rozumieć pracę w szkołach państwowych i publicznych oraz prywatnych, mających pełne lub niepełne prawa szkół państwowych lub publicznych.

Z pracy w szkołach państwowych lub publicznych w charakterze nauczyciela kontraktowego uwzględnia się tylko te okresy czasu, w ciągu których nauczyciel uczył co najmniej po 14 godzin tygodniowo;

Z pracy w szkołach prywatnych, mających wyżej wymienione prawa, uwzględnia się do ustalenia tylko dwa lata, o ile nauczyciel uczył w nich przynajmniej po 14 godzin tygodniowo. W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, Minister może wliczyć i trzeci rok pracy w tych szkołach.

Z pracy w szkołach prywatnych bez praw Minister może w przypadkach wyjątkowych zaliczyć lata pracy pod tym samym warunkiem.

Nauczyciel stały otrzymuje dekret ustalenia w ciągu trzech miesięcy od chwili ustalenia.

Nauczyciel stały, posiadający studja wyższe, zakończone przepisaniem egzaminami, otrzymuje po trzech latach stałej służby tytuł „profesora”.

9. Dekrety ustalenia według wzoru podanego w załączniku Nr. 2 wydają:

- a) nauczycielom szkół podległych bezpośrednio Ministrowi — Minister.
- b) nauczycielom wszystkich innych szkół — kurator.

10. nauczyciele, o których mowa w ustępie ostatnim art. 8., otrzymują pisma, przysługujące im tytuł „profesora”, według wzoru, podanego w załączniku Nr. 3.

Władzą, uprawnioną do wystawiania takich pism jest:

- a) Minister — w odniesieniu do nauczycieli szkół bezpośrednio podległych Ministrowi.
- b) Kurator — w odniesieniu do nauczycieli wszystkich innych szkół.

Do trzyletniego okresu służby stałej, będącego warunkiem uzyskania tytułu „profesora” wlicza się czas służby bezpośrednio poprzedzający dzień 1 stycznia 1927 r., o ile służba ta w rozumieniu wówczas obowiązujących przepisów miała charakter służby stałej.

11. Za nauczycieli, posiadających studia wyższe, zakończone przepisaniem egzaminami, będące jednym z warunków uzyskania tytułu „profesora”, uważa się tych, którzy złożyli dowody złożenia egzaminów lub uzyskania stopnia akademickiego jednej ze szkół wyższych, wymienionych niżej w punkcie 12. Warunkiem jest o ile chodzi o szkoły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej — z wyjątkiem Rosji — ukończenie studiów przed dn. 1 listopada 1918 r., o ile zaś chodzi o osoby przynależne do jednej z przyznanych Polsce miejscowości Śląska Cieszyńskiego — przed dniem 10 sierpnia 1920 r. Studia w szkołach wyższych w Rosji winny być ukończone przed 1 października 1917 r. jako data, od której ustrój tych szkół zostai zmieniony — z wyjątkiem Odessy i Kijowa, gdzie winny być ukończone przed dniem 1 listopada 1918 r.

12. Za szkoły wyższe w rozumieniu p. 11 instrukcji niniejszej rozumieć należy szkoły, wliczone w wykazie, podanym w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 27 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz 183) po wprowadzeniu w nim następujących zmian i uzupełnień;

A. Polska.

Ustępowi dotyczącemu seminarjów duchownych nadać brzmienie: „Seminarja duchowne diecezjalne: we Lwowie (grecko-katolickie), w Poznaniu, Pelplinie, Płocku, Przemyślu (rzymsko-katolickie i grecko-katolickie), Stanisławowie (grecko-katolickie), Tarnowie i Włocławku, nadto wydział teologiczny i prawa kanonicznego Uniwersytetu Lubelskiego”.

W dowodach ukończenia studiów:

- a) **przy studjach prawniczych dodać:**
„dyplom magistra ekonomji i świadectwo bądź dyplom złożenia egzaminów państwowych ze studiów prawniczych bądź ekonomicznych przy Wydziale Prawa i Umiejętności Politycznych Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie”;
- b) **przy studjach filozoficznych dodać:**
„c) dyplom magistra filozofji”;
- c) **przy studjach politechnicznych dodać:**
„a) dyplom inżyniera” — dalej jak w tekście ze zmianą numeracji;
- d) **przy studjach rolniczych, leśnych i ogrodniczych dodać:**
„a) dyplom inżyniera - rolnika, inżyniera - leśnika, inżyniera - ogrodnika” — dalej jak w tekście ze zmianą numeracji;
- e) na końcu dodać:
„ przy studjach górniczych i hutniczych: dyplom inżyniera górnika lub hutnika w Akademji Górniczej w Krakowie”.

D. Niemcy. W ustępie: „Uniwersytety” dodać: „Rosyjski Instytut Filologiczny przy Uniwersytecie Lipskim”.

E. Rosja. Na końcu wykazu szkół dodać:

„Instytuty Handlowe w Moskwie i Kijowie”.

F. Belgja. W wykazie szkół dodać:

„Collegium Americanicum w Lowanjum”.

W ustępie o dowodach ukończenia studiów skreślić słowa:

„potwierdzony przez Commission d'entérinement”.

H. Szwajcarja. Po słowach: przy studjach uniwersyteckich” dodać słowa „dyplom bakałarza”.

I. Włochy. Między trzeci i czwarty ustęp wstawić nowy ustęp:

„Oratorjum Św. Franciszka Salezego w Turynie”.

13. Nauczycielom, pozostającym w służbie państwowej polskiej, a delegowanym zagranicę dla pełnienia obowiązków nauczycielskich, czas pracy w szkołach polskich zagranicą uwzględnia się przy obliczaniu czasu pracy nauczycielskiej, wymaganej do ustalenia.

Art. 9. Przez nieprzerwany trzyletni okres pracy nauczycielskiej (art. 8) rozumie się czas faktycznego pełnienia obowiązków służbowych

w szkole. Za przerwę w faktycznym pełnieniu tych obowiązków nie uważa się przerw z powodu choroby lub urlopu, jeżeli ich suma nie wynosi więcej, niż dwa miesiące. W razie, gdyby nauczyciel miał przerwy, trwające w sumie więcej niż dwa miesiące, to okres trzyletni przedłuża się o czas przerwy, przewyższający dwa miesiące.

Art. 10. Prawa, nabyte w służbie państwowej na podstawie art. 8, nie przysługują zasadniczo nauczycielowi stałemu, który ustąpił ze służby państwowej i ponownie do niej wraca. Jednakże Minister może mu je przywrócić, zależnie od przyczyn, dla których nauczyciel wystąpił ze służby i od sposobu, w jaki to uczynił.

Art. 11. Mianowanie na stałe posady nauczycieli, oraz na stanowiska dyrektorów i kierowników szkół odbywa się na podstawie konkursu.

Na każdą nowoutworzoną lub opróżnioną stałą posadę nauczyciela, czy stanowisko dyrektora i kierownika szkoły, o ile nie zostanie zajęte w drodze służbowej lub dyscyplinarnej, ogłasza się konkurs:

- a) na dyrektorów i kierowników szkół do dnia 30;
- b) na nauczycieli — najpóźniej w przeciągu trzech miesięcy.

Terminy liczy się od dnia utworzenia lub opróżnienia stanowiska.

Mianowanymi na stałe posady w drodze konkursu mogą być tylko nauczyciele stali (art. 8).

Posad i stanowisk, na które rozpisano konkurs, nie należy przed jego rozstrzygnięciem nadawać na stałe osobom, przeniesionym w drodze służbowej lub na własną prośbę.

Przy podwyższeniu stopnia organizacyjnego szkoły powszechnej z dwuklasowej na trzy i czteroklasową, albo też z pięcioklasowej na sześć i siedmioklasową, nie należy rozpisywać konkursu na stanowisko kierownika tej szkoły, lecz uważać je za zajętą nadal przez dotychczasowego kierownika, o ile tenże posiada wymagane kwalifikacje.

Przy łączeniu kilku szkół w jedną szkołę wyższego stopnia organizacyjnego należy rozpiścić konkurs na jej kierownika.

Postanowienia artykułu niniejszego nie mają zastosowania do duchownych nauczycieli religii katolickiej.

14. Mianowania w drodze konkursu na stałe posady nauczycieli lub na stanowiska dyrektorów lub kierowników szkół dokonywują według wzoru podanego w załączniku Nr. 4

- a) Kurator — w odniesieniu do nauczycieli i kierowników szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu,
- b) Minister — w odniesieniu do wszystkich innych nauczycieli, dyrektorów lub kierowników.

15. Każda nowoutworzona lub opróżniona stała posada nauczycielska lub stanowisko dyrektora albo kierownika szkoły może być obsadzona w drodze przeniesienia z urzędu (art. 58) lub dyscyplinarnego (art. 82 punkty 5, 6 lub 8) przed ogłoszeniem na nią konkursu. W okresie między rozpisaniem konkursu a jego rozstrzygnięciem stała posada nauczycielska lub stanowisko dyrektora albo kierownika może być obsadzone jedynie w drodze przeniesienia dyscyplinarnego (art. 82 punkty 5, 6 i 8).

W razie negatywnego rozstrzygnięcia konkursu posada ta lub stanowisko może być obsadzone według uznania właściwej władzy.

Przez uzyskanie stałej posady nauczyciela lub stanowiska dyrektora albo kierownika w myśl dwóch pierwszych ustępów niniejszego punktu nauczyciel nie uzyskuje praw, związanych z nadaniem tej posady lub stanowiska drogą konkursu (art. 58), o ile ich nie posiadał na poprzednio zajmowanej posadzie lub stanowisku.

16. Mianowanie na podstawie konkursu (art. 11) na stałe posady nauczycielskie lub na stanowiska dyrektorów albo kierowników szkół zasadniczo winno być dokonywane w następujących terminach:

- a) jeżeli rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło po 31 stycznia danego roku — od dnia 1 sierpnia tegoż roku;
- b) jeżeli rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło po 31 lipca danego roku — od dnia 1 lutego następnego roku.

17. Jeżeli szkoła powszechna, której kierownik uzyskał to stanowisko w drodze konkursu, zostaje organizacyjnie zmieniona w jeden z następujących sposobów:

- a) z dwuklasowej — na trzy lub czteroklasową,
- b) z trzyklasowej — na czteroklasową,
- c) z pięcioklasowej — na sześć lub siedmioklasową oraz, jeżeli kierownik dotychczasowy posiada kwalifikacje formalne, wymagane dla kierowania szkołą o podwyższonym stopniu organizacyjnym i co najmniej zadowolającą ocenę pracy, nie należy na stanowisko kierownika tej szkoły ogłaszać konkursu, lecz wystawić dotychczasowemu kierownikowi nowe pismo, mianując go kierownikiem szkoły o podwyższonym stopniu organizacyjnym.

We wszystkich innych wypadkach podwyższenia stopnia organizacyjnego szkoły powszechnej lub w razie złączenia kilku szkół powszechnych w jedną szkołę wyższego stopnia organizacyjnego należy rozpiąć konkurs na jej kierownika.

Art. 12. Kierownikiem szkoły powszechnej dwuklasowej lub szkoły powszechnej wyższego stopnia organizacyjnego może zostać nauczyciel nie wcześniej, niż po dwóch latach pracy w charakterze nauczyciela stałego.

Dyrektorem szkoły średniej może zostać nauczyciel stały nie wcześniej niż po 8 latach pracy nauczycielskiej.

Dyrektorem szkoły zawodowej Minister może zamianować wybitnego fachowca, nie mającego za sobą pracy nauczycielskiej, jeśli wzamian tego kandydat ma co najmniej pięcioletnią praktykę zawodową.

Dyrektorem państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zamianować wybitnego kierownika szkoły prywatnej, chociażby ten nie miał za sobą pracy w szkole państwowej, jeżeli odpowiada warunkom art. 8 i ma za sobą 8 lat pracy nauczycielskiej.

Dyrektor szkoły, który otrzymał stanowisko w sposób, wskazany w ustępach 3 i 4 artykułu niniejszego, uzyskuje ustalenie po trzech latach pracy w charakterze dyrektora przy jednoczesnym spełnieniu pozostałych warunków, określonych w art. 8.

18. Przez dyrektora szkoły średniej, o którym mowa w ustępie drugim art. 12, należy rozumieć nie tylko dyrektora szkoły ogólnokształcącej, ale również dyrektora zakładu kształcenia nauczycieli.

19. Dyrektorowi szkoły, który otrzymał stanowisko w sposób wskazany w ustępach: trzecim i czwartym art. 12, właściwy kurator wydaje dekret ustalenia według wzoru podanego w załączniku Nr. 5.

Art. 13. Objęcie służby w razie mianowania na podstawie art. 3 albo ustępów trzeciego lub czwartego art. 12 ma nastąpić w dniu, wyznaczonym przez władzę, a jeśli go nie wyznaczyła, w ciągu dni piętnastu po doręczeniu pisma nominacyjnego.

Dla objęcia służby nauczyciel ma zgłosić się do bezpośredniego przełożonego, który stwierdzi datę objęcia służby na piśmie nominacyjnym.

W razie niezgłoszenia się w określonym terminie, nominacja (ust. 1) traci ważność, jeżeli mianowany w ciągu dalszych dni piętnastu nie usprawiedliwił zwłoki na piśmie.

20. Uznanie zwłoki w objęciu obowiązków służbowych za usprawiedliwioną należy do władzy mianującej.

Art. 14. Nauczyciel tymczasowy przy objęciu służby składa przyrzeczenie służbowe, nauczyciel stały przy ustalaniu—przysięgę służbową.

Tekst przyrzeczenia, względnie przysięgi, ustali drogą rozporządzenia Minister.

Datę złożenia przyrzeczenia, względnie przysięgi, zaznacza władza na piśmie nominacyjnym i na dekrete ustalenia.

21. Przysięgę, względnie przyrzeczenie służbowe, odbierają:

- a) od nauczycieli i kierowników szkół, podległych inspektorowi szkolnemu — inspektor szkolny,
- b) od wszystkich innych nauczycieli — właściwy dyrektor lub kierownik.
- c) od dyrektorów i kierowników szkół, bezpośrednio podległych kuratorowi — kurator,
- d) od dyrektorów i kierowników szkół, bezpośrednio podległych Ministrowi — Minister.

22. Przyrzeczenie służbowe odbiera się przy objęciu służby przez nauczyciela, przysięgę służbową zaś przy wręczaniu mu dekretu ustalenia.

Osoba odbierająca przysięgę, względnie przyrzeczenie, zaznacza na dekrete ustalenia, względnie na piśmie nominacyjnym, datę złożenia przysięgi lub przyrzeczenia.

Przysięgę, względnie przyrzeczenie, składa się w obecności 2 świadków. Po złożeniu przysięgi (przyrzeczenia), składający ją (je) podpisuje tekst rot przysięgi (przyrzeczenia) na osobnym półarkuszu. Pod podpisem składającego przysięgę (przyrzeczenie) odbierający ją (je) pisze: „Powyższą przysięgę (przyrzeczenie) od p.

nauczyciel (nazwa szkoły)
w dniu dzisiejszym w obecności świadków pp.: (imiona i nazwiska świadków)
odebrałem

(miejsce)

(data)

Poczem kolejno podpisują: odbierający przysięgę (przyrzeczenie) i świadkowie.

Powyższy podpisany tekst rot przysięgi (przyrzeczenia) przechowuje się w aktach tej władzy, która prowadzi wykaz stanu służby nauczyciela.

Art. 15. Terminem, od którego liczy się służba nauczycielska, o ile nie była przerywana, jest termin oznaczony w pierwszym bez względu na kategorię szkoły piśmie nominacyjnym lub — w braku takiego oznaczenia — dzień rzeczywistego objęcia służby.

W razie bezpośredniego przejścia do służby nauczycielskiej z państwowej służby cywilnej, na którą niniejsza ustawa nie rozciąga się lub ze służby wojskowej—czas służby nauczycielskiej liczy się—o ile ustawa niniejsza inaczej nie stanowi,—od dnia zwolnienia od poprzednich obowiązków służbowych.

Jeżeli służba nauczycielska była przerywana, to terminem, od którego liczyć się będzie, jest termin oznaczony w pierwszym po ostatniej przerwie piśmie nominacyjnym lub—w braku takiego oznaczenia—dzień rzeczywistego objęcia służby w ostatnim jej okresie.

Czas spędzony w służbie nauczycielskiej przed przerwą Minister może zaliczyć w całości lub w części do służby nauczycielskiej.

Czas pracy kontraktowej, podczas pełnienia której nauczyciel otrzymał nominację, zalicza się w całości do służby nauczycielskiej wraz z przerwami wakacyjnymi, łączącymi się bezpośrednio z okresem pracy, jeżeli nauczyciel kontraktowy uczył przynajmniej 14 godzin tygodniowo.

Okres pracy, podczas którego nauczyciel kontraktowy uczył mniej, aniżeli 14 godzin tygodniowo, oraz czas pracy kontraktowej przerywanej Minister może zaliczyć do służby nauczycielskiej w całości lub w części.

Postanowienia ustępów: czwartego, piątego i szóstego artykułu niniejszego nie mają zastosowania przy obliczaniu czasu służby nauczycielskiej, policzalnego do wysługi emerytalnej.

Nauczycielom przedmiotów zawodowych w szkołach zawodowych właściwy minister za zgodą Ministra Skarbu może w całości lub w części zaliczyć do służby nauczycielskiej czas poprzedzającej służbę nauczycielską, pracy zawodowej nie w zawodzie nauczycielskim lub służby państwowej nienauczycielskiej, o ile ta praca zawodowa lub służba państwowa nienauczycielska przysposobiła ich do wykonywania czynności w szkole zawodowej.

Terminem, od którego liczy się stała w rozumieniu ustawy niniejszej służba nauczycielska, jest termin oznaczony w dekrete ustalenia.

23. Postanowienia artykułu 15 (z wyjątkiem postanowień ustępu ósmego, zawierają przepisy ustanawiające sposób zaliczania czasu państwowej polskiej służby nauczycielskiej oraz czasu pracy kontraktowej w szkołach państwowych lub publicznych w Państwie Polskiem.

Postanowienie te nie obejmują sposobu zaliczania służby w b. państwach zaborszych lub pracy zawodowej w szkołach prywatnych do uposażenia lub wysługi emerytalnej, obowiązują natomiast nadal w tych sprawach postanowienia artykułów: 107, 108 i 109 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszy państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) oraz artykułów 81, 84, 85, 94 i 97 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszy państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46).

Art. 16. W razie powrotu do służby nauczycielskiej ze służby w organach administracji szkolnej czas służby w administracji szkolnej wlicza się do czasu służby nauczycielskiej.

ROZDZIAŁ III.

Wykaz stanu służby.

Art. 17. Władze szkolne prowadzą wykaz stanu służby dla każdego nauczyciela.

Do wykazu należy wpisywać wszystkie istotne dane, dotyczące stonków służbowych nauczyciela, oraz przebiegu jego służby, w szczególności zaś okoliczności, mające wpływ na przyznanie uposażenia służbowego, wymiar uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej lub sieroczej.

Nauczyciel przy pierwszym objęciu obowiązków służbowych składa władzy służbowej dokumenty osobiste, stwierdzające dane, wymienione w ustępie 2 niniejszego artykułu, w dalszym ciągu zaś służby obowiązują

ny jest składać dokumenty, świadczące o wszelkich zmianach, zachodzących w tych stosunkach, o ile zmiany te nie wynikają z zarządzeń władz przełożonych.

Władza zatrzymuje w aktach urzędowych odpisy złożonych dokumentów, same zaś dokumenty zwraca właścicielowi.

Nauczyciel ma prawo przeglądać swój wykaz stanu służby, czynić z niego odpisy i wносить reklamacje.

Wzór wykazu stanu służby, jako też sposób jego wypełnienia i prowadzenia, oraz władzę, która go prowadzi — ustali Minister.

24. Wymienione w ustępie drugim art. 17 dane, wciągane do wykazu stanu służby, winny być oparte zasadniczo na oryginałach urzędowych dokumentów, przyczem obok wyciągu z tych dokumentów, wprowadzonego do wykazu, należy podać w specjalnej rubryce, bądź w „uwagach”, bądź wreszcie w nawiasie, bezpośrednio za wpisem, nazwę władzy, która dokument wystawiła, oraz numer i datę dokumentu np. w rubryce 3) punktu IX wykazu (wykształcenie ogólne i zasadnicze zawodowe), dotyczącej wykształcenia wyższego, po wpisaniu studjów, egzaminów i daty ich złożenia należy podać w nawiasie np. „Rektor Uniwersytetu Warszawskiego, Nr. 31275, dn. 15 lipca 1927 r.”.

Odpisy dokumentów, na podstawie których dokonano wpisu do wykazu stanu służby, winny być zszyte i przechowywane w aktach urzędu razem z wykazem.

ROZDZIAŁ IV.

Ocena pracy nauczyciela.

Art. 18. Oznaczona przez Ministra władza szkolna prowadzi dla każdego nauczyciela wykaz kwalifikacyjny.

Do wykazu kwalifikacyjnego należy wpisywać zasadnicze spostrzeżenia o pracy nauczyciela, oparte bezpośrednio na faktach, zbadanych podczas wizytacji.

Wpisywać spostrzeżenia do wykazu kwalifikacyjnego mają prawo: w ochronkach i szkołach powszechnych — inspektor szkolny oraz wizytator;

w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich — dyrektor oraz wizytator;

w szkołach innych — oznaczone przez Ministra osoby.

Spostrzeżenia o pracy nauczyciela, oparte bezpośrednio na faktach, zbadanych podczas wizytacji, powinny być wciągane do wykazu kwalifikacyjnego najdalej w ciągu 4 tygodni od dnia wizytacji.

25. Do wykazu kwalifikacyjnego nie należy wciągać spostrzeżeń o pracy oraz ocen pracy nauczyciela, dokonanych przed dniem wejścia w życie ustawy z dn. 1 lipca 1926 r.

Art. 19. Nauczyciel ma prawo przeglądać swój wykaz kwalifikacyjny i czynić z niego odpisy. Datę przejrzania zaznacza się w wykazie. Przeciwnie treści spostrzeżeń nauczyciel ma prawo wносить zażalenia do władzy bezpośrednio przełożonej tej osoby, która spostrzeżenie wpisała.

26. Przeglądać wykazy stanu służby i wykazy kwalifikacyjne mogą nauczyciele tylko na miejscu i to w godzinach przez kierownika urzędu (szkoły) wyznaczonych specjalnie dla tego celu.

27. Wynikające z postanowienia art. 19 ustawy prawo nauczyciela przeglądania wykazu kwalifikacyjnego i czynienia z niego odpisów nie rozciąga się

na wykazy kwalifikacyjne, prowadzone przed dniem wejścia w życie ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. (t. zw. arkuszy nauczycielskich, tabel kwalifikacyjnych i t. d.), o ile na mocy obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1927 r. przepisów nauczyciel prawa tego nie posiadał.

28. Zażalenia przeciwko treści spostrzeżeń wnosi nauczyciel:

- a) do inspektora szkolnego, gdy spostrzeżenia wpisał zastępca inspektora szkolnego,
- b) do kuratora — gdy spostrzeżenia wpisał inspektor szkolny, dyrektor szkoły podległej bezpośrednio kuratorowi, lub wizytator okręgowy,
- c) do Ministra, gdy spostrzeżenie wpisał kurator lub wizytator ministerjalny.

Zażalenia przeciwko treści ostatnich spostrzeżeń wnosić można w ciągu 14 dni od daty przejrzenia wykazu zanotowanej w odpowiedniej rubryce wykazu.

29. Władza uprawniona do rozstrzygania o słuszności zażalenia nauczyciela winna polecić władzy, która spostrzeżenie o pracy nauczyciela wpisała do wykazu kwalifikacyjnego, wpisać pod rubryką f wykazu treść rozstrzygnięcia oraz podać do wiadomości nauczyciela tę treść.

Treść rozstrzygnięcia polecona do wpisania do wykazu winna być ujęta w formę zwięzłą i nie zawierać motywów.

Art. 20. Każdy nauczyciel stały otrzymuje ocenę raz na trzy lata.

Na żądanie władz szkolnych lub na wniosek zainteresowanego nauczyciela w poszczególnych przypadkach ocena może być wydana i w innym terminie.

Ocena winna dotyczyć ogólnej wartości pracy nauczyciela według skali następującej:

a) bardzo dobra, b) zadowalająca, c) niezadowalająca.

Ocenę wpisują do wykazu kwalifikacyjnego na podstawie spostrzeżeń, w nim zapisanych:

wychowawczyom ochronek i nauczycielom szkół powszechnych — inspektor szkolny;

nauczycielom szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich — dyrektor;

nauczycielom szkół innych — osoby, wyznaczone przez Ministra.

Dyrektorom szkół, podległych kuratorowi, ocenę pracy wpisuje do wykazu kurator, a dyrektorom szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi — osoby, wyznaczone przez Ministra.

30. Ocena pracy nauczyciela stałego może być okresową (ustęp pierwszy art. 20), bądź sporadyczną (ustęp drugi art. 20).

Pierwszą ocenę okresową, opartą na zasadach ustawy z dn. 1 lipca 1926 r., wydać należy w r. 1929, a następnie powtarzać ją w odstępach trzyletnich, a więc w latach: 1932, 1935 i t. d.

Art. 21. Jeżeli ocena jest niezadowalająca, władza winna przesłać nauczycielowi orzeczenie pisemne drogą służbową. W takim razie może nauczyciel w przeciągu dni 14 od dnia, następującego po doręczeniu mu orzeczenia, wnieść odwołanie przeciw ocenie pracy do komisji kwalifikacyjnej, dyrektor zaś lub kierownik — z wyjątkiem kierowników szkół podległych inspektorowi szkolnemu — do Ministra.

31. Zawiadomienie nauczyciela o otrzymanej przez niego **ocenie niezadowalającej** winno być wysłane równocześnie z wpisaniem oceny do wykazu kwalifikacyjnego.

Wzór zawiadomienia podaje się w załączniku Nr. 6.

Art. 22. Zakres i sposób działania komisji kwalifikacyjnych, oraz sposób prowadzenia wykazu kwalifikacyjnego określi Minister w ramach następujących zasad:

1) Komisje kwalifikacyjne będą utworzone przy władzach drugiej i trzeciej instancji.

Powołaje dla wychowawczyń ochronek i dla nauczycieli szkół powszechnych kurator, dla nauczycieli szkół innych — Minister.

2) W skład komisji dla nauczycieli szkół powszechnych wejdą:

a) stały nauczyciel szkół powszechnych, powołany z pośród delegatów z wyboru do rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, lub gdy ocena dotyczy wychowawczynie ochronki, jedna ze stałych wychowawczyń ochronek, powołana przez kuratora;

b) inspektor szkolny;

c) wizytator szkół.

3) W skład komisji kwalifikacyjnej dla nauczycieli innych szkół wejdą:

a) stały nauczyciel tej kategorii szkoły, w której interesowany pracuje, powołany z pośród kandydatów, wybranych po jednym od każdej rady pedagogicznej;

b) dyrektor, względnie kierownik takiejże szkoły;

c) wizytator szkół.

Członkiem komisji kwalifikacyjnej nie może być ten, kto odwołującemu się wydawał ocenę.

4) Orzeczenie komisji kwalifikacyjnej będzie ostateczne i zostanie wpisane do wykazu kwalifikacyjnego bądź na podstawie dotychczasowych spostrzeżeń, tam wpisanych, bądź też po zarządzonej przez komisję wizytacji, która odbyć się winna nie później, niż w ciągu 3 miesięcy (z odliczeniem feryj wakacyjnych) od daty otrzymania pisma odwołującego.

Art. 23. Nauczyciela tymczasowego należy wizytować corocznie, w szczególności zaś w trzecim roku służby praca jego winna być zbadana tak, by na podstawie spostrzeżeń wizytacyjnych właściwa władza mogła ją ocenić ogólnie jako: zadowolającą lub niezadowolającą.

Ogólna ocena pracy nauczyciela tymczasowego opierać się winna na wszechstronnem zbadaniu i skrupulatnej ocenie:

1) pilności i sumienności,

2) uzdolnienia,

3) wykształcenia zawodowego i pracy nad własnym wykształceniem,

4) metody i wyników pracy wychowawczej i nauczycielskiej,

5) stosunku do dzieci szkolnych i ich rodziców. Stosownie do okoliczności mogą być wzięte pod rozwagę także i inne momenty, uwydatniające szczególne zdolności, wady, zasługi, przyczyniające się do charakterystyki nauczyciela pod względem służbowym.

Art. 24. Oznaczona przez Ministra władza przed upływem nieprzerwanego trzyletniego okresu czasu pełnienia obowiązków nauczycielskich (art. 8 i 9) wydaje o nauczycielu tymczasowym mającym pełne, przepisane do ustalenia kwalifikacje zawodowe, orzeczenie w formie:

a) ogólna ocena pracy zadowolająca, lub

b) ogólna ocena pracy niezadowolająca.

Orzeczenie to należy wpisać do wykazu kwalifikacyjnego, w razie zaś, gdy ocena jest niezadowolająca, przesłać pisemnie interesowanemu nauczycielowi w drodze służbowej.

32. Nauczycielowi tymczasowemu, który w chwili otrzymania nominacji miał 3 lata policzalnej w myśl postanowień art. 8 pracy w charakterze nauczyciela kontraktowego, należy wydać ogólną ocenę pracy przed upływem 3 miesięcy od dnia objęcia służby na podstawie nominacji.

Art. 25. Jeżeli nauczyciel tymczasowy w końcu nieprzerwanego trzyletniego okresu czasu pełnienia obowiązków nauczycielskich (art. 8 i 9) nie posiada pełnych, przepisanych do ustalenia kwalifikacji zawodowych, władza wstrzyma wydanie orzeczenia (art. 24) aż do uzyskania przez niego tych kwalifikacji.

Orzeczenie to ma być wydane nie później, niż w trzy miesiące po uzyskaniu przez nauczyciela przepisanych do ustalenia kwalifikacji zawodowych.

Art. 26. Nauczycielowi tymczasowemu, który otrzymał ocenę pracy niezadowolającą, przysługuje prawo odwołania w terminie 14 dni od dnia, następującego po doreczeniu orzeczenia.

Odwołanie wnosi nauczyciel w drodze służbowej do władzy bezpośrednio przełożonej tej osoby, która wydała orzeczenie.

Władza, będąca instancją odwoławczą, może po zaciągnięciu opinii komisji kwalifikacyjnej (art. 22) zatwierdzić lub zmienić orzeczenie, jako też odroczyć wydanie ostatecznego orzeczenia najwyżej na jeden rok.

Jeżeli orzeczenie wydała władza trzeciej instancji, przysługuje nauczycielowi prawo wniesienia do tej władzy w ciągu dni 14 od dnia doreczenia orzeczenia umotywowanej prośby o ponowne rozważenia sprawy.

ROZDZIAŁ V.

Obowiązki.

Art. 27. Nauczyciel obowiązany jest wiernie służyć Rzeczypospolitej i w tym duchu wychowywać młodzież, przestrzegać ściśle ustaw i rozporządzeń, pełnić obowiązki swego zawodu gorliwie, sumiennie i bezstronnie, oraz dbać według najlepszej woli i wiedzy o dobro sprawy publicznej, szczególnie w zakresie wychowania i nauczania powierzonej sobie młodzieży, i spełniać, co temu dobru służy, a unikać wszystkiego, coby mu mogło szkodzić.

Art. 28. W wykonaniu praw obywatelskich nauczyciel winien kierować się zawsze względami na szczególne obowiązki, jakie nakłada nań piastowanie publicznego urzędu, a przedewszystkiem stanowisko wychowawcy.

W szczególności winien nauczyciel dążyć do utrzymania stałej łączności i zgodnego stosunku z rodzicami uczniów swej szkoły bez względu na ich wyznanie, narodowość, społeczne stanowisko i partyjno-polityczną przynależność.

Przy wykonywaniu przysługującego mu prawa publicznego omawiania spraw szkolnictwa, rozporządzeń i zarządzeń władz szkolnych nauczyciel obowiązany jest przestrzegać, by omawianie było ściśle rzeczowe, a forma jego nie uwłaczała powadze władz szkolnych.

Art. 29. Nauczyciel obowiązany jest wypełniać zlecenia służbowe swoich przełożonych, o ile one wyraźnie nie sprzeciwiają się obowiązującym przepisom.

Jeżeli zlecenie służbowe jest w przekonaniu nauczyciela przeciwne dobru służby, albo dobru publicznemu w ogólności, albo też zawiera znamiona pomyłki co do faktu lub co do prawa, nauczyciel powinien wyjawić swoje spostrzeżenie władzy, która wydała zlecenie, a gdyby mimo to otrzymał ponownie to samo zlecenie, wykonać je. Jeżeli zlecenie było ustne, może zażądać, aby mu zostało powtórzone na piśmie. W wypadkach, kiedy znoszenie się z władzą pociągnęłoby za sobą niewykonalność lub bezprzedmiotowość zlecenia, nauczyciel obowiązany jest wykonać je, o ile nie grozi stąd niepowetowana szkoda. Po wykonaniu takiego zarządzenia nauczyciel ma jednakże prawo zawiadomić o wykonaniu szkodliwego jego zdaniem zarządzenia, władzę bezpośrednio przełożoną nad tą, która wydała zlecenie.

Art. 30. Pisma w sprawach służbowych lub osobistych, dotyczących się stosunku służbowego, nauczyciel powinien składać za pośrednictwem swego bezpośredniego przełożonego.

33. Pisma nauczycieli wnoszone z pominięciem przepisów art. 30 należy pozostawiać bez odpowiedzi, a autorów ich pociągać do odpowiedzialności służbowej.

Art. 31. Nauczyciel jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość dzięki swemu stanowisku służbowemu, o ile sprawy te wyraźnie uznano za poufne, lub gdy utrzymanie ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne, inne względy służbowe, albo interes uczniów lub ich rodziców. W szczególności zaś nauczyciel winien zachować w tajemnicy przebieg obrad rad pedagogicznych (pełnych lub klasowych).

Nauczyciel powinien zachować tajemnicę wobec każdego, komu nie jest obowiązany donosić o tych sprawach służbowo, o ile właściwa władza w poszczególnym wypadku nie uwolni go od tego obowiązku.

Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie czynnej służby, jak też po przejściu w stan nieczynny, pozasłużbowy i na emeryturę, oraz po rozwiązaniu stosunku służbowego z jakiegokolwiek powodu.

Art. 32. Nauczyciel obowiązany jest, zarówno w wykonywaniu obowiązków zawodowych, jak i poza służbą nauczycielską strzec powagi stanu nauczycielskiego, zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej i unikać wszystkiego, co mogłoby obniżyć godność i zaufanie, którego stanowisko nauczycielskie wymaga.

W szczególności:

1) Nie wolno nauczycielowi żądać, ani przyjmować darów ani innych korzyści, ofiarowanych mu bezpośrednio lub pośrednio z powodu czynności służbowych, związanych z jego stanowiskiem.

2) Nie wolno nauczycielowi oddawać się takiemu zajęciu ubocznemu, które mogłoby przeszkadzać w spełnianiu powinności nauczycielskich, nie odpowiada powadze stanu nauczycielskiego, albo też mogłoby wywołać uzasadnione przypuszczenia stronniczości lub interesowności.

O każdym ubocznym zajęciu, przynoszącemu mu korzyści materialne, z wyjątkiem prac kulturalno-społecznych, naukowych, literackich i ar-

tystycznych, nauczyciel winien donieść władzy za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego i zaniechać zajęć, które ta władza uzna za niedopuszczalne.

Od orzeczenia w tym względzie przysługuje nauczycielowi prawo odwołania się do władzy wyższej. Wniesienie takiego odwołania wstrzymuje zarządzenie władzy aż do czasu załatwienia odwołania.

3) Nie wolno nauczycielowi wchodzić w związki lub w zmywy, mogące zakłócić należyty bieg zarządu państwowego, lub normalne spełnianie obowiązków nauczycielskich.

4) Bez zezwolenia władzy przełożonej nie wolno nauczycielowi należeć do żadnych związków zagranicznych.

Również po przeniesieniu w stan nieczynny lub pozasłużbowy winien nauczyciel zachowywać się w sposób, któryby powadze jego stanowiska nie ubliżał.

Art. 33. Nauczyciel obowiązany jest wybrać stałe miejsce zamieszkania tak, by mógł podołać punktualnie wszystkim obowiązkom służbowym.

Powinien podać do wiadomości bezpośredniego przełożonego adres swego zamieszkania i zgłosić każdą jego zmianę. To samo obowiązuje co do miejsca pobytu poza miejscem stałego zamieszkania, jeżeli nauczyciel przebywa w niem dłużej niż 2 tygodnie. Nauczyciel w stanie nieczynnym lub pozasłużbowym powinien podać adres swego zamieszkania do wiadomości władzy, której ostatnio podlegał.

Art. 34. Nauczyciel jest obowiązany najpóźniej do dni 14 po zawarciu małżeństwa donieść o tem władzy.

Art. 35. Nauczyciel obowiązany jest donieść możliwie rychło swemu bezpośredniemu przełożonemu o każdej przeszkodzie w wykonaniu obowiązków służbowych z podaniem przypuszczalnego czasu trwania tej przeszkody.

Władza może zażądać odpowiednich dowodów, stwierdzających istnienie przeszkody, a jeżeli jest nią choroba, — przyjąć do wiadomości świadectwo o chorobie, wystawione przez lekarza ordynującego, lub zarządzić urzędowe badanie bądź przez lekarza urzędowego, bądź przez komisję lekarską.

Na czas położu należy się nauczycielce z reguły sześciotygodniowy urlop. Urlop dłuższy winien być udzielony na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego.

Urzędowe świadectwo lekarskie o chorobie nauczyciela winno być decydujące dla postanowienia władzy.

Nieobecność w służbie nauczycielki, spowodowana okresem położu, nie pociąga żadnej zmiany w jej uprawnieniach służbowych.

Nauczyciel, którego nieobecność na służbie z powodu choroby trwa dłużej niż rok, może być zarządzeniem władzy zwolniony ze stanowiska przy ewentualnem zastosowaniu postanowień ustawy emerytalnej.

O ile stan zdrowia nauczyciela, wymagający poratowania, nie wyklucza możliwości pełnienia obowiązków służbowych, nauczyciel może wstrzymać się od pełnienia służby nieinaczej, jak po otrzymaniu urlopu. Prośba o taki urlop ma być do dni 30 rozpatrzona i roztrzygnięta.

Za czas samowolnej, nieusprawiedliwionej nieobecności w służbie nauczyciel traci uposażenie. Wyplacone uposażenie winno być potrącone

przy najbliższej wypłacie uposażenia. Oprócz tego władza może wytoczyć nauczycielowi dochodzenie dyscyplinarne.

W wypadku, gdy nauczyciel zostanie przez komisję dyscyplinarną uwolniony od zarzutu samowolnej, nieusprawiedliwionej nieobecności, potrąconą część uposażenia należy mu zwrócić.

34. Przez urzędowe świadectwo lekarskie, o którym mowa w art. 35 należy rozumieć świadectwo wydane przez lekarza urzędowego lub przez Komisję lekarską na żądanie władz szkolnych. Skierowując takie żądanie do lekarza urzędowego, władze szkolne powinny zaznaczać w niem wyraźnie cel badania lekarskiego.

W wypadkach dla władzy wątpliwych o tem, czy zachodzi wypadek choroby, stanowiącej przeszkodę w wykonywaniu obowiązków służbowych, czy też stan zdrowia nauczyciela, wymagający poratowania, nie wyklucza możliwości pełnienia obowiązków służbowych, zasadniczo decyduje treść urzędowego świadectwa lekarskiego. W razie pewnych wątpliwości przy interpretowaniu świadectwa lekarskiego władze szkolne winny zasięgać opinii wizytatora higieny szkolnej.

Wydalenie się z miejsca zamieszkania bez zezwolenia władzy stwarza domniemanie, że stan zdrowia nauczyciela nie stanowi przeszkody w wykonywaniu obowiązków służbowych.

Jeżeli świadectwo lekarskie było wystawione przez lekarza urzędowego, na prośbę nauczyciela można go poddać badaniu komisji lekarskiej.

35. Jeżeli zachodzi konieczność urzędowego badania lekarskiego nauczyciela chorego, czasowo zamieszkałego na terenie niepodległym jego władzy przełożonej, wówczas na żądanie tej władzy zarządzi urzędowe badanie lekarskie nauczyciela ta władza, której na terenie, czasowo przez nauczyciela zamieszkałym, podlegają bezpośrednio szkoły tej samej kategorii, do jakiej należy szkoła, w której nauczyciel pełni służbę.

36. Sześciotygodniowego urlopu na czas połogu udziela nauczycielce z reguły ta władza, której bezpośrednio podlega szkoła, w której nauczycielka pełni służbę.

37. Jeżeli nauczyciel, korzystający z urlopu dla poratowania zdrowia, pragnie uzyskać przedłużenie tego urlopu, winien w drodze przepisanej wnieść prośbę na taki czas przed końcem posiadanego już urlopu, by umożliwić władzy powzięcie decyzji przed upływem terminu, na jaki urlop miał udzielony. Nieotrzymanie rozstrzygnięcia władzy przed upływem tego terminu nie może być uważane przez nauczyciela za milczące przedłużenie urlopu.

Prośbę nauczyciela o przedłużenie urlopu, którego konieczność jest potwierdzona urzędowym świadectwem lekarskim, winny władze załatwić z należnym pośpiechem.

38. Samowolną, nieusprawiedliwioną nieobecność w służbie nauczyciela, do której nie ma zastosowania ustęp ostatni art. 68 należy traktować jako występki służbowy (art. 80) i dlatego władza, wydając zarządzenie o potrąceniu nauczycielowi uposażenia za czas samowolnej, nieusprawiedliwionej nieobecności w służbie, winna, o ile nauczyciel tego zażąda, wdrożyć przeciwko nauczycielowi dochodzenie dyscyplinarne (ustęp drugi art. 102).

Art. 36. Wymiar godzin nauczania, oraz innych zajęć obowiązkowych w szkole, normują osobne przepisy.

W niedziele i święta nauczyciel jest zasadniczo wolny od zajęć służbowych. Minister wyda rozporządzenie, określające, w jakich wypadkach i którzy nauczyciele będą obowiązani do uczęszczania na nabożeństwa szkolne, oraz do urządzania konferencji z rodzicami, jeżeli nie będzie można ich urządzić w dni powszednie.

Art. 37. Ze względu na cel, lata służby, lub szczególne warunki nauczania lub warunki osobiste, oznaczona przez Ministra władza może bądź z urzędu, bądź na prośbę obniżyć nauczycielowi wymiar godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych w szkole (art. 36).

W tym wypadku nauczyciel nie może doznać uszczerbku ani w uposażeniu, ani w innych prawach służbowych.

Art. 38. W razie potrzeby nauczycielowi, pozostającemu na etacie jednej szkoły, władza może polecić równocześnie spełnianie obowiązków w innej szkole, a to łącznie w obu szkołach, w liczbie godzin, nie przekraczającej odpowiedniej normy, o której mowa w ustępie pierwszym artykułu 36, jeżeli obie szkoły są tej samej kategorii i znajdują się w tej samej miejscowości.

Jeżeli szkoły są różnych kategorii i do szkoły, na której etacie znajduje się nauczyciel, jest przywiązany niższy wymiar godzin, wymiar ten stosuje się i do obowiązków nauczyciela w drugiej szkole, jeżeli zaś do szkoły, na której etacie znajduje się nauczyciel, jest przywiązany wyższy wymiar godzin, wówczas do obowiązków nauczyciela w drugiej szkole stosuje się niższy wymiar, przywiązany do tej szkoły.

Art. 39. Stosunki służbowe nauczycieli podczas pełnienia służby wojskowej normuje osobna ustawa.

ROZDZIAŁ VI.

Prawa.

Art. 40. Nauczyciel jest uprawniony do używania należnego mu stosownie do pisma nominacyjnego tytułu urzędowego i ma prawo, by zarówno w stosunkach służbowych, jak i w ogłoszeniach urzędowych określano go tym tytułem. Tytuły są następujące: dyrektor (przełożona), kierownik (czka), profesor (ka), nauczyciel (ka), nauczyciel (ka) religii, asystent (ka), instruktor (ka), wychowawczyni ochronki.

Art. 41. Uposażenie nauczyciela oraz normy wynagrodzenia za dodatkowe czynności ponad wymiar godzin obowiązkowych określa inna ustawa.

Przy określaniu wysokości uposażenia uwzględnia się czas służby nauczycielskiej, obliczony na podstawie art. 15 ustawy niniejszej.

Art. 42. Nauczycielowi i jego najbliższej rodzinie Skarb Państwa zapewnia należyłą opiekę lekarską i środki lecznicze w zakresie, przewidzianym w osobnej ustawie.

Przepisy osobnej ustawy regulują również sprawę udzielania zaliczek z funduszków państwowych, sprawę djet, normalnych kosztów podróży służbowej, kosztów przeniesienia, wreszcie kosztów kształcenia dzieci.

Art. 43. Nauczycielowi służy prawo do zaopatrzenia emerytalnego, a wdowie i sierotom po nim do zaopatrzenia wdowiego i sierociego, zgodnie z ustawą emerytalną.

Art. 44. Jeżeli w razie wypadku choroby zakaźnej nauczyciel na życzenie władzy zgodzi się odosobnić od chorych swej rodziny, to należy mu się zwrot powstałych stąd wydatków koniecznych.

Art. 45. Prawo do uposażenia i wynagrodzenia nie może być pod rygorem nieważności przeniesione na inne osoby.

Art. 46. Uposażenie i dodatkowe wynagrodzenie nauczyciela ulega zajęciu administracyjnemu tudzież zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu nie więcej, niż do wysokości jednej piątej części sumy uposażenia i wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty.

Art. 47. Tytułem wyjątku od powyższej zasady ogólnej (art. 46)

uposażenie i wynagrodzenie dodatkowe nauczycieli ulega zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu za alimenty do wysokości dwóch piątych sumy uposażenia i wynagrodzenia, przyczem pozostałe trzy piąte są wolne od wszelkich zapowiedzeń i zajęć.

Przy zbiegu zapowiedzeń za alimenty i za inne należności lub długi, jedna piąta część sumy uposażenia i dodatkowego wynagrodzenia staje się przedmiotem stosunkowego podziału zarówno na alimenty, jak i inne należności lub długi, druga zaś piąta część przekazuje się wyłącznie na zaspokojenie samych tylko alimentów, o ile by pierwsza jedna piąta część na nie przy zbiegu innych wierzycieli nie wystarczała.

Art. 48. Wyłącza się zupełnie z pod zapowiedzeń i zajęć, określonych w artykułach 46 i 47:

a) djety i koszty podróży w sprawach służbowych oraz koszty przeniesienia;

b) wszelkie wsparcia i zapomogi, przyznane nauczycielowi poza jego uposażeniem służbowym, jako to: na leczenie jego lub jego rodziny, na pogrzeb jego rodziców, żony lub dzieci, z powodu klęski elementarnej lub innego nieszczęśliwego wypadku, albo też w innych szczególnych, zasługujących na uwzględnienie wypadkach.

Art. 49. Nauczyciele, z wyjątkiem dyrektorów i kierowników, mają prawo podczas feryj szkolnych oddalić się z miejsca zamieszkania, o ile nie przeszkadzają temu szczególne obowiązki, jako to: zastępstwo dyrektora lub kierownika, odbywanie egzaminów i t. p., przyczem winni podać bezpośrednio przełożonemu adres i jego zmianę, zgodnie z postanowieniami art. 33.

Dyrektorowie i kierownicy po należytem załatwieniu pilnych czynności urzędowych, jeżeli szczególne względy służbowe nie wymagają ich obecności w miejscu służby, mają prawo do urlopu w czasie feryj szkolnych, z tem ograniczeniem, że urlop ich w czasie feryj głównych kończy się na 5 dni przed początkiem następnego roku szkolnego.

Rozporządzenie Ministra ureguje sprawę zastępstwa dyrektorów i kierowników podczas feryj.

39. Przez ferje szkolne, o których mowa w art. 49, należy rozumieć ferje letnie (t. zw. główne) oraz ferje Bożego Narodzenia i Wielkanocne.

Przerwy w nauczaniu, zarządzone na czas pilnych robót polnych wiosennych lub jesiennych, nie są ferjami w rozumieniu art. 49 i dlatego nauczycielowi w okresie ich trwania nie przysługuje prawo wydalania się bez zezwolenia władzy z miejsca zamieszkania.

Art. 50. Władza może w każdej chwili wstrzymać rozpoczęcie albo zarządzić przerwanie urlopu lub wypoczynku ferjalnego na czas, w którym wymagają tego ważne i niecierpiące zwłoki względy służbowe. Podróż, spowodowaną odwołaniem, należy traktować jako podróż służbową.

Art. 51. Jeżeli skutkiem zarządzenia, o którym mowa w artykule poprzednim, nauczyciel nie miałby w czasie feryj wypoczynku nawet w wymiarze urlopu wypoczynkowego, przepisanego dla urzędników państwowych (art. 36 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dnia 17 lutego 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), służy mu prawo do uzupełniającego urlopu wypoczynkowego w ciągu roku szkolnego

Art. 52. Poza ferjami nauczyciel może otrzymać płatny lub bezpłatny urlop:

- a) dla poratowania zdrowia (ust. 7 art. 35);
- b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych;
- c) dla dalszego kształcenia się zawodowego;
- d) dla celów naukowych lub oświatowych.

Art. 53. Jeżeli urlop dla poratowania zdrowia trwa nieprzerwanie dłużej niż rok, a urlop dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych nieprzerwanie dłużej, niż dwa miesiące, to za dalszy czas urlopu wstrzymuje się uposażenie służbowe.

Czas trwania takiego urlopu bez uposażenia nie może przenosić lat dwóch; czasu tego nie wlicza się do czasu służby czynnej.

Minister może od przepisów, podanych wyżej w ustępie pierwszym, odstąpić z wyjątkowo ważnych powodów.

Przy obliczaniu rocznego, względnie dwumiesięcznego czasu trwania urlopu, liczy się jako przerwy w urlopie tylko te okresy odbywania czynnej służby, które wynoszą przynajmniej połowę czasu, spędzonego bezpośrednio przedtem na urlopie. O ile służba czynna trwa krócej, nie stanowi ona przerwy w urlopie, a poszczególne okresy urlopu liczy się razem.

Art. 54. Nauczyciel stały w ciągu pierwszych 20 lat swej służby czynnej ma prawo otrzymać pięciomiesięczny lub wyjątkowo dłuższy urlop płatny dla celów dalszego kształcenia się zawodowego.

Art. 55. Przekroczenie urlopu bez należytego usprawiedliwienia uważa się za samowolne uchylenie się od służby; pociągające za sobą skutki, przewidziane w ustępie ósmym art. 35 względnie w ustępie czwartym art. 68.

Art. 56. Nauczyciel z chwilą wyboru do ciała ustawodawczego otrzymuje na czas trwania mandatu urlop bezpłatny.

Czas sprawowania mandatu zalicza się do czasu służby i do wystęgi emerytalnej.

Nauczyciela nie można pociągać do odpowiedzialności służbowej za jego działalność w charakterze członka ciała ustawodawczego. Po wygaśnięciu mandatu nauczyciel powraca na poprzednie stanowisko.

Art. 57. Nauczycielom służy przy pełnieniu obowiązków służbowych prawo do ochrony, przyznanej ustawami karnymi urzędnikom państwowym.

ROZDZIAŁ VII.

Zmiany w stosunku służbowym.

Art. 58. Każdy nauczyciel na własną prośbę — a nauczyciel tymczasowy i z urzędu — może być każdej chwili przeniesiony przez właściwą władzę do innej szkoły.

Nauczyciel stały może być z urzędu przeniesiony na równorzędne stanowisko do innej szkoły w wypadku, gdy wymaga tego zmiana organizacji szkoły lub dobro szkoły.

Władzami właściwymi do uznania, iż jeden z wypadków, o których mowa w ustępie poprzednim, zachodzi, oraz do zarządzenia przeniesienia z urzędu nauczyciela stałego są:

- a) oznaczona przez Ministra władza nie niższa niż drugiej instancji,

- gdy przeniesienie wywołane zmianą organizacji szkoły dotyczy nauczyciela stałego, nie mającego stałej posady,
- b) Minister, gdy przeniesienie wywołane zmianą organizacji szkoły dotyczy nauczyciela stałego mającego stałą posadę, albo dyrektora lub kierownika szkoły mianowanego na podstawie ustępu pierwszego art. 11,
- c) Minister po wysłuchaniu opinii Rady Szkolnej Okręgowej, gdy przeniesienia wymaga dobro szkoły.

Przeniesienie duchownego nauczyciela religii katolickiej następuje w porozumieniu z biskupem djecezalnym lub — jeżeli odnośne szkoły znajdują się w dwóch djecezjach, — z biskupami obu djecezyj.

Przy przeniesieniach z urzędu lub w drodze konkursu należą się nauczycielowi koszty przeniesienia. Przy przeniesieniach na własną prośbę Minister w drodze wyjątku może przyznać zwrot kosztów przeniesienia.

Nauczycielce zameężnej, która w wypadku przeniesienia z urzędu lub dyscyplinarnego musiałaby opuścić miejsce stałego zamieszkania swego męża, służy prawo przejścia na własną prośbę w stan pozasłużbowy (art. 61).

Minister może nauczyciela — za jego zgodą — przydzielić czasowo do służby w innej szkole.

40. Przez zmianę organizacji szkoły należy rozumieć nie tylko zmianę jej stopnia organizacyjnego, ale również wszelkie inne zmiany w organizacji szkoły, które mają bezpośrednio wpływ na zmniejszenie liczby stanowisk nauczycielskich w tej szkole lub na kwalifikacje zatrudnionych w niej nauczycieli.

Wzór dekretu przeniesienia zawiera załącznik Nr. 7.

41. Przeniesienia nauczyciela tymczasowego — z wyjątkiem tymczasowych nauczycieli szkół zawodowych — dokonywuje w obrębie podległego sobie terytorjum ta władza, której szkoła danej kategorii bezpośrednio podlega.

Przenoszenie nauczycieli tymczasowych szkół zawodowych należy do Ministra.

42. Przeniesienie na własną prośbę stałego nauczyciela szkoły, bezpośrednio podległej inspektorowi szkolnemu, zarządza kurator, o ile przeniesienie dokonywuje się w obrębie tego samego Okręgu Szkolnego.

Przeniesienie takiego nauczyciela na własną prośbę lub drogą konkursu do innego Okręgu Szkolnego należy do Ministra.

Wzór dekretu przeniesienia na własną prośbę zawiera załącznik Nr. 8.

43. Nauczyciel tymczasowy z wyjątkiem nauczyciela szkoły zawodowej przechodzi na własną prośbę do szkoły w innym Okręgu Szkolnym, w drodze mianowania na nowe miejsce służbowe po uprzednim porozumieniu właściwych władz, którym dawne i nowe miejsce służbowe nauczyciela podlega. W wypadku takiego mianowania należy terminy zwolnienia w jednym miejscu i mianowania w drugim uwzględnić tak, by nauczyciel bez własnej winy nie miał przerwy w służbie.

44. Gdy szkoła, w której pełni służbę nauczyciel stały, nie mający stałej posady, podlega kuratorowi bezpośrednio lub pośrednio, przeniesienie z urzędu wywołane zmianą organizacji szkoły (punkt a art. 58) zarządza kurator.

45. Jeżeli nauczyciel, posiadający stałą posadę, dyrektor lub kierownik szkoły ma uzyskać równorzędne stanowisko w tej samej kategorii szkół drogą konkursu (art. 11) właściwa władza wystawi mu dekret przeniesienia według wzoru podanego w załączniku Nr. 9.

Przeniesienia w drodze konkursu dokonywują te same władze, do których w myśl p. 14 rozporządzenia niniejszego należy mianowanie w drodze konkursu.

46. Jeżeli nauczyciel został przeniesiony do innej szkoły, należy przesłać wykaz stanu służby jego, wszystkie akta osobowe oraz wykaz kwalifikacyjny tej osobie, względnie tej władzy, która po myśli art. art. 17 i 18 ustawy z dn. 1 li-

pca 1926 r. oraz §§ 2 i 3 rozporządzenia z dn. 22 grudnia 1926 r. jest uprawniona do ich prowadzenia.

Art. 59. Do przesiedlenia się należy wyznaczyć nauczycielowi odpowiedni czas i uwolnić go w odpowiednim terminie od pełnienia służby, uwzględniając w miarę możliwości jego warunki osobiste, rodzinne i komunikacyjne. Dla objęcia nowego stanowiska nauczyciel ma się zgłosić do bezpośredniego przełożonego, który stwierdzi datę objęcia służby na dekrecie przeniesienia.

47. Wyznacza nauczycielowi odpowiedni czas do przesiedlenia oraz uwalnia go od pełnienia służby celem umożliwienia przeniesienia:

- a) inspektor szkolny, któremu podlega bezpośrednio szkoła, do której nauczyciel został przeniesiony,
- b) we wszystkich innych wypadkach — dyrektor lub kierownik szkoły, do której nauczyciel został przeniesiony.

48. Osoby wymienione w p. 47 mogą uwolnić nauczyciela od pełnienia służby celem umożliwienia mu przesiedlenia się nie dłużej niż na dni 14.

Czas takiego uwolnienia od pełnienia obowiązków nie jest urlopem i nie stanowi przerwy w służbie.

Art. 60. Jeżeli wskutek zmiany organizacji szkoły niema możliwości zatrudnienia nadal nauczyciela stałego, lub też jeżeli zajdą okoliczności, niepozwalające ze względu na dobro służby na dalsze zatrudnienie nauczyciela stałego na odpowiadającej jego stanowisku służbowemu posadzie, Minister może go przenieść w stan nieczynny,

Przez cały czas pozostawania w stanie nieczynnym nauczyciel pobiera przysługujące mu pełne uposażenie służbowe.

Czas, spędzony w stanie nieczynnym, wlicza się tylko do wymiaru emerytury.

Nauczyciel w stanie nieczynnym może być każdego czasu powołany z powrotem do służby czynnej. O ile jednak powołanie to nie nastąpi w ciągu pół roku od chwili przejścia w stan nieczynny, należy nauczyciela zwolnić przy zastosowaniu odnośnych przepisów ustawy emerytalnej.

49. Przeniesienia nauczyciela w stan nieczynny oraz powołania będącego w stanie nieczynnym do służby czynnej dokonywuje Minister drogą wystawienia dekretu według odpowiedniego wzoru, podanego w jednym z załączników Nr. 10 i 11.

50. Zwalnia ze służby nauczyciela w stanie nieczynnym na podstawie art. 60 Minister.

Wzór pisma zwalniającego zawiera załącznik Nr. 12.

Art. 61. Nauczycielka zamężnej, która wniosła podanie o przeniesienie do miejscowości, będącej miejscem stałego zamieszkania jej męża, służy prawo przejścia na własną prośbę w stan pozasłużbowy, jeżeli podanie jej o przeniesienie nie zostanie przez władze uwzględnione (art. 58).

Art. 62. Nauczycielka zamężna, pozostająca w stanie pozasłużbowym, nie pobiera uposażenia służbowego, a czasu, spędzonego w tym stanie, nie wlicza się jej ani do czasu służby czynnej, ani do wymiaru emerytury.

Art. 63. Nauczycielka w stanie pozasłużbowym może być każdego czasu powołana do służby czynnej albo wtedy, gdy w miejscu stałego zamieszkania jej męża okaże się możliwość nadania jej stanowiska służbo-

wego, albo też wtedy, gdy zgodzi się objąć stanowisko w innej, niż miejsce stałego zamieszkania męża, miejscowości.

O ile jednak w ciągu 5 lat od chwili przejścia w stan pozasłużbowy nauczycielka zamężna nie objęła ponownie stanowiska służbowego, lub o ile w tym czasie nie przeszła w stan spoczynku z powodu niezdolności do pracy, należy rozwiązać z nią stosunek służbowy i przyznać jej odprawę w wysokości jednomiesięcznego, pełnego, ostatnio pobieranego uposażenia służbowego za każdy pełny rok przesłużony w państwowej służbie nauczycielskiej.

51. Nauczycielka zamężna może być przeniesiona w stan pozasłużbowy tylko w wypadkach, o których mowa w ustępie szóstym art. 58 i w art. 61 i tylko na własną prośbę.

Zarządza przeniesienie nauczycielki w stan pozasłużbowy Kurator w odniesieniu do nauczycielek szkół pośrednio lub bezpośrednio sobie podległych, Minister zaś, gdy szkoła podlega bezpośrednio Ministrowi.

Wzór pisma przenoszącego w stan pozasłużbowy zawiera załącznik Nr. 13.

52. Prośba nauczycielki o przeniesienie w stan pozasłużbowy winna być rozpatrzona i załatwiona do dni 30. Odmowa przeniesienia w stan pozasłużbowy może nastąpić tylko w tym wypadku, gdy przed upływem wymienionego wyżej okresu czasu znikną warunki, które wywołały prośbę nauczycielki.

Władza może odroczyć załatwienie prośby o przeniesienie w stan pozasłużbowy do czasu należytego oddania urzędowania, lub gdy nauczycielka zalega z zobowiązaniami pieniężnymi, wynikłymi ze stosunku służbowego.

53. Przywrócenie do służby czynnej nauczycielki, pozostającej w stanie pozasłużbowym, może być zarządzone:

- a) na prośbę nauczycielki, gdy przez wniesienie odpowiedniej deklaracji (załącznik Nr. 14) zrezygnuje z uzyskania stanowiska służbowego w miejscu zamieszkania swego męża,
- b) z urzędu, gdy odpadną warunki, które spowodowały przeniesienie nauczycielki w stan pozasłużbowy.

Odmowa powrotu do służby czynnej w wypadku powołania do niej z urzędu winna być traktowana jako dobrowolne wystąpienie ze służby (ustęp pierwszy art. 66) wraz ze skutkami, przewidzianymi w ustępie pierwszym art. 72.

54. Zarządza przywrócenie do służby czynnej ta władza, która przeniosła nauczycielkę w stan pozasłużbowy, względnie władza nad nią przełożona, o ile miejsce służbowe, które po powrocie do służby czynnej ma zająć nauczycielka, leży poza terytorjum podległym władzy, która przeniesienie w stan pozasłużbowy zarządziła.

Wzór powołania do służby czynnej ze stanu pozasłużbowego zawiera załącznik Nr. 15.

55. Zwolnienie ze służby nauczycielki zamężnej z upływem 5 lat przebywania jej w stanie pozasłużbowym zarządza się pismem według wzoru podanego w załączniku Nr. 16.

56. Władza, uprawniona do przenoszenia nauczycielek w stan pozasłużbowy, obowiązana jest prowadzić ściśle wykazy nauczycielek w stanie pozasłużbowym oraz czuwać, by we właściwym czasie zarządzić bądź powołanie nauczycielki ze stanu pozasłużbowego do służby czynnej, bądź rozwiązanie z nią stosunku służbowego.

Art. 64. Nauczycielowi można powierzyć czasowo czynności w urzędach administracji szkolnej tylko za jego zgodą. Odnośnie do tej służby podlega on przepisom ustawy o państwowej służbie cywilnej.

57. Uprawnioną do czasowego powierzenia nauczycielowi na okres nie dłuższy od 1 roku czynności w urzędach administracji szkolnej jest władza szkolna II instancji w tych wypadkach, gdy nauczyciel pełni służbę w szkole, bezpośrednio lub pośrednio podległej tej władzy, a urzędem, do którego nauczyciel

ma być delegowany, jest urządem administracji szkolnej I instancji. We wszystkich innych wypadkach owierzenie nauczycielowi czynności w administracji szkolnej należy do Ministra

Wzór odpowiedniego pisma zawiera załącznik Nr. 17.

Art. 65. Do przejścia nauczyciela do innego działu służby państwowej potrzeba zezwolenia właściwej władzy szkolnej.

58. Uprawnioną do udzielenia nauczycielowi zezwolenia na przejście do innego działu służby państwowej jest nie niższa, niż II instancji władza, która nauczyciela mianowała.

ROZDZIAŁ VIII.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

Art. 66. Stosunek służbowy nauczyciela stałego, poza przypadkami, przewidzianymi w art. 60, 63 i 73, oraz w przepisach dyscyplinarnych, może być rozwiązany przez dobrowolne wystąpienie jego ze służby państwowej.

Stosunek służbowy nauczyciela tymczasowego może być rozwiązany albo przez jednostronne zarządzenie władzy pod warunkami, ustawą niniejszą określonymi, albo też przez dobrowolne wystąpienie nauczyciela ze służby.

Art. 67. Zamiar dobrowolnego wystąpienia ze służby nauczyciel powinien zgłosić u właściwej władzy na piśmie.

Rozwiązanie stosunku następuje przez przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu ze służby przez tę władzę, która nauczyciela zamianowała.

Przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu ze służby można uzależnić od należytego oddania urzędowania, ostateczną zaś decyzję co do zgłoszenia o wystąpieniu ze służby odroczyć tylko wtedy, gdy nauczyciel pozostaje w śledztwie karnem albo dyscyplinarnem, lub zalega z zobowiązaniami pieniężnymi, wynikłymi ze stosunku służbowego.

Art. 68. O ile nauczycielowi nie zakomunikowano żadnej decyzji w sprawie jego zgłoszenia o wystąpieniu ze służby w ciągu czterech tygodni, zgłoszenie to uważa się za przyjęte.

Przeciwko warunkowemu przyjęciu lub odroczeniu przyjęcia zgłoszenia o wystąpieniu ze służby nauczyciel może wnieść w ciągu dni 14 od dnia doręczenia decyzji zażalenie do władzy bezpośrednio wyższej, która najdalej w ciągu sześciu tygodni wyda ostateczną decyzję.

Zwolnienie w zasadzie następuje w końcu roku szkolnego.

Samowolne uchylenie się od służby w ciągu 4 tygodni, o ile nie zostanie przez władzę uznane za usprawiedliwione, uważa się za dobrowolne wystąpienie ze służby, co zostaje stwierdzone jednostronnem zarządzeniem władzy, powołanej do mianowania, nie niższej jednak niż II instancji.

59. Za dzień, od którego liczy się początek terminu zgłoszenia wystąpienia ze służby lub zażalenia przeciwko warunkowemu przyjęciu lub odroczeniu przyjęcia zgłoszenia, uważa się dzień pisemnego złożenia zgłoszenia lub zażalenia u bezpośredniego przełożonego, względnie datę stempla pocztowego w wypadku przesłania odnośnego pisma pocztą.

Wzór przyjęcia zgłoszenia o dobrowolnem wystąpieniu ze służby zawiera załącznik Nr. 18 wzór zaś odroczenia przyjęcia zgłoszenia — załącznik Nr. 19.

Art. 69. Stosunek służbowy nauczycieli tymczasowych może władza rozwiązać w każdej chwili.

Jeżeli taki nauczyciel służył więcej niż rok nienagannie, a nie mają do niego zastosowania przepisy art. 152, należy mu się odprawa w wysokości jednomiesięcznego, pełnego, ostatnio pobieranego uposażenia służbowego za każdy pełny rok, przesłużony w państwowej służbie nauczycielskiej, nie przekraczająca jednak ogółem pięciomiesięcznego jego uposażenia.

Art. 70. Z nauczycielem tymczasowym, który otrzymał ogólną ocenę pracy niezadowolającą (art. 25 lub 26), należy rozwiązać stosunek służbowy, przyczem ma zastosowanie postanowienie drugiego ustępu art. 69.

60. Zwolnienie ze służby nauczyciela tymczasowego na podstawie art. 69 zależy całkowicie od uznania władzy. Zwolnienie to należy odróżniać od zwolnienia ze służby nauczyciela tymczasowego, które władza jest obowiązana zarządzić z mocy przepisów ustawy, jak np. w razie upływu 5-létniego okresu przebywania nauczycielki w stanie pozasłużbowym (art. 63), w razie ujawnienia, iż mianowanie zostało dokonane na podstawie dokumentów fałszywych lub nieważnych (art. 73) w razie otrzymania ogólnej oceny pracy niezadowolającej (art. 70), w razie wyczerpania ustawowego okresu zezwolenia na nauczanie i t. d. Zarządzając zwolnienie ze służby nauczyciela tymczasowego, oparte na **nakazie** ustawowym, władza obowiązana jest w piśmie zwalniającem podać powód zwolnienia oraz powołać odpowiedni artykuł ustawy.

Zwolnienie ze służby na podstawie art. 69 zarządza się bez podania motywów.

Wzór pisma zwalniającego ze służby na podstawie art. 69 lub 70 zawiera załącznik Nr. 20.

61. O przyznaniu lub nieprzyznaniu, względnie o wysokości odprawy należnej nauczycielowi zwalnianemu, decyduje zasadniczo władza, uprawniona do zwalniania nauczycieli tymczasowych. Jednakże decyzja należy zawsze do władzy szkolnej II instancji w tych wypadkach, gdy odnosi się do nauczyciela szkoły, podległej bezpośrednio tej władzy.

62. Nauczycielowi tymczasowemu, zwolnionemu ze służby na podstawie art. 69 lub 70, należy wypłacić odprawę w wysokości w ustępie drugim art. 69 przewidzianej za każdy rok nienagannej służby. Za naganną uważa się służbę wtedy, gdy istnieją pisemne dowody jej naganności, a mianowicie: ujemne sporządzenia, wpisane do wykazu kwalifikacyjnego, upomnienie na piśmie, skazujące orzeczenie dyscyplinarne i t. p.

Art. 71. W przypadku, przewidzianym w art. 69 i 70, należy nauczycielowi wypowiedzieć stosunek służbowy na trzy miesiące naprzód.

Art. 72. Nauczyciel i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego:

- a) przez dobrowolne wystąpienie nauczyciela ze służby;
- b) skutkiem rozwiązania stosunku służbowego w myśl art. 69 z wyjątkiem praw, zastrzeżonych w ustępie drugim art. 69 i w art. 152;
- c) w razie wydalenia ze służby, o ile orzeczenie dyscyplinarne inaczej nie stanowi.

W przypadku ponownego wstąpienia do służby państwowej może Minister przywrócić prawa, nabyte poprzednią służbą.

Art. 73. Mianowanie nauczyciela będzie uznane za nieważne, a nauczyciel będzie wydalony ze służby, jeżeli mianowanie uzyskał na podstawie dokumentów fałszywych lub nieważnych, lub fałszywego zeznania o posiadanych kwalifikacjach zawodowych, albo wyjdą na jaw okoliczności, w myśl obowiązujących przepisów nie dopuszczające mianowania.

Orzeczenie o unieważnieniu nominacji i wydaleniu ze służby wyda władza, która dokonała nominacji.

63. Wzór orzeczenia o unieważnieniu mianowania i wydaleniu ze służby zawiera załącznik Nr. 21.

ROZDZIAŁ IX.

Odpowiedzialność służbowa. Postanowienia ogólne.

Art. 74. Bezpośrednio i pośrednio przełożona władza ma prawo wytykać i ganić podległym nauczycielom niewłaściwości w zachowaniu się oraz uchybienia i niedbalstwo w wykonaniu obowiązków służbowych.

Nauczyciel, który przez czyn, zaniechanie lub zaniedbanie uchybia obowiązkowi swego stanowiska (Rozdział V) w służbie i poza służbą, podlega poza sądową odpowiedzialnością karną lub cywilną także odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej.

Do odpowiedzialności tej winien być pociągnięty nauczyciel, który w wykazie kwalifikacyjnym otrzymał ocenę niezadowalającą (art. 20).

Art. 75. Minister wyda osobne rozporządzenie, normujące odpowiedzialność dyscyplinarną nauczycieli tymczasowych.

Art. 76. Przeciw nauczycielowi, będącemu członkiem ciała ustawodawczego, nie wolno podczas trwania mandatu, bez zgody tegoż ciała wdrażać postępowania porządkowego lub dyscyplinarnego, ani wdrożonego dalej prowadzić.

Art. 77. Jeżeli wina nauczyciela ma znamiona czynu karygodnego, zagrożonego ustawami karnymi, władza lub komisja dyscyplinarna czyni doniesienie karne. Jeżeli doniesienie karne czyni władza przełożona, zawiadomi o tem równocześnie właściwą komisję dyscyplinarną, a jeżeli doniesienie karne czyni komisja dyscyplinarna, zawiadomi o tem władzę przełożoną nauczyciela.

Aż do prawomocnego zakończenia postępowania karno-sądowego, postępowanie dyscyplinarne może być zawieszane.

Art. 78. Sądy karne zawiadamiają o wdrożeniu postępowania karnego przeciw nauczycielowi władzę służbową obwinionego, która zawiadamia o tem komisję dyscyplinarną. Po prawomocnem ukończeniu postępowania karnego, sąd karny przesyła odpis wyroku władzy służbowej obwinionego, która przesyła ten odpis właściwej komisji dyscyplinarnej.

65. Jeżeli wyrok karno-sądowy jest uniewinający lub nie pozbawia nauczyciela zdolności do piastowania urzędu publicznego (art. 79) władza przy której istnieje komisja zwraca się do Sądu o udzielenie akt sądowych, a następnie, przesyłając odpis wyroku sądowego komisji dyscyplinarnej po zasięgnięciu opinii rzecznika dyscyplinarnego, stawia wniosek o wytoczenie, prowadzenie lub zaniechanie postępowania dyscyplinarnego.

Art. 79. Nauczyciel, skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego, podlega wydaleniu ze służby bez postępowania dyscyplinarnego, jeżeli wyrok pozbawia go zdolności do piastowania urzędu publicznego.

66. Orzeczenie o wydaleniu ze służby bez postępowania dyscyplinarnego wydaje ta władza, do której należy mianowanie. Władze niższych instancji obowiązane są zawiadomić o tem równocześnie Ministerstwo W. R. i O. P.

Art. 80. Za występki służbowe ponosi nauczyciel odpowiedzialność dyscyplinarną, zaś za wykroczenia służbowe — odpowiedzialność porządkowa.

Występkiem służbowym jest takie naruszenie obowiązków służbowych, które powoduje obrazę interesu publicznego, lub naraża dobro publiczne na szkodę.

Wykroczeniem służbowym jest każde naruszenie obowiązku służbowego, nie posiadające wyżej podanych znamion występkę służbowego.

Zbieg kilku wykroczeń służbowych lub ich powtarzanie się, jak również wykroczenie wśród okoliczności, szczególnie obciążających, uważa się za występki służbowy.

Do postępowania porządkowego i dyscyplinarnego nie należy rozstrzyganie o pretensjach cywilnych.

Odpowiedzialność porządkowa za wykroczenia służbowe ulega przedawnieniu po trzech latach. W innych wypadkach stosować należy odnośne przepisy kodeksu karnego.

K a r y .

Art. 81. Karą porządkową jest upomnienie. Kary tej nie wpisuje się do wykazu stanu służby.

Przed udzieleniem upomnienia należy dać nauczycielowi możliwość usprawiedliwienia się na piśmie.

Upomnienia udziela na piśmie z podaniem motywów władza, której szkoła bezpośrednio podlega lub przełożona władza wyższa, o ile sprawa nie została przekazana komisji dyscyplinarnej; upomnienie może być również udzielone i przez komisję dyscyplinarną.

Przeciwko upomnieniu, udzielonemu przez komisję dyscyplinarną lub przez Ministra, niema odwołania; przeciwko upomnieniu, udzielonemu przez inne władze szkolne, nauczyciel może wnieść w ciągu 14 dni odwołanie do władzy bezpośrednio wyższej.

67. Zarządzenie, nakładające karę porządkową upomnienia, winno zawierać prócz motywów pouczenie o przysługujących ukaranemu w drodze porządkowej nauczycielowi środkach prawnych.

Art. 82. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) nagana;
- 2) potrącenie jednorazowe, nie przekraczające 20% miesięcznego uposażenia;
- 3) potrącenie części uposażenia na określony przeciąg czasu, nie więcej wszakże niż 20% miesięcznie;
- 4) nagana z pozbawieniem prawa awansu i wybieralności na czas od jednego roku do dwóch;
- 5) przeniesienie za zwrotem kosztów przesiedlenia na inne miejsce służbowe, wyznaczone przez Ministra.
- 6) przeniesienie bez zwrotu kosztów przesiedlenia na inne miejsce służbowe, wyznaczone przez Ministra.
- 7) odliczenie lat służby od roku do trzech;
- 8) przeniesienie z pozbawieniem urzędu dyrektora lub kierownika przy równoczesnem powierzeniu obowiązków nauczyciela (w ściślejszem

znaczeniu) w miejscu oznaczonym przez Ministra lub władze, którym to prawo zostanie przez Ministra przekazane;

9) zwolnienie ze służby państwowej z zachowaniem praw do uposażenia emerytalnego w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych, lub do odprawy;

10) wydalenie z państwowej służby nauczycielskiej;

11) wydalenie z zawodu nauczycielskiego z pozbawieniem prawa zajmowania jakiegolwiek stanowiska w szkolnictwie państwowym, publicznym lub prywatnym.

Kary, wymienione w punktach 5, 6, 7 i 8, pociągają za sobą na przeciąg lat dwóch utratę prawa mianowania na wyższe stanowisko oraz prawa wyboru i wybieralności do wszystkich władz i ciał, tworzonych lub zasilanych drogą wyboru z pośród nauczycielstwa w zakresie administracji szkolnej.

Gdy nauczyciel, który popełnił wykroczenie, podlegające ukaraniu w drodze dyscyplinarnej z ustępów 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 niniejszego artykułu, zasługuje na szczególne względy wobec okoliczności i pobudek czynu, oraz wobec swej poprzedniej nieskazitelnej pracy zawodowej, komisja dyscyplinarna może, orzekając winę oskarżonego, kary nie wymierzać.

Gdyby jednak w przeciągu lat trzech od daty zapadnięcia orzeczenia nauczyciel został uznany w drodze dyscyplinarnej winnym nowego uchybienia, ulega karze o stopień wyższej od wymierzonej za powtórne uchybienie.

68. Wynikające z art. 82 punkt 2 i 3 potrącenia z uposażenia czyni władza asygnująca uposażenie.

Przedkładając wniosek o przeniesienie nauczyciela względnie kierownika lub dyrektora szkoły w drodze dyscyplinarnej Kuratorium winno dołączyć do wniosku:

- a) odpis prawomocnego orzeczenia,
- b) odpis wykazu stanu służby,
- c) odpis wykazu kwalifikacyjnego skazanego nauczyciela, oraz
- d) wskazać conajmniej dwie szkoły, do których skazany nauczyciel mógłby być przeniesiony, kierując się przy wyborze miejsca następującymi względami.

69. Przy przenoszeniach należy zwracać baczną uwagę na rodzaj przewinienia zasądanego nauczyciela, jego kwalifikacje i dotychczasową pracę pedagogiczną oraz oświatową i stosownie do tego wskazać taką miejscowość, gdzie przeniesiony dyscyplinarnie nauczyciel mógłby w nowych warunkach swą wzorową pracą zasłużyć na rehabilitację.

70. Tak nauczyciele i kierownicy publicznych szkół powszechnych, którym wymierzono karę, przewidzianą w punkcie 5 lub 6 artykułu 82, jak i kierownicy, którym wymierzono karę, przewidzianą w punkcie 8 tego artykułu, mogą być przeniesieni do innej szkoły bez względu na jej odmienny stopień organizacyjny. Z pojęcia kary wynika jednak, że kierownik, któremu wymierzono karę na mocy punktu 5 lub 6 artykułu 82 nie może być przeniesiony do szkoły, w której otrzymałby wyższy dodatek za kierownictwo.

71. Orzeczenia, wydane na podstawie ustępu trzeciego art. 82, w których Komisja Dyscyplinarna stwierdza winę oskarżonego nauczyciela, lecz ze względów podanych w tym ustępie kary mu nie wymierza, winny być wpisywane do wykazów stanu służby.

Art. 83. Kary dyscyplinarne na nauczycieli stałych może nakładać jedynie komisja dyscyplinarna w drodze orzeczenia, wydanego na pod-

stawie wyniku postępowania dyscyplinarnego, przeprowadzonego zgodnie z niniejszą ustawą.

Przy wymierzaniu kar dyscyplinarnych, wymienionych w art. 82, należy w każdym poszczególnym wypadku mieć na względzie doniosłość występku służbowego i powstałych z tego powodu szkód, stopień winy, jako też dotychczasowe zachowanie się nauczyciela.

Kary dyscyplinarne wpisuje się do wykazu stanu służby.

Orzeczenia dyscyplinarnego nie można znieść, ani zmienić zarządzeniem administracyjnym.

Po wydaniu przez komisję dyscyplinarną orzeczenia, uwalniającego od kary, władze szkolne nie mogą udzielać nauczycielom kary porządkowej upomnienia za uchybienia, które zostały stwierdzone w czasie rozprawy dyscyplinarnej, lub za inne dokonane i znane władzom przed rozprawą.

Art. 84. Wydalenie z państwowej służby nauczycielskiej lub z zawodu nauczycielskiego (art. 79 i 82 p. 10 i 11) pociąga za sobą utratę wszystkich praw, związanych z piastowaniem stanowiska, a również prawa do emerytury lub do odprawy.

72. Wydanie zarządzeń potrzebnych do wykonania dyscyplinarnego orzeczenia wydalenia z państwowej służby nauczycielskiej należy do tej władzy, do której należy mianowanie. Władze niższych instancji obowiązane są zawiadomić o tem równocześnie Ministerstwo W. R. i O. P.

Art. 85. Członkom rodziny wydalonego należy w razie okoliczności, zasługujących na uwzględnienie, przyznać w orzeczeniu dyscyplinarnem odpowiedni stały zasiłek na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać normalnego ich zaopatrzenia wdowiego lub sierociego.

Zasiłek taki przyznać można albo już z chwilą wstrzymania wypłaty uposażenia nauczyciela wydalonego, albo od chwili jego śmierci.

Do zasiłku powyższego mają zastosowanie postanowienia ustawy emerytalnej o zawieszeniu lub utracie prawa do zaopatrzenia wdowiego lub sierociego.

Komisje dyscyplinarne.

Art. 86. Komisje dyscyplinarne są następujące:

1) okręgowe komisje dyscyplinarne dla nauczycieli, rozstrzygające w I instancji sprawy nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu i kuratorowi okręgu szkolnego;

2) ministerjalna komisja dyscyplinarna dla nauczycieli, rozstrzygająca w II i ostatecznej instancji sprawy nauczycieli szkół podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu i kuratorowi, oraz w I instancji sprawy nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi;

3) Najwyższa Komisja Dyscyplinarna dla nauczycieli, rozstrzygająca w II i ostatecznej instancji sprawy nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi;

Art. 87. Okręgowe komisje dyscyplinarne dla nauczycieli składają się z 36 członków; z tej liczby:

1) 10 członków powołuje rada szkolna okręgowa z pośród osób, nie będących nauczycielami, a mieszkających w miejscu urzędowania komisji dyscyplinarnej;

2) 24 członków mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek kuratora z pośród stałych nauczycieli szkół, istniejących na obszarze okręgu szkolnego, a mianowicie:

- a) 8 z pośród nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorom szkolnym;
  - b) 8 z pośród nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących;
  - c) 4 z pośród nauczycieli szkół specjalnych i preparand, oraz zakładów kształcenia nauczycieli szkół powszechnych i wychowawczyń ochronek;
  - d) 4 z pośród nauczycieli szkół zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli szkół zawodowych;
- 3) 1 sędziego państwowego, jako członka i 3, jako zastępców, deleguje prezes właściwego sądu apelacyjnego.

Art. 88. Ministerjalna komisja dyscyplinarna dla nauczycieli szkół, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, składa się z 40 osób; z tej liczby:

- 1) 16 członków mianuje Minister z pośród osób, nie będących nauczycielami;
- 2) 20 członków mianuje Minister z pośród nauczycieli stałych, a mianowicie:
  - a) 8 członków z pośród nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu,
  - b) 4 członków z pośród nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących,
  - c) 4 członków z pośród nauczycieli szkół specjalnych i preparand oraz zakładów kształcenia nauczycieli szkół powszechnych i wychowawczyń ochronek.
  - d) 4 członków z pośród nauczycieli szkół zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli szkół zawodowych.

3) 1 sędziego sądu apelacyjnego, jako członka i 3, jako zastępców, deleguje Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Ministerjalna komisja dyscyplinarna dla nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych składa się z 12 osób; z tej liczby:

- 1) 4 członków mianuje Minister Rolnictwa z pośród osób, nie będących nauczycielami;
- 2) 6 członków mianuje Minister Rolnictwa z pośród stałych nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych;

3) jednego sędziego państwowego, jako członka, i jednego, jako zastępcę deleguje prezes sądu okręgowego w Warszawie.

Art. 89. Najwyższa Komisja Dyscyplinarna dla nauczycieli składa się z 12 osób; z tej liczby:

- 1) 4 członków mianuje Minister z pośród osób nie będących nauczycielami;
- 2) 6 członków mianuje Minister z pośród stałych nauczycieli szkół, bezpośrednio sobie podległych;
- 3) jednego sędziego sądu apelacyjnego, jako członka, i jednego, jako zastępcę, deleguje prezes sądu apelacyjnego w Warszawie.

Art. 90. Mandaty członków komisji dyscyplinarnych, wymienionych w artykułach 87, 88 i 89, trwają trzy lata, jednak nie gasną przed ukonstytuowaniem się nowej komisji.

Członkowie komisji dyscyplinarnych przy objęciu urzędowania składają przyrzeczenie według brzmienia, ustalonego przez Ministra.

73. Wnioski w sprawie nominacji członków okręgowych komisji dyscyplinarnych należy przedkładać Ministerstwu na trzy miesiące przed upływem kadencji.

Art. 91. Zastępca przewodniczącego komisji dyscyplinarnej w razie potrzeby zastępuje przewodniczącego w ciągu czasu trwania mandatu przewodniczącego.

Art. 92. Członkowie komisji dyscyplinarnych tracą swe mandaty, jeżeli zajdzie zmiana, wskutek której odpadają warunki ich delegacji.

Nauczyciel, przeciw któremu wszczęto postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne, nie może pełnić funkcji członka komisji dyscyplinarnej, a jeżeli postępowanie kończy się wyrokiem skazującym lub orzeczeniem zasądzającym, choćby bez wymierzenia kary dyscyplinarnej, traci swój mandat z wyjątkiem wypadku wymierzenia kary porządkowej.

Nauczyciel, karany dyscyplinarnie, nie może być mianowany członkiem komisji dyscyplinarnej na przeciąg czasu określonego w art. 82.

Art. 93. Członkowie komisji dyscyplinarnej w wykonaniu swych obowiązków są samodzielni i niezawisli. Członkowie komisji dyscyplinarnej pełnią swe obowiązki bezpłatnie, z wyjątkiem sędziego państwowego, który otrzymuje wynagrodzenie oraz, w razie potrzeby djety, określone przez Ministra w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości i Skarbu.

Członkowie komisji dyscyplinarnych, pełniące swe obowiązki poza miejscem stałego zamieszkania, otrzymują djety i zwrot kosztów podróży, przyczem, o ile są nauczycielami w szkołach państwowych lub publicznych — według stawek, odpowiadających ich stanowisku nauczycielskiemu, o ile zaś nimi nie są — według stawek, przysługujących urzędnikom państwowym VI i V stopnia służbowego, stosownie do tego, czy są członkami okręgowej, czy ministerjalnej, względnie Najwyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Art. 94. Przewodniczącym komisji dyscyplinarnej jest sędzia państwowy, delegowany przez odpowiedniego prezesa sądu na członka komisji dyscyplinarnej, zastępcami przewodniczącego zaś sędziowie państwowi, delegowani na zastępców członków komisji dyscyplinarnej.

Komisje dyscyplinarne obradują w kompletach złożonych z przewodniczącego lub jego zastępcy i czterech, członków, powołanych przez przewodniczącego dla każdej sprawy.

W komplecie dyscyplinarnym oprócz przewodniczącego zasiadają dwaj członkowie, nie będący nauczycielami, oraz dwaj nauczyciele. Jeżeli obwiniony jest nauczycielem szkoły, podległej Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jeden z nauczycieli wchodzących w skład kompletu dyscyplinarnego powinien być nauczycielem szkoły, należącej w myśl punktu 2 art. 87 do tej samej grupy szkół, co szkoła w której uczy obwiniony nauczyciel.

Jeżeli do odpowiedzialności dyscyplinarnej jest pociągnięty duchowny nauczyciel religii, a w skład właściwej komisji dyscyplinarnej nie wchodzi duchowny tegoż wyznania, Minister, względnie kurator okręgu szkolnego, powoła specjalnie dla tego wypadku duchownego tegoż wyznania, jako jednego z członków kompletu dyscyplinarnego.

Spory o właściwość rozstrzyga komisja, będąca instancją odwoławczą.

Art. 95. Wyposażenie komisji dyscyplinarnych w potrzeby rzeczowe i załatwianie czynności kancelaryjnych należy do odpowiednich władz szkolnych.

Władze te również wyznaczają protokolantów do rozpraw dyscyplinarnych z pośród podległych im urzędników.

Rzecznik dyscyplinarny.

Art. 96. W celu strzeżenia dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkom służbowym, władza, przy której istnieje komisja, wyznacza z grona podległych sobie urzędników rzecznika dyscyplinarnego z odpowiednią ilością zastępców.

Obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego jest przy przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego stać na straży godności i powagi stanowiska nauczycielskiego, oraz ścisłego wykonywania obowiązków służbowych. Komisja dyscyplinarna przedsięwzię każdą uchwałę nie inaczej, jak po wysłuchaniu zdania rzecznika dyscyplinarnego.

O b r o n a.

Art. 97. Obwiniony ma prawo powołać obrońcę w osobie nauczyciela lub adwokata.

Na prośbę obwinionego wyznacza obrońcę z urzędu z pośród nauczycieli kurator okręgu szkolnego, gdy sprawę ma rozpatrywać okręgowa komisja dyscyplinarna, a Minister, gdy sprawa podlega komisji ministerjalnej lub Najwyższej. Nauczycielowi czynnemu, o ile tego zachodzi potrzeba, należy udzielić urlopu dla czynności, połączonych z obroną.

Nauczycielowi obrońcy nie wolno przyjmować wynagrodzenia za prowadzenie obrony. Koszty, poniesione istotnie w interesie obrony, zwraca mu Skarb Państwa.

Jeżeli obwiniony wybierze sobie na obrońcę nauczyciela, zamieszkałego poza obszarem danego okręgu szkolnego, to Skarb Państwa nie zwraca kosztów przejazdu.

Nauczyciel obrońca obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystkie poufne informacje, udzielone mu jako obrońcy.

74. Prośbę o wyznaczenie obrońcy z urzędu może obwiniony nauczyciel wnieść z pominięciem przepisanej drogi służbowej.

75. Rachunki kosztów, poniesionych przy obronie (czytanie aktów, stawiennictwo na rozprawę dyscyplinarną), mają być przedstawione w terminie 14 dni po ukończeniu rozprawy w drodze służbowej kuratorowi okręgu szkolnego, jeżeli obrońcą był nauczyciel szkoły podległej bezpośrednio, inspektorowi szkolnemu lub kuratorowi, oraz Ministerstwu, jeżeli obrońcą był nauczyciel szkoły, podległej bezpośrednio Ministrowi. Do rachunku winien nauczyciel obrońca dołączyć zaświadczenie przewodniczącego właściwej komisji dyscyplinarnej, stwierdzające udział nauczyciela w rozprawie dyscyplinarnej oraz czas przeglądania aktów i trwania rozprawy dyscyplinarnej. Zresztą przy obliczaniu kosztów należy stosować każdorazowo obowiązujące przepisy o zwrocie kosztów za podróże służbowe funkcjonariuszów państwowych.

Art. 98. Członkowie komisji odwoławczych nie mogą być obrońcami, inni członkowie nie mogą być obrońcami przed komisją, której są członkami.

Delegacja.

Art. 99. Jeżeli komisja dyscyplinarna okręgowa, do której sprawę dyscyplinarną skierowano, uzna się czy to z własnej inicjatywy, czy to na wniosek obwinionego lub rzecznika dyscyplinarnego niekompetentną do przeprowadzenia danej sprawy, wówczas rozstrzyga co do jej kompetencji lub niekompetencji właściwa komisja odwoławcza, przekazując ewentualnie sprawę innej komisji dyscyplinarnej.

Wyłączenie.

Art. 100. Członków komisji dyscyplinarnej i rzecznika dyscyplinarnego można wyłączyć od udziału w sprawie w wypadkach i na zasadach, przewidzianych w ustawie postępowania karnego przy wyłączaniu sędziów i prokuratorów.

Ponadto obwiniony nauczyciel ma prawo w ciągu dni 8 po otrzymaniu zawiadomienia o terminie rozprawy z listy członków kompletu dyscyplinarnego wyłączyć dwóch członków (z wyjątkiem sędziego państwowego), nie podając motywów wyłączenia.

Rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje prawo wyłączenia członka komisji dyscyplinarnej w takich samych granicach, w jakich odnośna ustawa karna daje prokuratorowi prawo wyłączenia członka sądu.

Przy odroczeniu rozprawy (art. 108) nie można składać nowych wniosków o wyłączenie członków komisji dyscyplinarnej lub rzecznika dyscyplinarnego chyba, że powód wyłączenia wynikł później w toku postępowania.

Tajemnica postępowania dyscyplinarnego.

Art. 101. Całe postępowanie dyscyplinarne powinno być otoczone jaknajściślejszą tajemnicą.

Uchwały i orzeczenia komisji dyscyplinarnych mogą być ogłaszane przez władze przełożone jedynie ze zezwoleniem Ministra.

Dochodzenie dyscyplinarne.

Art. 102. Władza służbowa lub przełożona władza wyższa w razie dostrzeżenia lub otrzymania wiadomości o naruszeniu obowiązków służbowych przez nauczyciela, względnie na prośbę nauczyciela, przeprowadza dochodzenie wstępne.

O ile dochodzenie wstępne nie zakończy się umorzeniem sprawy lub nałożeniem przez władzę kary porządkowej upomnienia, właściwa władza szkolna, nie niższa jednak niż II instancji, wdraża dochodzenie dyscyplinarne, powierzając jego prowadzenie jednemu z podległych sobie urzędników, oraz zawiadamia interesowanego nauczyciela o wdrożeniu dochodzenia dyscyplinarnego. Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne nie może być powołany do innej czynności w postępowaniu dyscyplinarnym.

Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne przesłuchuje świadków, a w razie potrzeby i znawców, nie odbierając od nich przysięgi, oraz bada wszystkie do wyjaśnienia sprawy potrzebne okoliczności i środki dowodowe. Jeżeli zachodzi potrzeba przesłuchania poszczególnych świad-

ków lub znawców pod przysięgą, prowadzący dochodzenie dyscyplinarne może zwrócić się do właściwego sądu pierwszej instancji o przesłuchanie tych osób pod przysięgą. Do przesłuchania i wynagrodzenia świadków i znawców, o ile przesłuchują ich sądy, należy stosować analogicznie przepisy ustawowe o postępowaniu karnem z tą różnicą, iż koszty zalicza się nie na rachunek zarządu wymiaru sprawiedliwości, lecz na rachunek właściwego ministerstwa.

Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne może zażądać współdziałania władz administracyjnych i organów policyjnych, w szczególności wtedy, gdy świadkowie lub znawcy mieszkają poza obrębem powiatu, w którym przebywa prowadzący dochodzenie dyscyplinarne, a nie czynią zażądanie jego wezwaniom, lub bez ustawowego powodu uchylają się od zeznań. Władze administracyjne i organa policyjne stosują przytem obowiązujące w postępowaniu administracyjnym przepisy o wzywaniu i przesłuchiowaniu stron.

76. Zawiadamiając o wdrożeniu dochodzenia dyscyplinarnego zainteresowanego nauczyciela należy podać mu jednocześnie imię i nazwisko urzędnika delegowanego do prowadzenia dochodzenia. Wzory odpowiednich pism podane są w załącznikach Nr. 23 i 24.

77. Dochodzenia dyscyplinarne winny odbywać się w zasadzie w budynkach władz szkolnych, lub w budynkach szkolnych.

78. Powołanie inspektora szkolnego do prowadzenia dochodzenia dyscyplinarnego nie stoi w sprzeczności z postanowieniami art. 102 ustawy, należy jednak o ile możności unikać powierzania tej funkcji temu inspektorowi szkolnemu, względnie zastępcy, który prowadził dochodzenie wstępne, zwłaszcza w tych wypadkach, gdy ze względu na charakter wykroczenia ze strony nauczyciela mogłyby powstać posądzenia prowadzącego dochodzenie o stronniczość.

79. Z prowadzonych dochodzeń winien być spisany protokół przez urzędnika, wyznaczonego do prowadzenia dochodzenia, lub przez urzędnika specjalnie w tym celu powołanego przez urzędnika wyznaczonego do prowadzenia dochodzenia. Każdy protokół winien zawierać miejscowość, datę oraz nazwiska osób obecnych przy prowadzeniu dochodzenia. Każdego świadka należy przesłuchać osobno nie w obecności obwinionego lub innych świadków. Przed przesłuchaniem należy upomnieć świadka, aby na zadawane pytania według najlepszej wiedzy i sumienia zeznawał zupełną prawdę, aby nic nie zamilczał i zeznania tak złożył, ażeby w razie potrzeby mógł je stwierdzić pod przysięgą. Następnie należy świadka zapytać o jego imię i nazwisko, wiek, miejsce urodzenia, religję, stan, sposób zarobkowania, a w razie potrzeby o inne stosunki osobiste, a w szczególności w jakich stosunkach pozostaje do obwinionego lub innych osób, których dotyczy się dochodzenie. Zeznania świadków należy spisywać w krótkich i treściwych zdaniach w sposobie opowiadającym. Tylko tam, gdzie to ważne jest do oceny sprawy należy przytoczyć własne słowa świadka.

W szczególności należy wezwać świadka, aby podał źródło swych wiadomości. Pytania tylko o tyle należy spisywać, o ile tego wymaga zrozumienie odpowiedzi.

Każdy protokół winien być odczytany osobom przesłuchanym, a następnie podpisany przez zeznających. Jeżeli zeznający odmówi podpisu należy zapisać to do protokołu, podając zarazem przyczynę odmówienia podpisu. Na końcu podpisują protokół prowadzący dochodzenie oraz protokolant, o ile był powołany. W tem co spisano, nie można nie istotnego przekreślać, dodawać lub zmieniać. Skreślone ustępy powinny być jeszcze czytelne. Dodatki istotne lub sprostowania, które zeznający do swych zeznań czyni, zapisane być mogą na skraju protokołu albo w dopisku i omówione, potwierdzone i podpisane w sposób wyżej podany.

80. Urzędnik, prowadzący dochodzenie, winien zaznajomić się z przepisami ustawy postępowania karnego i w razie potrzeby je stosować. W szczególności należy stosować z postępowania karnego przepisy, traktujące o prawie odmowy zeznań przez świadków i konfrontacji świadków z obwinionym i innymi świadkami.

Art. 103. Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne winien dać nauczycielowi tak w ciągu dochodzenia, jak i po jego zakończeniu, sposobność do ustnego protokółowanego lub pisemnego oświadczenia się co do wszystkich zarzutów, jak również co do wyniku dochodzenia. Natomiast na przejrzenie aktów dochodzenia może zezwolić nauczycielowi tylko o tyle, o ile uzna to za nieszkodliwe dla celów dochodzenia.

Odmowa lub fizyczna niemożność udziału ze strony nauczyciela nie wstrzymuje dochodzenia.

Przekazanie do rozprawy.

Art. 104. Po ukończeniu czynności przez prowadzącego dochodzenie dyscyplinarne rzecznik dyscyplinarne przygotowuje wnioski (akt oskarżenia), które władza wraz z aktami sprawy przesyła do komisji dyscyplinarnej na ręce przewodniczącego.

Przewodniczący komisji dyscyplinarnej wydaje wszelkie zarządzenia celem przygotowania ustnej rozprawy tak obliczonej, by obwiniony mógł skorzystać z przysługującego mu prawa wyłączenia w myśl art. 100.

Czynności przygotowawcze do rozprawy (powoływanie świadków i znawców, uznanie stawiennictwa obwinionego za obowiązkowe i t. p.) załatwia przewodniczący komisji dyscyplinarnej.

Do rozprawy wzywa się obwinionego, doręcza się mu równocześnie akt oskarżenia i udziela listy członków kompletu dyscyplinarnego i ich zastępców.

Komisja dyscyplinarna może zarządzić, by obwiniony stawiał się na rozprawę osobiście z zastrzeżeniem, że, w razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa; obrońca może nie być dopuszczony do udziału w sprawie, a rozprawa ustna będzie przeprowadzona i orzeczenie wydane zaocznie.

81. Akt oskarżenia winien zawierać:

- 1) imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego,
- 2) dokładne oznaczenie występku, względnie wykroczeń nauczyciela, które uczyniono przedmiotem oskarżenia,
- 3) krótkie, zwięzłe i przedmiotowe przedstawienie stanu sprawy, zaczerpnięte z treści doniesienia i wyników przeprowadzonego dochodzenia oraz wymienienie podstaw materialnych oskarżenia,
- 4) wzmiankę, czy, względnie kiedy, obwiniony nauczyciel został zawieszony w służbie,
- 5) wniosek co do wysokości kary,
- 6) spis osób, które mają być powołane i przesłuchane przez komisję dyscyplinarną w charakterze świadków, z podaniem okoliczności, które mają stwierdzić.

82. Akt oskarżenia przesyła władza, przy której istnieje komisja przewodniczącemu wraz z odpisem, przeznaczonym dla obwinionego, dołączając prócz aktów sprawy odpis wykazu stanu służby oraz odpis wykazu kwalifikacyjnego.

Art. 105. Po otrzymaniu wezwania na rozprawę, obwiniony lub jego obrońca ma prawo przeglądania aktów sprawy i czynienia z nich odpisów.

Art. 106. Jeżeli przewodniczący komisji dyscyplinarnej uzna potrzebę przeprowadzenia dochodzenia dodatkowego, wówczas przedstawi sprawę na posiedzeniu komisji bez udziału stron. Komisja dyscyplinarna może zwrócić się do przełożonej władzy rzecznika o uzupełnienie dochodzenia przez urzędnika delegowanego w charakterze komisarza śledczego.

Komisarzowi śledczemu przysługują te uprawnienia, które są przyznane prowadzącemu dochodzenie dyscyplinarne w ustępach trzecim i czwartym art. 102.

Po ukończeniu dodatkowego dochodzenia komisarz śledczy składa przewodniczącemu komisji dyscyplinarnej protokół dokonanych czynności oraz ewentualnie dokumenty.

Rozprawa.

Art. 107. Rozprawa dyscyplinarna odbywa się wyłącznie przy udziale osób, niniejszą ustawą uprawnionych do udziału w sprawie.

Art. 108. Rozprawę dyscyplinarną w miarę możliwości przeprowadza się w jednym ciągu z uwzględnieniem koniecznych przerw, można jednak uchwałą kompletu z ważnych powodów rozprawę odroczyć.

W razie odroczenia postępowanie dowodowe przeprowadza się ponownie, o ile w składzie kompletu dyscyplinarnego zajdzie zmiana.

Art. 109. Rozprawą kieruje przewodniczący, który przestrzega porządku wyjaśnień, replik i uwag, usuwa z wywodów stron i zeznań świadków i znawców wszystko, co nie ma bezpośredniego związku ze sprawą i wogóle nadaje sprawie bieg, najbardziej sprzyjający rzeczowemu wykryciu prawdy.

Art. 110. Rozprawę rozpoczyna przewodniczący komisji dyscyplinarnej od przedstawienia stanu rzeczy, a w szczególności odczytania aktu oskarżenia, względnie orzeczenia komisji dyscyplinarnej I instancji i odwołania, przesłuchuje obwinionego, świadków i znawców oraz w miarę potrzeby odczytuje protokoły dochodzeń wstępnych i śledztwa, jak również innych ważniejszych dla sprawy aktów i dokumentów.

Członkowie komisji dyscyplinarnej mają prawo za zezwoleniem przewodniczącego stawiać pytania obwinionemu, świadkom i znawcom.

Obwinionemu, względnie jego obrońcy, oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu służy prawo oświadczenia się co do poszczególnych środków dowodowych i odwoławczych oraz stawiania pytań świadkom i znawcom za zezwoleniem przewodniczącego.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego następują wywody i wnioski rzecznika dyscyplinarnego co do natury, stopnia winy i kary, wreszcie obrona obwinionego i jego obrońcy; po replikach obwinionemu przysługuje głos ostatni.

83. Świadkom i znawcom wezwanym na rozprawę przysługuje zwrot kosztów podróży i diet według przepisów ustawowych o postępowaniu karnym. O przyznaniu kosztów decyduje Komisja, a wypłaca koszty ta władza, przy której istnieje Komisja z kredytów, przekazanych dla komisji dyscyplinarnej.

Art. 111. Odstąpienie rzecznika dyscyplinarnego od oskarżenia podczas rozprawy nie krępuje komisji dyscyplinarnej w dalszym rozpoznaniu sprawy i wydaniu orzeczenia.

Art. 112. Komisja dyscyplinarna może przy rozstrzyganiu sprawy opierać się tylko na tych faktach i okolicznościach, które ujawniono na rozprawie dyscyplinarnej i tylko na ich podstawie wydaje orzeczenia według swego przekonania.

W orzeczeniu swem komisja dyscyplinarna albo uwalnia nauczyciela od zarzuconej mu winy, albo uznaje go winnym. W tym ostatnim wypadku komisja dyscyplinarna nakłada karę porządkową, albo dyscyplinarną.

Orzeczenie.

Art. 113. Narada i głosowanie kompletu dyscyplinarnego odbywa się bez udziału stron.

Sentencja orzeczenia winna być podpisana przez przewodniczącego i przynajmniej połowę członków kompletu orzekającego.

Zaraz po naradzie i głosowaniu kompletu dyscyplinarnego przewodniczący komisji dyscyplinarnej ogłasza stronom (obwinionemu, względnie jego obrońcy, i rzecznikowi dyscyplinarnemu) sentencję orzeczenia i wyjaśnia tryb odwołania, określony w artykułach 117 i 118 niniejszej ustawy.

84. Przez sentencję orzeczenia rozumie się część orzeczenia, wymieniającą przestępstwa, których uznano winnym obwinionego i od których go uniewinniono, z podaniem stanu faktycznego i kwalifikacji prawnej czynu oraz oznaczenie kary.

Art. 114. Orzeczenie ma zawierać:

- 1) oznaczenie komisji dyscyplinarnej;
- 2) imiona i nazwiska członków kompletu dyscyplinarnego, protokółanta i rzecznika dyscyplinarnego;
- 3) dzień wydania orzeczenia;
- 4) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, tytuł i siedzibę urzędową obwinionego;
- 5) sentencję orzeczenia ze wskazaniem ustawy, na której podstawie zostało wydane;
- 6) umotywanie rozstrzygnięcia.

Orzeczenie pisemne podpisuje przewodniczący kompletu orzekającego i protokółant.

Odpis orzeczenia przesyła przewodniczący komisji dyscyplinarnej z urzędu rzecznikowi dyscyplinarnemu i w drodze służbowej obwinionemu nauczycielowi nie później, niż w przeciągu dni 14 po rozstrzygnięciu sprawy.

85. W zdaniu „odpis orzeczenia przesyła przewodniczący komisji dyscyplinarnej w drodze służbowej obwinionemu” słowa „w drodze służbowej” należy rozumieć: za pośrednictwem tej władzy, przy której istnieje komisja.

Jeżeli obwinionym był nauczyciel szkoły, podległej bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, to odpis orzeczenia winno Kuratorjum przelać również właściwemu inspektorowi szkolnemu. Gdy orzeczenie motywowane było pisane ręcznie przez przewodniczącego, to w aktach sprawy należy zachować jedną maszynową odbitkę orzeczenia motywowanego.

Protokół rozprawy.

Art. 115. Z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej sporządza się protokół, który ma zawierać datę, miejsce rozprawy, imiona i nazwiska członków kompletu, protokółanta, stron i ich zastępców, streszczać przebieg

rozprawy, zeznania i dowody stron i zaznaczyć, że tryb odwołania był wyjaśniony.

Protokół podpisuje przewodniczący kompletu dyscyplinarnego oraz protokółant.

Przechowywanie aktów sprawy.

Art. 116. Akta sprawy przy orzeczeniach ostatecznych, lub w razie umorzenia postępowania dyscyplinarnego przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła władzy służbowej obwinionego.

Na żądanie obwinionego władza wyda mu oryginały dokumentów i pism, złożonych przez niego w czasie rozprawy; odpis protokołu rozprawy oraz inne dowody w oryginale lub odpisie, nie złożone przez obwinionego, nie mogą być mu wydane.

W razie wydania dokumentów oryginalnych zachowuje się w aktach ich odpisy.

86. Władzą służbową w znaczeniu art. 116 jest ta władza, przy której istnieje komisja.

87. Akta komisji dyscyplinarnej powinny być ułożone należycie w chronologicznym porządku, następnie z reguły zszyte, a zawsze ponumerowane i zaopatrzone spisem.

Odwołanie.

Art. 117. Przeciwko orzeczeniu komisji dyscyplinarnej I instancji służy odwołanie do właściwej komisji dyscyplinarnej II instancji, przyczem rzecznikowi dyscyplinarnemu służy to prawo we wszystkich wypadkach, gdy orzeczenie nie jest zgodne z jego wnioskami, odwołanie zaś ze strony obwinionego jest wykluczone, jeżeli komisja dyscyplinarna I instancji nałożyła karę porządkową.

Odwołanie ze strony obwinionego wnieść mogą:

- 1) obwiniony lub za zgodą jego — obrońca;
- 2) w razie śmierci obwinionego przed uprawomocnieniem orzeczenia ustawowi spadkobiercy.

88. Odwołanie rzecznika dyscyplinarnego winno być sporządzone w dwóch egzemplarzach, z których jeden winien być podpisany przez rzecznika, a drugi jako odpis, dołączony do aktów sprawy.

Art. 118. Odwołanie wnosi się na ręce przewodniczącego komisji dyscyplinarnej I instancji w przeciągu dni 14, licząc od dnia następnego po otrzymaniu odpisu orzeczenia.

Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

Przewodniczący komisji dyscyplinarnej I instancji skierowuje odwołanie do władzy służbowej nauczyciela, która, dołączwszy do niego akta sprawy obwinionego, najdalej w ciągu dni 14 po otrzymaniu przesyła je do władzy, przy której urzęduje właściwa komisja dyscyplinarna odwoławcza.

Ta ostatnia władza przesyła odwołanie wraz z aktami sprawy przewodniczącemu komisji dyscyplinarnej odwoławczej, podając jednocześnie imię, nazwisko i stanowisko służbowe rzecznika dyscyplinarnego.

Odwołanie rzecznika dyscyplinarnego I instancji może być przez tę władzę zanulowane i, jeżeli ze strony obwinionego niema skargi odwoławczej, sprawa ma być uważana za skończoną a akta jej zwrócone władzy służbowej nauczyciela.

89. Władzą służbową w znaczeniu art. 118, ustęp trzeci, jest ta władza, przy której istnieje komisja.

90. Rzecznik dyscyplinarny I-szej instancji powinien zająć ze swej strony odpowiednie stanowisko co do podanych przez odwołującego się nauczyciela w odwołaniu zarzutów i opinię swą dołączyć do aktów sprawy.

Art. 119. Przewodniczący komisji odwoławczej odrzuca odwołanie, gdy odwołanie jest niedopuszczalne (art. 117), spóźnione lub wniesione przez osobę nieuprawnioną.

W razie wątpliwości przewodniczący przedstawia sprawę odrzucenia odwołania komisji dyscyplinarnej, która na posiedzeniu bez udziału stron rozstrzyga ją ostatecznie.

Art. 120. Jeżeli przewodniczący komisji odwoławczej uzna za potrzebne uzupełnić dochodzenie, przedstawia sprawę na posiedzeniu komisji odwoławczej bez udziału stron i, w razie uzyskania jej zgody zwraca sprawę władzy, przy której urzęduje komisja odwoławcza, celem przeprowadzenia uzupełniającego dochodzenia.

We wszystkich innych przypadkach komisja odwoławcza przeprowadza rozprawę dyscyplinarną i wydaje orzeczenie, stosując analogiczne postanowienia o rozprawie dyscyplinarnej i o orzekaniu w I instancji.

Umorzenie.

Art. 121. W razie śmierci obwinionego postępowanie dyscyplinarne bez względu na stadium, w którym się znajduje, podlega umorzeniu, może być jednak przeprowadzone na żądanie ustawowych spadkobierców zmarłego.

Uprawomocnienie orzeczenia.

Art. 122. Orzeczenia komisji dyscyplinarnej, wydane w I instancji, a nie zaskarżone w terminie przepisany, stają się prawomocne z dniem upływu tego terminu, orzeczenia zaś komisji dyscyplinarnej w drugiej instancji — niezwłocznie po ich ogłoszeniu.

Wykonanie orzeczenia.

Art. 123. Prawomocne orzeczenia dyscyplinarne podlegają wykonaniu przez właściwą władzę.

W tym celu przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła tej władzy odpis orzeczenia dyscyplinarnego, stwierdzając prawomocność orzeczenia.

91. Właściwą władzą, do której przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła odpis orzeczenia dyscyplinarnego, jest ta władza, przy której istnieje komisja.

Wznowienie.

Art. 124. Na żądanie nauczyciela, skazanego prawomocnie na karę dyscyplinarną, lub na żądanie jego ustawowych spadkobierców można wznowić postępowanie nawet po wykonaniu kary, jeżeli zostaną przedstawione takie nowe fakty lub środki dowodowe, nieznanne w poprzednim postępowaniu, które same przez się lub w związku z faktami, poprzednio ustalonymi, albo z dowodami, poprzednio zebranymi, mogą spowodować uwolnienie lub też łagodniejszy wymiar kary.

Art. 125. Żądanie wznowienia postępowania wnosi się do komisji dyscyplinarnej, która wydała orzeczenie ostateczne. Komisja ta rozstrzyga bez udziału stron o dopuszczalności wznowienia.

Przeciw rozstrzygnięciu komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji służy prawo wniesienia zażalenia do instancji odwoławczej w ciągu dni 14 od dnia następnego po doręczeniu uchwały komisji.

Art. 126. W przypadkach dopuszczenia wznowienia postępowania komisja dyscyplinarna pierwszej instancji zarządza w razie potrzeby uzupełnienie lub przeprowadzenie nowego dochodzenia, poczem przekazuje sprawę do rozprawy dyscyplinarnej.

Art. 127. Jeżeli nauczyciela, na którego korzyść dozwolono wznowienie postępowania dyscyplinarnego, uznano ponownie winnym, nie można orzec kary surowszej od nałożonej w poprzednim postępowaniu. Przy wykonywaniu orzeczenia karnego należy uwzględnić karę już poniesioną.

Art. 128. O ile po wznowieniu postępowania dyscyplinarnego uwolniono nauczyciela, pierwotnie skazanego na karę dyscyplinarną, albo nałożono na niego łagodniejszą karę dyscyplinarną, lub karę porządkową, Skarb Państwa obowiązany jest zwrócić mu lub, w razie jego śmierci, członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego lub sierociego, to, co nauczyciel lub wymienieni członkowie rodziny wskutek poprzedniego skazania stracili z poborów służbowych lub zaopatrzenia.

Zawieszenie w pełnieniu służby.

Art. 129. Komisja dyscyplinarna może każdej chwili zawiesić nauczyciela w pełnieniu służby, jeżeli wdrożono przeciw niemu postępowanie sędowo-karne lub dyscyplinarne, o ile jest to wskazane ze względu na rodzaj i doniosłość podniesionych zarzutów.

92. O każdym zawieszeniu nauczyciela w pełnieniu służby komisja dyscyplinarna obowiązana jest zawiadomić tę władzę, przy której istnieje z podaniem wykroczeń, które spowodowały zawieszenie.

Art. 130. Jeżeli co do nauczyciela zarządzono areszt sędowo-śledczy (prewencyjny), jest obowiązkiem władzy służbowej zarządzić natychmiast tymczasowe zawieszenie w służbie aresztowanego.

Każdy przełożony, powołany do wykonywania bezpośrednio lub pośrednio nadzoru służbowego, ma prawo zawiesić tymczasowo nauczyciela w pełnieniu służby, gdy nauczyciel odmówił jawnie posłuszeństwa służbowego wśród szczególnie ważnych okoliczności, albo, gdy ze względu

na jakość zarzuconego mu uchybienia obowiązkom, służbowym lub godności stanu nauczycielskiego, dalsze pozostawienie go w służbie naraziłoby powagę szkoły lub groziło dobru służby.

93. Po skierowaniu aktu oskarżenia do Komisji Dyscyplinarnej prawo zawieszenia nauczyciela w pełnieniu służby z powodu wykroczeń, względnie występów, objętych już aktem oskarżenia, przysługuje tylko Komisji dyscyplinarnej.

Art. 131. O każdym tymczasowym zawieszeniu nauczyciela w pełnieniu służby należy do dni siedmiu zawiadomić w drodze służbowej właściwą komisję dyscyplinarną, która bezzwłocznie, a najdalej w ciągu dalszych dni trzydziestu poweźmie uchwałę, zatwierdzającą lub uchylającą zawieszenie. Uchwałę taką należy natychmiast zakomunikować właściwej władzy, celem wykonania.

Art. 132. Komisja dyscyplinarna, zarządzając lub zatwierdzając zawieszenie, może ograniczyć na czas jego trwania uposażenie nauczyciela powyżej do połowy.

Art. 133. Zawieszenie nauczyciela w służbie kończy się najpóźniej z chwilą prawomocnego ukończenia postępowania dyscyplinarnego.

Jeżeli jednak przyczyny, które spowodowały zawieszenie, odpadną wcześniej, komisja dyscyplinarna uchyli bezzwłocznie zawieszenie.

Art. 134. Komisja dyscyplinarna rozstrzyga ostatecznie bez udziału stron o zarządzeniu, zatwierdzeniu lub uchyleniu zawieszenia.

Art. 135. Gdy nauczyciela skazano na karę dyscyplinarną, czasu zawieszenia w służbie nie zalicza się do czasu służby czynnej.

W tych wypadkach oraz wówczas, gdy nauczyciela wydalono w drodze administracyjnej wskutek zasądzenia go wyrokiem sądu karnego (art. 79), nie służy mu prawo otrzymania części uposażenia, której wypłatę wstrzymano na czas zawieszenia go w pełnieniu służby.

O ile natomiast postępowanie dyscyplinarne umorzono, obwinionego nauczyciela uwolniono od zarzuconej mu winy lub nałożono na niego jedynie karę porządkową, czas zawieszenia liczy się do czasu służby czynnej, a oprócz tego należy wypłacić mu część uposażenia, które wstrzymano na czas zawieszenia.

Rehabilitacja.

Art. 136. Jeżeli w ciągu dwóch lat po nałożeniu kary dyscyplinarnej, przewidzianej w punktach 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 art. 82, nauczyciel zachowywał się pod każdym względem poprawnie, Minister może zarządzić wykreślenie kary z nauczycielskiego wykazu służbowego. Następstwem rehabilitacji jest umorzenie skutków kary, przewidzianych artykułem 82 i ustępem trzecim art. 92.

94. Rehabilitacja może nastąpić na prośbę ukaranego nauczyciela lub na wniosek władzy służbowej.

Do wniosku o rehabilitację należy przedłożyć:

- a) odpis orzeczenia motywowanego,
- b) odpis wykazu stanu służby,
- c) odpis wykazu kwalifikacyjnego,
- d) szczegółowe uzasadnienie wniosku,

Doręczenie.

Art. 137. Wszelkie doręczenia, które mają nastąpić według postanowień ustawy niniejszej, są ważne i powodują bieg terminów, jeżeli uskuteczniiono je bezpośrednio lub listem poleconym do rąk obwinionego lub jego obrońcy, tudzież rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcy.

Jeżeli miejsce pobytu obwinionego nie jest znane, a nie ustanowił on obrońcy, komisja dyscyplinarna ustali trzymiesięczny termin rozprawy i ogłosi go drogą publikacji w Monitorze Polskim z zaznaczeniem, iż, o ile obwiniony nie stawi się na rozprawę w oznaczonym terminie, będzie wydany wyrok zaoczny.

Zażalenie.

Art. 138. O ile ustawa niniejsza inaczej nie stanowi, zażalenie przeciwko zarządzeniom i uchwałom komisji dyscyplinarnej I instancji lub jej przewodniczącego można wnosić tylko łącznie z zażaleniem, podawaniem na ostateczne zarządzenie lub uchwałę, albo z odwołaniem od orzeczenia komisji dyscyplinarnej.

Zażalenie należy wnosić na ręce przewodniczącego komisji dyscyplinarnej I instancji, który, o ile ustawa niniejsza inaczej nie stanowi, przesyła je wraz z aktami sprawy do instancji odwoławczej w drodze, przepisanej artykułem 118. Instancja odwoławcza rozstrzyga zażalenie bez udziału stron.

Bieg terminów i przywrócenie terminu.

Art. 139. Bieg terminów rozpoczyna się z dniem, następującym po doręczeniu.

Niedziele i dni świąteczne nie wstrzymują ani rozpoczęcia, ani biegu terminów, o ile koniec terminu przypada na niedzielę lub dzień świąteczny — kończy się termin następnego dnia powszedniego.

Przepisy, obowiązujące sądy, postanawiają, które dni uważać należy za świąteczne.

Dzień nadania zażalenia lub odwołania na pocztę uważa się za dzień ich wniesienia.

Art. 140. W razie spóźnienia terminu do wniesienia zażalenia lub odwołania, instancja odwoławcza może na prośbę obwinionego zezwolić na przywrócenie terminu, o ile obwiniony wykaże, że, niezależnie od jego woli i winy, okoliczności nie pozwoliły dotrzymywać mu terminu.

Prośbę o przywrócenie terminu z równoczesnym złożeniem zażalenia lub odwołania wnosić należy do właściwej komisji dyscyplinarnej I instancji, która, w drodze przepisanej, z wnioskiem rzecznika dyscyplinarnego, przesyła ją do instancji odwoławczej.

Instancja odwoławcza, zezwoliwszy na przywrócenie terminu, może zaraz wydać orzeczenie merytoryczne.

Stosunek do postępowania sędowo-karnego.

Art. 141. O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, należy w postępowaniu dyscyplinarnym stosować analogicznie przepisy ustawy postępowania karnego.

Oplaty skarbowe.

Art. 142. Pisma, dotyczące postępowania dyscyplinarnego, wolne są od wszelkich opłat skarbowych.

Odpowiedzialność nauczycieli w stanie nieczynnym, pozasłużbowym i w stanie spoczynku.

Art. 143. Nauczyciele w stanie nieczynnym i pozasłużbowym podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu:

- 1) naruszenia obowiązków służbowych, którego dopuścili się jeszcze w czasie służby czynnej;
- 2) rażącego naruszenia obowiązków, ciężących na nich w myśl ustawy niniejszej.

Nauczyciele przeniesieni w stan spoczynku podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej:

- 1) z powodu naruszenia obowiązków służbowych, którego dopuścili się w czasie służby czynnej,
- 2) z powodu naruszenia po przejściu w stan spoczynku przepisów art. 31 ustawy niniejszej

Art. 144. Odnośnie do nauczycieli, będących w stanie nieczynnym, pozasłużbowym lub spoczynku, mają analogiczne zastosowanie postanowienia, dotyczące dochodzenia i postępowania dyscyplinarnego względem nauczycieli czynnych.

Na nauczycieli tych nakłada się następujące kary dyscyplinarne:

- 1) nagane;
- 2) stałe lub czasowe zmniejszenie uposażenia najwyżej o 25⁰/₀;
- 3) w razie okoliczności, szczególnie obciążających, utratę wszelkich praw, wypływających z ich stosunku do Państwa, w tej liczbie uposażenia i zaopatrzenia dla członków rodziny z możliwością zastosowania analogicznego postanowienia artykułu 85 niniejszej ustawy.

Właściwą do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielowi w stanie nieczynnym, pozasłużbowym lub spoczynku jest komisja dyscyplinarna, która była właściwą w chwili przejścia nauczyciela w stan nieczynny, pozasłużbowy lub stan spoczynku.

ROZDZIAŁ X.

Postanowienia przejściowe.

Art. 145. Nauczycieli, którzy, w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów posiadają charakter nauczycieli stałych, uważa się za stałych w rozumieniu art. 8 niniejszej ustawy, o ile posiadają obowiązujące w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy kwalifikacje zawodowe.

Za nauczycieli stałych w rozumieniu art. 8 ustawy niniejszej uważa się również tych w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej czynnych na obszarze okręgów szkolnych: białostockiego, lubelskiego, łódzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego nauczycieli publicznych szkół powszechnych, którzy przed wejściem w życie ustawy niniejszej ukończyli przepisany w punkcie 1 art. 9 trzyletni okres nieprzerwa-

nej pracy nauczycielskiej oraz posiadali świadectwo złożenia pierwszego egzaminu nauczycielskiego lub kwalifikacje zawodowe, uznane przez Ministra za równorzędne z kwalifikacjami, nabytymi przez złożenie pierwszego egzaminu nauczycielskiego.

Art. 146. Nauczyciele, którzy nie podlegają przepisom art. 145, a do dnia wejścia w życie ustawy niniejszej ukończyli przepisany w punkcie 1 art. 8 trzyletni okres nieprzerwanej pracy nauczycielskiej oraz posiadali przepisane dla ustalenia w zawodzie nauczycielskim kwalifikacje zawodowe, — z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej stają się stałymi w rozumieniu art. 8, o ile z dotychczas prowadzonych wykazów kwalifikacyjnych (t. zw. arkuszy nauczycielskich, tabel kwalifikacyjnych i t. p.) nie wynika, iż praca ich w ostatnich 2 latach przed wejściem w życie ustawy niniejszej nie może być uznana za zadowalającą w rozumieniu przepisów ustawy niniejszej.

Nauczyciele zaś, których praca w ostatnich 2 latach przed wejściem w życie ustawy nie może być na podstawie dotychczasowych wykazów uznania za zadowalającą, winni być do dnia 31 grudnia 1927 r. zwizytowani i — o ile otrzymają ocenę pracy zadowalającą, — zaliczeni do nauczycieli stałych.

Nauczyciele, którzy na podstawie art. 145 lub artykułu niniejszego zostaną uznani za stałych w rozumieniu art. 8 ustawy, otrzymają dekrety ustalenia z ważnością od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej.

Do czasu ustawowego uregulowania sprawy kwalifikacyjnej zawodowych dla nauczycieli szkół tych kategorii, dla których niema ustawowych przepisów o zawodowych kwalifikacjach nauczycielskich, Ministrowi przysługuje prawo określenia, jakie kwalifikacje zawodowe nauczycieli tych szkół są wystarczające dla ustalenia.

64. Wzór dekretu ustalenia na podstawie art. 145 lub 146 zawiera załącznik Nr. 22.

Art. 147. Dyrektor, względnie kierownik szkoły, który przed wejściem w życie ustawy niniejszej uzyskał to stanowisko drogą konkursu, z chwilą wejścia w życie ustawy niniejszej zostaje uznany za mianowanego na to stanowisko w rozumieniu art. 11 ustawy.

Nauczyciele, którzy, pozostając w zawodzie nauczycielskim, co najmniej lat 12, pełnią obowiązki dyrektorów, względnie kierowników szkół, nieprzerwanie co najmniej lat 3, licząc wstecz od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej, zostają uznani za mianowanych z dniem 1 stycznia 1927 r. w rozumieniu art. 11 na stanowiska dyrektorów, względnie kierowników, o ile posiadają obowiązujące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej kwalifikacje zawodowe.

Nauczyciele, objęci art. 150, którzy zostali przejęci przez władze polskie od władz okupacyjnych i pracują w zawodzie nauczycielskim co najmniej lat 12, licząc wstecz od daty wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą zostać kierownikami szkół (art. 12) z chwilą, gdy złożą przepisane egzaminy uzupełniające lub zostaną od nich zwolnieni.

Art. 148. Postanowienia ustępów: czwartego, piątego i szóstego art. 15 mają analogiczne zastosowanie w tych wypadkach, gdy przerwa w służbie względnie praca kontraktowa miała miejsce przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

Art. 149. Jeżeli nauczyciel stały (art. 145 i 146) zajmuje w chwili wejścia w życie ustawy posadę, uzyskaną drogą konkursu, lub też zajmuje ją nieprzerwanie nie mniej, niż dwa lata, zostaje uznany za mianowanego na stałe na posadzie nauczyciela (art. 11), o ile ta posada zostaje uznana za stałą.

Art. 150. Nauczyciele tymczasowi, którzy w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy korzystali z praw, przyznanych im postanowieniami § 7 art. 22 (dawniej 23) ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli szkół publicznych powszechnych (Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 311), zmienionej ustawą z dnia 18 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 2 poz. 6) i Ustawą z dnia 15 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 88), zachowują te prawa nadal aż do dnia 31 sierpnia 1927 r.

Art. 151. Minister może zaliczyć do wymiaru uposażenia cały czas służby wojskowej — z wyjątkiem czasu pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach — tym czynnym w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej nauczycielom, którzy bądź bezpośrednio po służbie wojskowej bądź najdalej w cztery tygodnie po wystąpieniu z niej objęli stanowiska nauczycielskie, albo którzy nie z własnej winy uzyskali te stanowiska później, lecz podania o nie wnieśli najdalej w ciągu czterech tygodni po wystąpieniu ze służby wojskowej.

Art. 152. Nauczyciel tymczasowy, czynny w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, uzyskuje wszelkie prawa z ustawy emerytalnej narówni z nauczycielem stałym, jeżeli władza nie rozwiąże z nim stosunku służbowego przed upływem czasu, w którym funkcjonariusz państwowy, mianowany na stałe, nabywa prawo do emerytury.

Art. 153. Na czas trudności mieszkaniowych przepisy ustępu pierwszego art. 33 należy stosować przy uwzględnianiu miejscowych warunków mieszkaniowych i osobistych nauczyciela.

Art. 154. Na czas przejściowy aż do odwołania przez Ministra, zachowuje się moc obowiązująca postanowienia art. 54, które będzie wykonywane w granicach faktycznej możliwości.

Art. 155. Członków komisji kwalifikacyjnej dla nauczycieli szkół powszechnych (art. 22), tam, gdzie rady szkolne powiatowe nie istnieją, wybiera kurator okręgu szkolnego z pośród kandydatów, wybranych przez powiatowe konferencje stałych nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu.

Art. 156. Tam, gdzie rada szkolna okręgowa nie została jeszcze zorganizowana, członków okręgowej komisji dyscyplinarnej, wymienionych w punkcie 1 art. 87, powołuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z pośród 15 osób, przedstawionych przez kuratora właściwego okręgu szkolnego.

Przeniesienie z urzędu nauczyciela stałego do innej szkoły dla dobra szkoły (art. 58) może być dokonane bez wysłuchania opinii Rady szkolnej Okręgowej, o ile ta na danym terenie nie istnieje.

Art. 157. Sprawy dyscyplinarne, przed wejściem w życie niniejszej ustawy przekazane do rozprawy w I lub II instancji w istniejących na mocy dotychczasowych przepisów organach dla spraw dyscyplinarnych nauczycieli, winny być do trzech miesięcy od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy doprowadzone w zakresie działania tych organów do końca na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów.

W razie niedoprowadzenia tych spraw do końca w terminie wyżej wskazanym, lub w razie, gdy wydane orzeczenie (względnie wyrok) nie jest ostateczne, postępowanie dyscyplinarne winno być przekazane zorganizowanym na zasadzie przepisów ustawy niniejszej komisjom dyscyplinarnym i przez nie przy zastosowaniu przepisów proceduralnych ustawy niniejszej w dalszym ciągu prowadzone.

Art. 158. We wszelkich innych, poza wskazanymi w ustępie pierwszym artykułu 157, przypadkach, wszczęte przed wejściem w życie ustawy niniejszej sprawy dyscyplinarne po dniu wejścia jej w życie winny być prowadzone przy zastosowaniu jej przepisów.

Art. 159. Od orzeczeń dyscyplinarnych, wydanych w I instancji w odniesieniu do nauczycieli na podstawie pruskiej ustawy dyscyplinarnej z dnia 21 lipca 1852 r. w przedmiocie wykroczeń służbowych urzędników niesędziowskich (Zbiór praw pruskich str. 465), zmienionej rozporządzeniem Komisarjatu Naczelnego Rady Ludowej w Poznaniu z dnia 19 marca 1919 r. (Tygodnik Urzędowy Nr. 4, o ile orzeczenia te zapadły w okresie ostatnich dwóch lat, licząc wstecz od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej, służy skazanym prawo wniesienia odwołania do właściwych odwoławczych komisji dyscyplinarnych, utworzonych na mocy postanowień tej ustawy w terminie czterech tygodni od dnia wejścia jej w życie.

Art. 160. O ile w ustawie niniejszej powołano się na postanowienia ustaw karnych (postępowania karnego), należy do czasu wprowadzenia jednolitych przepisów na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej w każdej z byłych dzielnic stosować przepisy ustaw karnych (postępowania karnego), dotychczas w tej dzielnicy obowiązujących.

ROZDZIAŁ XI.

Postanowienia końcowe.

Art. 161. W wypadkach, gdy w przepisach niniejszej ustawy użyto wyrazu: „Minister” bez bliższego określenia, należy rozumieć: Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; gdy zaś odpowiednie postanowienie ma zastosowanie do nauczyciela (li) publicznych ludowych szkół rolniczych, należy rozumieć: Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 162. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Ministrom: Sprawiedliwości i Skarbu we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 163. Ustawa z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z pierwszym dniem czwartego miesiąca, następującego po jej ogłoszeniu.

Z chwilą wejścia w życie przytoczonej w ustępie poprzednim ustawy tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, wydane w przedmiotach, unormowanych tą ustawą.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r., zmieniające i uzupełniające postanowienia ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592), wchodzi w życie po upływie siódmego dnia od dnia ogłoszenia.

Załącznik Nr. 1.
do Instrukcji Ministerstwa Nr. I-4614/28.
z dnia 24 marca 1928 r.
Wzór pisma nominacyjnego (art. 3 lub 12).

.....
(nazwa władzy mianującej)
.....
(siedziba władzy) Do
..... Pan .....

..... (data)
Nr. .... w .....

Mianowanie.

Na podstawie ..... 1) ustawy z dnia 1 lipca
1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu
rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47,
poz. 462) . . . 2) mianuję Pan . . . z dniem . . .
. . . . . 19 . . . r. . . . . 3)
(stan. służb.)
. . . . . 4) w . . . . . 5) z uposaże-
(nazwa szkoły) (miejsowość)
niem według artykuł . . . . . 6) ustawy uposa-
żeniowej z dnia . . . . . (Dz. U. R. P. Nr. . . .
poz. . . . .).

Celem objęcia obowiązków służbowych oraz złożenia
przyrzeczenia służbowego win . . . Pan . . . zgłosić
się u . . . . . w terminie i pod rygorem
(nazwa władzy)
w art. 13 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli
przewidzianym.

Okrągła pieczęć urzędu. . . . .
(nazwa władzy mianującej)
. . . . .
(podpis)

Data objęcia służby . . . . .
(podpis wpisującego)

Data złożenia przyrzeczenia służbowego . . . . .
(podpis wpisującego)

-
- 1) tu wymienić należy „art. 3” albo też ustęp trzeci lub czwarty art. 12,
  - 2) w pismach nominacyjnych nauczycieli religii katolickiej przed wyrazem: „mianuję” wpisuje się: „w porozumieniu z . . . . .” (nazwa właściwej władzy duch.),
  - 3) np. „nauczycielem” lub „kierownikiem”,
  - 4) np. „publicznej szkoły powszechnej im. Elizy Orzeszkowej” lub „gimnazjum państwowego im. Jana Sobieskiego” i t. p.,
  - 5) np. „Warszawie”,
  - 6) tu należy wymienić artykuł, względnie artykuły, ustawy uposażeniowej, służące za podstawę prawną do wymierzenia uposażenia.

Załącznik Nr. 2
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór dekretu ustalenia (art. 8).

.....
(nazwa władzy wystawiającej dekret)
.....
(siedziba tej władzy)
.....
(data)
Nr. ....
Dekret ustalenia.
Do
Pan .....
.....
.....
w .....

Stwierdzam, iż na podstawie ustępu drugiego art. 8
ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych
nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego
1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) z dniem .....
..... r. stał. . . się Pan . . stał. . ,
nauczyciel . . . . . 1).
(kategoria szkół)

.....
(nazwa władzy wydającej dekret)
.....
(podpis)

Okrągła pieczęć urzędu.

Data złożenia przysięgi służbowej.

.....
(podpis wpisującego)
.....

1) np. „publicznych szkół powszechnych” lub „państwowych szkół średnich ogólnokształcących” i t. p.

Załącznik Nr. 3
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór pisma przyznającego tytuł profesora.

.....
(nazwa władzy wydającej pismo)
.....
(siedziba tej władzy)
.....
(data) .....

Do

Pan .....

Nr. ....

Treść: Przyznanie tytułu profesora.
.....
w .....

Na podstawie ustępu ostatniego art. 8 ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), przyznaje Pan . . . tytuł profesor . . .

.....
(nazwa władzy przyznającej tytuł)
.....
(podpis)
.....
(tytuł osoby podpisującej)

Okrągła pieczęć urzędu.

Załącznik Nr. 4
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. 1-4614 28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór pisma nominacyjnego
na stałą posadę lub na stanowisko dyrektora albo kierownika (art. 11)

.....
(nazwa władzy mianującej)
.....
(siedziba tej władzy) Do
Pan .....
.....
(data) .....
Nr. ....
Mianowanie na ..... 1) w .....

Na podstawie art. 11 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r.
o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozpo-
rządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462)
z dniem ..... mianuję Pan .....
w drodze konkursu na ..... 1) ..... 2)
(nazwa szkoły)
w .....
(miejscowość)

Zgodnie z postanowieniem art. .... ustawy upo-
sażeniowej (Dz. U. R. P. Nr. .... poz. ....)
równocześnie od daty w ustępie poprzednim wymienionej
przyznaję Panu uzupełnienie przysługującego Panu jako
nauczycielowi uposażenia o ..... punktów
oraz ..... mnożnych 3).

Po zwolnieniu od dotychczasowych obowiązków
winien Pan zgłosić się bezzwłocznie u .....
(nazwa władzy)
celem objęcia obowiązków służbowych.

Okrągła pieczęć urzędowa. ....
(nazwa władzy mianującej)

Data objęcia stanowiska .....
(podpis)

(podpis wpisującego)

-
- 1) tu wymienić: „stałą posadę nauczyciela (wychowawczyni)” lub: „stanowisko dyrektora (kierownika)”;
  - 2) np. „ochronki im. Bolesława Prusa” lub „państwowego Seminarjum nauczycielskiego im. Stanisława Konarskiego” i t. p.;
  - 3) ustęp ten ma zastosowanie tylko w wypadkach pierwszego mianowania na stanowisko dyrektora lub kierownika, albo mianowania kierownika publicznej szkoły powszechnej kierownikiem publicznej szkoły powszechnej wyższego stopnia organizacyjnego, do którego jest przywiązany większy dodatek za kierownictwo.

Załącznik Nr. 5
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór dekretu ustalenia na podstawie ustępu ostatniego art. 12.

.....
(nazwa władzy wystawiającej dekret)

.....
(siedziba tej władzy)

.....
(data)

Nr. ....

Treść: Dekret ustalenia.

Do :

Pan .....

Dyrektor . . . (Kierownika (czki)

.....
w .....

Na podstawie ustępu ostatniego art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), stwierdzam, iż z dniem . . . . . r. uzyskał Pan ustalenie w rozumieniu ustępu drugiego art. 8 powołanej wyżej ustawy.

.....
(nazwa władzy wystawiającej dekret)

Okrągła pieczęć urzędu.

.....
(podpis)

Data złożenia przysięgi służbowej.

.....
(podpis wpisującego)

Załącznik Nr. 6
do Instrukcji Ministra W. R. O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór zawiadomienia o niezadowolającej ocenie pracy (art. 21 lub 24).

.....
(nazwa władzy zawiadamiającej)

.....
(siedziba tej władzy)

.....
(data)

Nr. ....

Treść: Zawiadomienie o ocenie
pracy.

Do

Pan .....
.....
.....
.....
w .....

Na podstawie art. .... 1) ustawy
z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczy-
cieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 1928 r. (Dz. U.
R. P. Nr. 47, poz. 462) zawiadamiam Pan .....
iż równocześnie do wykazu kwalifikacyjnego Pan .....
wpisano ocenę pracy „niezadowolająca” za okres czasu
od dn. .... do dn. ....

Przeciwko powyższemu orzeczeniu przysługuje Panu
prawo w ciągu 14 dni od dnia następującego po dorecze-
niu niniejszego wniesienia odwołania do .....
(wskazać władzę)

.....
(nazwa władzy, wydającej orzeczenie)

.....
(podpis)

---

1) wymienić 21 lub 24.

Załącznik Nr. 7
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór dekretu przeniesienia z urzędu (art. 58).

.....
(nazwa władzy dokonywującej przeniesienia)

.....
(siedziba tej władzy)

Do

Pan .....

.....
(data)

Nr. ....

Przeniesienie.

w .....

Na podstawie art. 58 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), po wysłuchaniu opinii Rady Szkolnej Okręgowej w ....., z dniem ..... 19 .. r. przenoszę Pan .. z urzędu z powodu zmiany organizacji szkoły (dla dobra szkoły) ..... na równorzędne stanowisko do ..... 1) w ..... 2).

Po zwolnieniu od obowiązków dotychczasowych win .. Pan .. zgłosić się u ..... 3) celem objęcia nowych obowiązków służbowych.

Przeciwko zarządzeniu niniejszemu przysługuje Pan .. prawo odwołania do ..... w ciągu dni 14 od dnia następnego po dniu doręczenia niniejszego.

(okrągła pieczęć urzędu) .....

(nazwa władzy przenoszącej)

Data objęcia służby na nowem miejscu służbowem .....

(podpis wpisującego)

(podpis i tytuł osoby podpisującej)

-
- 1) wymienić szkołę, do której zostanie przeniesiony.
  - 2) wymienić miejscowość,
  - 3) wymienić tytuł urzędowy bezpośredniego przełożonego u którego ma się zgłosić.
- Uwaga.** a) Przy przeniesieniu nauczyciela tymczasowego skreślić od słów: „z powodu” aż do słów: „równorzędne stanowisko” włącznie,
b) słowa zbędne skreślić.

Załącznik Nr. 8
Do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór dekretu przeniesienia na własną prośbę (art. 58).

.....
(nazwa władzy przenoszącej)

..... Do
(siedziba tej władzy)

..... Pan .....

.....
(data)

Nr. ....

Przeniesienie. ....
w .....

Na podstawie art. 58 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dn. 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) z dniem ..... 19 .. r. przenoszę Pan ... na własną prośbę na stanowisko nauczyciela (na stałą posadę nauczyciela, na stanowisko dyrektora, kierownika) do ..... 2) w ..... 3).

Po zwolnieniu od obowiązków dotychczasowych win .. Pan .. zgłosić się u .. , .. 4) celem objęcia nowych obowiązków służbowych.

(okrągła pieczęć urzędu)

.....
(nazwa władzy przenoszącej)

Data objęcia służby na nowym
miejscu służbowym .....

.....
(podpis i tytuł osoby przenoszącej)

(podpis wpisującego)

-
- 1) tytuł, względnie charakter służbowy nauczyciela np. „profesora” lub „nauczyciela tymczasowego”,
  - 2) wymienić szkołę,
  - 3) wymienić miejscowość,
  - 4) wymienić przełożonego, u którego ma się zgłosić.

Załącznik Nr. 9
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór dekretu przeniesienia w drodze konkursu (art. art. 58 i 11).

.....
(Nazwa władzy, zarządzającej przenie-
sienie)

.....
(siedziba tej władzy)

.....
(data)

Nr. . . . .

Treść: Przeniesienie w drodze
konkursu.

Do

Pan

.....
(imię i nazwisko, tytuł)

.....
(charakter służbowy) 1)

w . . . . .

Na podstawie art. art. 59 i 11 ustawy z dnia 1 lipca
1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu
rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. P. R. P.
Nr. 47, poz. 462) przenoszę Pan . . . z dniem . . . r.
w drodze konkursu na równorzędne stanowisko do . .
..... w . . . . .
(wymienić nazwę szkoły)

Po zwolnieniu od obowiązków dotychczasowych
win . . Pan . . zgłosić się bezzwłocznie u . . . . .
.....
(nazwa
..... celem objęcia nowych
władzy, względnie osoby)
obowiązków służbowych.

Pieczęć okrągła urzędu.

Data objęcia służby na nowem
miejscu służbowem . . . . .

.....
(nazwa władzy przenoszącej)

.....
(podpis)

.....
(podpis wpisującego)

1) np. „Do Pana profesora Adama X, zajmującego stałą posadę nauczyciela gimnazjum państwowego im. B. Prusa w X“.

Załącznik Nr. 10
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór pisma, przenoszącego w stan nieczynny (art. 60).

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa, dnia . . . . .

Nr. . . . .

Przeniesienie w stan nieczynny.

Do

Pan . . . . .
(imię, nazwisko, tytuł)

. . . . .
(charakter służbowy)

. . . . .
(nazwa szkoły)

w . . . . .
(miejscowość)

Na podstawie art. 60 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r.
o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozpo-
rządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47.
poz. 462) przenoszę Pan . . . z dniem . . . . . r.
w stan nieczynny z powodu . . . . .
. . . . . 1).

Minister

. . . . .
(podpis)

Pieczęć okrągła urzędu.

1) tu wymienić należy: „zmiany organizacji szkoły” lub „okoliczności, nie pozwa-
lających ze względu na dobro służby na dalsze zatrudnienie Pan . . . na odpo-
wiadającej stanowisku służbowemu Pan . . . posadzie”.

Załącznik Nr. 11
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór pisma powołującego do służby czynnej nauczyciela w stanie nieczynnym (art 60).

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa, dnia . . . . .

Nr. . . . .

Powołanie do służby czynnej.

Do

Pan . . . . .
(imię, nazwisko, tytuł)

pozostające . . w stanie nieczynnym

. . . . . 1)
(charakter służbowy)

. . . . .
(nazwa szkoły)

w . . . . .
(miejscowość)

Na podstawie art. 60 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r.
o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) powołuję Pan . . z dniem . . . . . r.
z powrotem do czynnej służby na . . . . .
(stanowisko, nazwa szkoły

. . . . . 2).
i miejscowość)

Celem objęcia obowiązków służbowych win . . .
Pan . . zgłosić się bezzwłocznie u . . . . .
(władza lub osoba)

Pieczęć okrągła urzędu.

. . . . .
(nazwa władzy powołującej)

Data ponownego objęcia obowiązków . . . . .

. . . . .
(podpis)

. . . . .
(podpis wpisującego)

1) np. „stałego nauczyciela“ lub „dyrektora“.

2) np. „stałą posadę nauczyciela publicznej szkoły powszechnej Nr. . . . . w Warszawie“.

Załącznik Nr. 12
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór zwolnienia ze służby po upływie 6 miesięcy przebywania w stanie nieczynnym (art. 60).

.....
(nazwa władzy lub urzędu)

.....
(siedziba tej władzy lub urzędu)

.....
(data)

Nr. . . . .

Treść: Zwolnienie ze służby.

Do
Pan .....
(imię, nazwisko, ew. tytuł)

pozostające . . . w stanie nieczynnym

.....
(stanowisko wzgl. charakter służbowy)

.....
(nazwa szkoły)

w .....
(miejscowość)

Na podstawie art. 60 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) [oraz art. 29 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46)] zwalniam Pan . . . ze służby państwowej z dniem . . . . . r, z którym kończy się sześciomiesięczny okres przebywania Pan . . . w stanie nieczynnym [i równocześnie przenoszę Pan . . . w stan spoczynku].

Przeciwko zarządzeniu niniejszemu przysługuje Pan . . . prawo odwołania do . . . . . w terminie 14 dni od dnia następnego po doręczeniu niniejszego.

Okrągła pieczęć urzędu.

.....
(nazwa władzy zwalniającej)

.....
(podpis)

Uwaga. Słowa zawarte w klamrach skreśla się, jeżeli nauczyciel nie nabył jeszcze praw emerytalnych.

Załącznik Nr. 13
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór pisma przenoszącego nauczycielkę w stan pozasłużbowy
(art. 58 i 61).

Do

.....
(nazwa władzy lub urzędu)

.....
(siedziba tej władzy lub urzędu)

.....
(data)

Nr. ....

Treść: Przeniesienie w stan pozasłużbowy.

Pani .....
(imię, nazwisko, tytuł)

.....
(charakter służbowy, stanowisko)

.....
(nazwa szkoły)

w .....
(miejsowość)

Na podstawie ..... 1) ustawy
z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli
w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz.
U. R. P. Nr. 47, poz. 462) przenoszę Panią z dniem .....
..... na własną jej prośbę, wyrażoną
w piśmie z dnia ....., w stan
pozasłużbowy.

Okrągła pieczęć urzędu. ....
(nazwa urzędu)

.....
(podpis)

1) wymienić: „ustępu szóstego art. 58” lub: „art. 61”.

Załącznik Nr. 14
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. 1-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór deklaracji nauczycielki o rezygnacji ze stanowiska służbowego
w miejscu zamieszkania męża (art. 63).

DEKLARACJA

.....
(imię i nazwisko)

w stanie pozasłużbowym ..... 1)
(stanowisko, względnie tytuł)

Jako przeniesiona w stan pozasłużbowy pismem
..... z dnia ..... r.
(władza)

Nr. .... nie mając możliwości uzyskania stano-
wiska służbowego w miejscu zamieszkania mego męża
t. j. w ..... wyrazem gotowość powrotu do
służby czynnej na każdym wyznaczonym mi stanowisku
równorzędnym ze stanowiskiem zajmowanym przeze mnie
przed przejściem w stan pozasłużbowy.

.....
(podpis)

.....
(miejsce)

.....
(tytuł)

.....
(data)

1) np. „nauczycielki stałej publicznych szkół powszechnych”, albo: „przełożonej szkoły średniej ogólnokształcącej”.

Załącznik Nr. 15
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór pisma powołującego do służby czynnej nauczycielkę w stanie
pozasłużbowym (art. 63).

<p>..... (nazwa władzy lub urzędu)</p> <p>..... (siedziba tej władzy lub urzędu)</p> <p>..... (data)</p> <p>Nr. ....</p>	<p style="text-align: center;">Do</p> <p>Pani ..... (imię i nazwisko)</p> <p>pozostającej w stanie pozasłuż- bowym</p> <p>..... 1 stanowisko, względnie tytuł)</p>
--	--

Treść: Powołanie do służby czyn-
nej ze stanu pozasłużbo-
wego.

Na podstawie art. 63 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r.
o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozpo-
rządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P, Nr. 47
poz. 462) powołuję Panią z dniem .....
z urzędu 2) z powrotem do służby czynnej na .....

.....
(stanowisko, nazwa szkoły, miejscowość)

Celem objęcia obowiązków służbowych winna Pani
zgłosić się bezzwłocznie u .....
(władza lub osoba)

Okrągła pieczęć urzędu. ....
(nazwa władzy)

Data ponownego objęcia obo-
wiązków .....
(podpis)

.....
(podpis wpisującego)

1) np. „kierowniczką 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej”.

2) lub: „na prośbę z dnia .....

Załącznik Nr. 16
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. 1-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór dekretu zwolnienia ze służby po upływie oznaczonego
do przebywania w stanie pozasłużbowym czasu (art. 63).

.....
(nazwa władzy zwalniającej)

.....
(siedziba tej władzy)

.....
(data)

Nr. . . . .

Treść: Zwolnienie ze służby.

Do

Pani . . . . .
(imię, nazwisko, ew. tytuł)

pozostającej w stanie pozasłuż-
bowym.

.....
stanowisko, wzgl. charakter służbowy,
nazwa szkoły)

w . . . . .

Na podstawie art. 63 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r.
o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozpo-
rządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47,
poz. 462) zwalniam Panią z państwowej służby nauczyciel-
skim z dniem . . . . . r., z którym kończy
się oznaczony artykułem 63 powołanej wyżej ustawy pię-
cioletni okres czasu pozostawania w stanie pozasłuż-
bowym.

Równocześnie po myśli powołanego artykułu ustawy
przyznaję Pani odprawę w wysokości . . . . .
(ilość)
miesięcznego pełnego ostatnio pobieranego uposażenia
służbowego.

Przeciwko zarządzeniu niniejszemu przysługuje Pani
prawo odwołania do . . . . . w terminie
14 dni od dnia następnego po doręczeniu niniejszego.

Pieczęć okrągła urzędu.

.....
(nazwa władzy zwalniającej)

.....
(podpis)

Załącznik Nr. 17
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

Wzór pisma powierzającego nauczycielowi pełnienie czynności w urzędzie
administracji szkolnej (art. 64).

.....
(nazwa władzy lub urzędu)

.....
(siedziba tej władzy lub urzędu)

.....
(data)

Do

Nr. ....

Pan .....

Treść: Powierzenie czynności.

w .....
(urząd, miejscowość)

w .....

Na podstawie art. 64 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r.
o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozpo-
rządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. . . Nr. 47,
poz. 462), powierzam Pan . . za Je . . zgodą, wyrażoną
w piśmie z dnia . .
czynności . . . . . w . . . . .
(charakter tych czynności) (urząd i miejscowość)
na czas od dnia . . . . . do dnia . . . . .
. . . . . r.

Przez czas pełnienia tych czynności będzie Pan . . .
pod względem praw i obowiązków traktowan . . według
przepisów ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej
służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

Okrągła pieczęć urzędu.

.....
(nazwa władzy)

Data objęcia czynności

.....
(podpis)

.....
(podpis wpisującego)

Załącznik Nr. 18
do Instrukcji Ministra W. P. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór przyjęcia zgłoszenia o dobrowolnem wystąpieniu ze służby (art. 67).

..... (nazwa władzy lub urzędu)	Do
..... (siedziba tej władzy lub urzędu)	Pan .....
..... (data)	(imię, nazwisko, charakter
Nr.	..... służbowy, wzgl. stanowisko)
Treść: Przyjęcie zgłoszenia o do- browolnem wystąpieniu ze służby.	..... (nazwa szkoły)
	w ..... (miejsowość)

Na podstawie art. 67 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) przyjmuję zgłoszenie Pan .. z dnia ..... o dobrowolnem wystąpieniu ze służby z dniem ..... [pod warunkiem należytego oddania urzędowania przed wyżej powołaną datą.

Przeciwko wymienionemu warunkowi przysługuje Pan .. prawo odwołania do ..... w terminie 14 dni od dnia następnego po doręczeniu niniejszego].

Okrągła pieczęć urzędu.

.....
(podpis władzy)

.....
(podpis)

Załącznik Nr. 19
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór odroczenia przyjęcia zgłoszenia o dobrowolnem wystąpieniu
ze służby (art. 67).

.....
(nazwa władzy lub urzędu)

.....
(siedziba tej władzy lub urzędu)

.....
(data)

Nr. ....

Treść: Odroczenie przyjęcia zgłoszenia o dobrowolnem wystąpieniu ze służby.

Do
Pan .....

(imię, nazwisko, charakter

służbowy, wzgl. stanowisko)

.....
(nazwa szkoły)

w .....
(miejsowość)

Na podstawie art. 67 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) odraczam termin przyjęcia zgłoszenia Pan . . z dnia . . . . . o dobrowolnem wystąpieniu ze służby do czasu osłatecznego załatwienia prowadzonego przeciwko Pan . . śledztwa karnego 1) [do czasu uregulowania przez Pan . . zaległych zobowiązań pieniężnych, wynikłych ze stosunku służbowego].

Przeciwko powyższemu odroczeniu przyjęcia zgłoszenia o dobrowolnem wystąpieniu ze służby przysługuje Pan . . prawo odwołania do . . . . . w terminie 14 dni od dnia następnego po doręczeniu niniejszego.

Okrągiła pieczęć urzędu.

.....
(nazwa władzy)

.....
(podpis)

1) lub: „dochodzenia dyscyplinarnego”.

Załącznik Nr. 20
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór pisma zwalniającego nauczyciela tymczasowego na podstawie art. 69
lub 70.

.....
(nazwa władzy lub urzędu)

.....
(siedziba tej władzy lub urzędu)

.....
(data)

Nr. . . . .

Treść: Zwolnienie ze służby.

Do
Pan .....

.....
(tymczasowe . . . nauczyciel . . .
.....
(nazwa szkoły)

w . . . . .
(miejsowość)

Na podstawie art. 69 (albo 70) i 71 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) zwalniam Pan . . . z dniem . . . . . ze służby 1).

[Wobec tego, że służba Pan . . . w ciągu lat: . . . . . była nienaganna uzyskał . . . Pan . . . . . prawo do odprawy w wysokości . . . . . miesięcznego pełnego, ostatnio pobieranego, uposażenia służbowego 2].

Przeciwko zarządzeniu niniejszemu przysługuje Pan . . . . . prawo odwołania do . . . . . w terminie 14 dni od dnia następnego po doręczeniu niniejszego.

.....
(nazwa władzy)

Okrągła pieczęć urzędu.

.....
(podpis)

-
- 1) w wypadkach zwolnienia na podstawie art. 70 dodać: z powodu . . . . . w piśmie Nr. . . . . z dnia . . . . . orzeczenia opiewającego: "ogólna ocena pracy niezadowolająca",
2) drugi ustęp należy opuścić, gdy służba zwalnianego nauczyciela była naganna.

Załącznik Nr. 21
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór orzeczenia o unieważnieniu mianowania i wydaleniu ze służby
(art. 73)

.....
(nazwa władzy lub urzędu)

.....
(siedziba tej władzy lub urzędu)

.....
(data)

Nr. ....

Do

Treść: Orzeczenie o unieważnieniu mianowania i wydaleniu ze służby.

Pan .....

.....

.....

w .....

Na podstawie art. 73 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) z powodu .....

(wymienić jeden z powodów, wymienionych

..... unieważniam mianowanie Pan ..

w art. 73)

na stanowisko .....

(wymienić)

pismem Nr. .... z dnia .....

i jednocześnie z dniem dzisiejszym wydałam Pan .. ze służby państwowej.

Przeciwko zarządzeniu niniejszemu przysługuje Panu odwołanie do .....

w terminie 14 dni od dnia następnego po doręczeniu niniejszego.

Okrągła pieczęć urzędu.

.....
(nazwa władzy)

.....
(podpis)

Załącznik Nr. 22
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I. 4614/28
z dn. 24 marca 1928 r.

Wzór dekretu ustalenia art. 145 i 146).

.....
(nazwa władzy wydającej dekret)
.....
(siedziba tej władzy)
.....
(data) Do
Nr. Pan .....

Dekret ustalenia. ....
.....
w .....

Niniejszem stwierdzam, iż z dniem 1 stycznia 1927 r.
na podstawie ustępu ..... 1)
(wymienić ustęp)
ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych
nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego
1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), stał się Pan ..
stał .. w rozumieniu ustawy nauczyciel ..
.....
(wymienić rodzaj szkół)

Wobec powyższego zgodnie z postanowieniem art. 146
powołanej ustawy wydaję Pan .. niniejszy dekret usta-
lenia.

Okragła pieczęć urzędu. ....
(nazwa władzy wydającej dekret)

Data złożenia przysięgi służbowej. ....
(podpis)

.....
(podpis wpisującego)

1) np. „ustępu pierwszego art. 145”, „ustępu drugiego art. 145” lub „ustępu pierw-
szego art. 146”.

Załącznik Nr. 23
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO

.....

data .....

Nr. ....

Do

P. ....

Pan .....

dochodzenie dyscyplinarne.

.....

w .....

Na podstawie ustępu drugiego art. 102 ustawy z dnia
1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli
w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz.U.
Rz. P. Nr. 47, poz. 462) wdrażam przeciwko Pan .....

dochodzenie dyscyplinarne z powodu .....

Przeprowadzenie dochodzenia powierzyłem p. ....

.....

.....

Kurator

Załącznik Nr. 24
do Instrukcji Ministra W. R. i O. P. Nr. I-4614/28
z dnia 24 marca 1928 r.

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO

..... Do
data .....
Nr. .... Pan .....
P. ....
dochodzenie dyscyplinarne. w .....

Na podstawie ustępu drugiego art. 103 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 47, poz. 462) powierzam Pan . . . przeprowadzenie dochodzenia dyscyplinarnego przeciwko p. . . . .
..... nauczyciel . . . . .

Zarzuty przeciwko p. . . . .
znajdują się (w załączonym piśmie lub w załączonych aktach) . . . . .

W myśl ustępu czwartego, wymienionego wyżej artykułu może zażądać Pan . . . współdziałania władz administracyjnych i organów policyjnych w szczególności wtedy, gdy świadkowie lub znawcy mieszkają poza obrębem powiatu, a nie czynią zadość Pańskiemu wezwaniu lub bez ustawowego powodu uchylają się od zeznań.

Władze administracyjne i organa policyjne obowiązane są w myśl wymienionego przepisu udzielić Pan . . . odpowiedniej pomocy, stosując przytem obowiązujące w postępowaniu administracyjnym przepisy o wzywaniu i przesłuchiowaniu stron.

Jeżeli zajdzie potrzeba przesłuchania świadków lub znawców pod przysięgą, może Pan . . . zwrócić się do właściwego sądu pierwszej instancji o przesłuchanie tych osób pod przysięgą, powołując się na postanowienia ustępu trzeciego art. 102 wymienionej ustawy i na niniejszą delegację.

Wyniki przeprowadzonego dochodzenia zechce Pan . . . przedłożyć mi bezzwłocznie.

Okrągła pieczęć urzędu.

Kurator

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 grudnia 1926 r.

w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli.

Na podstawie artykułów: 14, 17, 18, 20, 22, 24, 36, 37, 49, 58, 90 i 162 ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) w odniesieniu do nauczycieli szkół podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zarządza się co następuje:

§ 1. Przysięga służbowa, składana przez nauczyciela przy ustaleniu, brzmi jak następuje:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że w wykonywaniu swych obowiązków służbowych, szczególnie w zakresie wychowania i nauczania powierzonej mi młodzieży, przyczyniać się będę ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której zawsze wiernie służyć będę.

Wszystkich obywateli kraju w równym mając zachowaniu, przepisów prawa strzec będę pilnie, obowiązki swego stanowiska spełniać gorliwie i sumiennie, polecenia moich przełożonych wykonywać dokładnie a tajemnicy urzędowej dochowam.

Tak mi Panie Boże dopomóż”.

Przyrzeczenie służbowe brzmi, jak przysięga służbowa po skreśleniu w niej słów:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że” oraz zmianie zdania: „Tak mi Panie Boże dopomóż” na zdanie „Tak przyrzekam”.

Do art. 17.

§ 2. Wykaz stanu służby każdego nauczyciela ma być prowadzony według wzoru, podanego w załączniku Nr. 1 do niniejszego rozporządzenia.

Wykazy stanu służby prowadzą:

1) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu—inspektor szkolny,

2) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego—kurator okręgu szkolnego,

3) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi—Minister.

W razie przejścia nauczyciela do szkoły, podlegającej bezpośrednio innej władzy, niż ta, która wykaz założyła, względnie ostatnio prowadziła, wykaz ten wraz z odpisami dokumentów ma być przesłany tej władzy, która z powodu zaszłej zmiany stała się obowiązana do prowadzenia wykazu.

Do art. 18.

§ 3. Wykazy kwalifikacyjne prowadzą:

- 1) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu—inspektor szkolny,
- 2) dla nauczycieli wszystkich innych szkół dyrektorowie, względnie kierownicy tych szkół,
- 3) dla podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego dyrektorów względnie kierowników szkół—kurator okr. szk.,
- 4) dla dyrektorów, względnie kierowników szkół podległych bezpośrednio Ministrowi—Minister.

§ 4. Poza osobami wymienionymi w art. 18 ustawy wpisywać spostrzeżenia do wykazu kwalifikacyjnego mają prawo:

- 1) w oddziałach i szkołach pomocniczych przy szkołach powszechnych—inspektor szkolny i wizytator,
- 2) w innych nieobjętych art. 18 ani punktem 1 niniejszego paragrafu szkołach—dyrektor względnie kierownik szkoły i wizytator.

Do art. 20.

§ 5. Poza osobami wymienionymi w art. 20 ustawy wpisują ocenę do wykazu kwalifikacyjnego na podstawie spostrzeżeń w nim zapisanych:

- 1) nauczycielom oddziałów i szkół pomocniczych przy szkołach powszechnych—inspektor szkolny,
- 2) nauczycielom nieobjętych art. 20 ani punktem 1 niniejszego paragrafu szkół—dyrektor, względnie kierownik szkoły.
- 3) dyrektorom i kierownikom szkół podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego—naczelnicy właściwych wydziałów w Kuratorjum,
- 4) dyrektorom, względnie kierownikom szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi—naczelnicy właściwych wydziałów w Ministerstwie.

Do art. 21.

§ 6. Odwołanie przeciw niezadowolającej ocenie wnosi nauczyciel w drodze służbowej za pośrednictwem tej władzy, która wydała ocenę.

O tem czy odwołanie zostało wniesione w terminie przepisany rozstrzyga władza, przy której urzęduje komisja kwalifikacyjna.

Do art. 22 i 155.

§ 7. Kurator okręgu szkolnego dla każdego rejonu wizytacyjnego szkolnictwa powszechnego podległego sobie okręgu powoła oddzielną komisję kwalifikacyjną, wspólną dla nauczycieli szkół powszechnych (względnie nauczycieli oddziałów lub szkół pomocniczych przy szkołach powszechnych) i dla wychowawczyń ochronek.

Każda z powyższych komisyj ma się składać:

- 1) z wizytatora szkół powszechnych względnie osoby, pełniącej z urzędu jego obowiązki,
- 2) dwóch inspektorów szkolnych, pełniących służbę na terenie tego rejonu, powołanych przez kuratora okr. szkolnego,
- 3) 4 stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych, powołanych przez kuratora okr. szk.,

- a) z pośród delegatów z wyboru do rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, działających na terenie danego rejonu wizytacyjnego,
- lub b) z pośród kandydatów, wybranych po 2 na powiat przez powiatowe konferencje stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych — tam, gdzie rad takich niema,
- 4) dwóch powołanych przez kuratora okręgu szkolnego wychowawczyń ochronek, pełniących służbę na terenie rejonu.

§ 8. Komisje kwalifikacyjne, o których mowa w § 10, orzekają w komplecie, złożonym z 3-ch osób, a mianowicie:

- 1) wizytatora, jako przewodniczącego,
- 2) inspektora szkolnego,
- 3) nauczyciela tej kategorii szkoły, do jakiej należy szkoła w której pełni służbę nauczyciel, podlegający orzeczeniu Komisji.

§ 9. Dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego, Minister powoła przy każdym Kuratorjum 3 Komisje Kwalifikacyjne odpowiednio do 3 następujących kategorii szkół:

- 1) średnich ogólnokształcących,
- 2) seminarjów nauczycielskich, preparand, wyższych kursów i instytutów nauczycielskich oraz innych zakładów kształcenia nauczycieli,
- 3) zawodowych.

Każda z powyższych Komisyj ma się składać z powołanych przez Ministra następujących osób:

- a) wizytatora właściwej kategorii szkół w okręgu, względnie osoby z urzędu pełniącej jego obowiązki,
- b) 2 dyrektorów, względnie kierowników szkół danej kategorii w okręgu,
- c) 4 nauczycieli stałych danej kategorii szkół w okręgu.

Komplet orzekający każdej z wymienionych w niniejszym paragrafie komisyj stanowią: wizytator, jako przewodniczący, oraz jeden dyrektor i jeden nauczyciel, jako członkowie.

§ 10. Komisja kwalifikacyjna dla nauczycieli szkół podległych bezpośrednio Ministrowi tworzy się przy Ministerstwie.

Przewodniczy w niej jeden z wizytatorów przy Ministerstwie, wyznaczony przez Ministra, członkami jej zaś są:

- 1) dwaj dyrektorowie, względnie kierownicy szkół każdej z kategorii, o których mowa w § 9, oraz dwaj dyrektorowie szkół specjalnych,
- 2) dwaj nauczyciele stali szkół każdej kategorii, wymienionej wyżej pod 1.

Komplet orzekający stanowią: wizytator, dyrektor i nauczyciel, przy czem dwaj ostatni są dobierani odpowiednio do kategorii, do jakiej należy szkoła, w której pełni służbę nauczyciel, podlegający orzeczeniu Komisji.

§ 11. W razie gdyby z powodów od władzy niezależnych niemożliwe było jednoczesne zachowanie warunków:

- 1) że członkiem Komisji kwalifikacyjnej nie może być ten, kto odwołującemu się wydawał ocenę, i
- 2) że do kompletu orzekającego musi wchodzić dyrektor, względ-

nie kierownik szkoły tej samej kategorii, do jakiej należy szkoła, w której pełni służbę podlegający orzeczeniu Komisji nauczyciel, władza, przy której Komisja jest utworzona, zarządzi, by w skład kompletu orzekającego wszedł specjalnie dla tego wypadku dyrektor, względnie kierownik szkoły innej kategorii, niż ta, do jakiej należy szkoła, w której pełni służbę zainteresowany nauczyciel.

§ 12. Kuratorowie okręgów szkolnych zarządzają, by najdalej do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zostały dokonane wybory kandydatów do komisji kwalifikacyjnych, a mianowicie:

- a) po 2 kandydatów z każdego powiatu, wybranych przez powiatowe konferencje stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych tam, gdzie nie istnieją rady szkolne powiatowe, względnie miejskie.
- b) po jednym kandydacie od każdej rady pedagogicznej szkół bezpośrednio podległych kuratorowi okręgu szkolnego.

Przed upływem tego samego terminu dyrektorowie, względnie kierownicy szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi, zarządzają w swych szkołach wybory kandydatów po jednym od każdej szkoły.

Z przebiegu i wyniku wyborów mają być sporządzone protokoły w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, gdy dotyczą kandydatów powiatowych konferencyj nauczycielskich lub kandydata rady pedagogicznej szkoły, podległej bezpośrednio Ministrowi, oraz w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, gdy odnoszą się do wyborów, o których mowa wyżej pod b).

Wszystkie egzemplarze protokołów wyborczych mają być podpisane przez przewodniczącego wyborów (inspektora szkolnego lub dyrektora względnie kierownika szkoły) i sekretarza, powołanego do pełnienia tej funkcji przez przewodniczącego z pośród członków kolegium wyborczego.

Jeden egzemplarz protokołu pozostaje w aktach inspektora szkolnego, względnie dyrekcji szkoły, drugi względnie dwa pozostałe przesyła się władzy, przy której ma być utworzona odpowiednia komisja kwalifikacyjna.

Gdy wybory dotyczą kandydatów, wybranych przez rady pedagogiczne szkół, o których mowa wyżej pod b, kurator przesyła Ministrowi po jednym egzemplarzu protokołów wyborczych wraz z wnioskami w sprawie powołania z pośród wybranych kandydatów członków komisji kwalifikacyjnych dla nauczycieli każdej z trzech kategorii szkół (§ 9).

Wybory kandydatów na członków komisji kwalifikacyjnych odbywają się co 3 lata. Członek komisji kwalifikacyjnej traci swój mandat, jeżeli zajdzie zmiana, wskutek której odpadają warunki jego powołania. W wypadku tym właściwa władza powołuje na członka komisji inną osobę, posiadającą wymagane warunki.

§ 13. Komisja kwalifikacyjna zasadniczo wydaje orzeczenia na podstawie spostrzeżeń, wpisanych do wykazu kwalifikacyjnego w okresie czasu od wydania poprzedniej oceny, biorąc jednocześnie pod uwagę ewentualne fakty, dotyczące stosunków służbowych, osobistych lub rodzinnych nauczyciela, zanotowane w wykazie stanu służby jego, które mogą mieć bezpośredni lub pośredni wpływ na wartość pracy nauczyciela w tym okresie. Komisja kwalifikacyjna może jednak, o ile to uzna za potrzebne, zażądać od władzy, która wydała ocenę, dodatkowych wyjaśnień, pisem-

nych lub ustnych, jak również zbadać na miejscu wartość pracy nauczyciela przez zwizytowanie go.

Uchwały komisji kwalifikacyjnej zapadają większością głosów. Komisja prowadzi protokół uchwał.

Orzeczenie komisji kwalifikacyjnej ma mieć następujące brzmienie:

„Komisja kwalifikacyjna przy-----

 (nazwa władzy)
 dla nauczycieli ----- szkół -----

 (nazwa kategorii szkół)
 w dniu ----- 192----- r., rozpatrując sprawę
 z odwołania p. -----

 (imię i nazwisko nauczyciela)
 stałego nauczyciela -----

 (nazwa szkoły)
 z dnia ----- 192----- r., oceniła pracę jego (jej
 w okresie od dnia ----- 192----- r. do dn. ----- 192----- r.
 jako -----

 (ocena według skali ustawowej)

Orzeczenie podpisuje przewodniczący i przynajmniej jeden członek komisji.

§ 14. Członków komisji kwalifikacyjnej obowiązują przepisy o tajemnicy urzędowej (art. 31 ust. z dnia 1 lipca 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530 oraz art. 24 ust. z dnia 17 lutego 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

§ 15. Wykaz kwalifikacyjny nauczyciela ma być prowadzony według wzoru, dołączonego do niniejszego rozporządzenia (załącznik Nr. 2).

Do art. 24.

- § 16. Orzeczenie, o którym mowa w art. 24 ustawy, wydają:
1. Inspektor szkolny — w odniesieniu do nauczycieli szkół bezpośrednio sobie podległych,
  2. Kurator okręgu szkolnego — w odniesieniu do nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego,
  3. Minister — w odniesieniu do nauczycieli szkół podległych bezpośrednio Ministrowi.

Do art. 36.

§ 17. Tam, gdzie młodzież szkolna w ciągu roku szkolnego w niedziele i święta, wyliczone w osobnych rozporządzeniach Ministra Wyznań

Religijnych i Oświecenia Publicznego, bierze udział zbiorowo w nabożeństwach, specjalne dla niej urządzanych, nauczyciele obowiązani są zarówno w czasie zbierania się młodzieży, jak w czasie nabożeństwa, względnie kazania (egzorty), pełnić opiekę nad młodzieżą i wykonywać nadzór nad jej zachowaniem się. Jeżeli w szkole pełni służbę kilku nauczycieli, dyrektor lub kierownik może zarządzić kolejne dyżury, uwzględniając z jednej strony wyznaczenie nauczycieli, z drugiej zaś konieczność wyznaczenia na każdy dyżur takiej liczby nauczycieli, któraby czyniła zadość potrzebie roztoczenia istotnej opieki i nadzoru nad młodzieżą.

§ 18. W szkołach powszechnych wiejskich urzędowe konferencje z rodzicami dzieci odbywać się mają w dni powszednie w godzinach popołudniowych lub wieczornych. O wyborze dnia i godziny rozstrzyga kierownik szkoły.

W szkołach innych o wyborze dnia w tygodniu, przeznaczonego na urzędowe konferencje z rodzicami uczniów rozstrzyga rada pedagogiczna szkoły po uprzednim zaznajomieniu się z opinią rodziców dzieci szkolnych. Czas konferencji ma być wybrany tak, by zajęci pracą zarobkową rodzice brali udział w konferencjach o ile możliwości bez uszczerbku dla swych zajęć zawodowych.

Jeżeli większość rodziców dzieci oświadczy się za wyznaczeniem niedzieli jako dnia konferencji, a rada pedagogiczna powieźmie decyzję odmienną, sprawa ma być przekazana do rozstrzygnięcia władzy, której szkoła podlega bezpośrednio. Rozstrzygnięciu tejże władzy ma być poddany wypadek różnicy zdań w sprawie wyboru jako dnia konferencji niedzieli lub dnia powszedniego między dyrektorem a większością rady pedagogicznej szkoły.

Do art. 37.

§ 19. Jeżeli niższa liczba godzin nauczania lub innych zajęć obowiązkowych w szkole mieści się w ramach organizacyjnych szkoły, t. j. jeżeli niższa ta nie pociąga za sobą w konsekwencji zmniejszenia się przewidzianej w planie zajęć szkolnych liczby godzin nauczania względnie innych zajęć obowiązkowych w szkole, a jednocześnie nie powoduje dodatkowego obciążenia Skarbu Państwa bądź w postaci zwiększenia liczby etatów nauczycielskich, bądź w postaci powiększenia ilości godzin nadliczbowych, dodatkowo opłacanych, — niższą godzin na umotywowany wniosek kierownika, względnie dyrektora szkoły, zatwierdza:

1) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu — inspektor szkolny,

2) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego — kurator okręgu szkolnego.

Udzielanie nauczycielom szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, zniżek godzin, wychodzących poza ramy organizacyjne szkoły, należy do kuratora okręgu szkolnego pod warunkiem, że ewentualne zwiększenie liczby etatów lub ilości godzin nadliczbowych w szkole nie spowoduje wyjścia poza granice liczby etatów lub kwot, objętych budżetem okręgu szkolnego.

Udzielanie zniżek we wszystkich wypadkach, nie objętych dwoma poprzedzonymi ustępami niniejszego paragrafu, należy do Ministra.

Do art. 49.

§ 20. Dyrektor lub kierownik szkoły na czas swego urlopu w okresie feryj szkolnych powierza zastępstwo jednemu z pozostających na miejscu nauczycieli szkoły, o czym zawiadamia władzę, której podlega bezpośrednio.

Gdyby jednak żaden z nauczycieli szkoły nie wziął na siebie dobrowolnie obowiązku zastępowania dyrektora, względnie kierownika, wówczas władza z urzędu wyznaczy do pełnienia tych obowiązków jednego z nauczycieli szkoły, stosując postanowienia art. 50 i 51 ustawy.

Zastępujący będącego na urlopie ferjalnym dyrektora lub kierownika nauczyciel jest obowiązany do opieki nad budynkiem i inwentarzem szkolnym i do załatwienia wszystkich drobnych spraw, wynikających z kierownictwa szkoły oraz tych z pośród spraw ważniejszych, które nie mogą czekać do powrotu dyrektora względnie kierownika.

Celem umożliwienia stronom porozumienia się na miejscu z zarządem szkoły zastępca dyrektora lub kierownika winien wyznaczyć, jako godziny przyjęć, co najmniej po 2 godziny w ciągu 2 dni w tygodniu, co przez umieszczenie stosownego ogłoszenia w dostępnym dla stron miejscu budynku szkolnego ma być podane im do wiadomości.

§ 21. Postanowienia § 20 nie mają zastosowania do szkół powszechnych wiejskich, 1—5 klasowych. Kierownicy tych szkół oddalając się z miejsca zamieszkania na czas urlopu ferjalnego, obowiązani są jedynie do powierzenia opieki nad budynkiem i inwentarzem szkolnym pozostającemu na miejscu nauczycielowi, a o ile to jest niemożliwe, organowi samorządu szkolnego, lub, gdy takiego samorządu niema, miejscowemu organowi władzy administracyjnej (wójtowi, sołtysowi). O zamierzonym wyjeździe swym oraz o osobie lub organie, któremu powierzył opiekę nad budynkiem i inwentarzem szkolnym, kierownik szkoły ma zawiadomić inspektora szkolnego.

Do art. 58.

§ 22. Gdy przeniesienie z urzędu spowodowane jest zmianą organizacji szkoły, a ma dotyczyć nie mającego stałej posady stałego nauczyciela szkoły, podległej bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, władzą właściwą do zarządzenia przeniesienia jest kurator okręgu szkolnego; przeniesienie z urzędu z powodu zmiany organizacji szkoły innych nauczycieli stałych należy do Ministra.

Do art. 90.

§ 23. Członkowie komisji dyscyplinarnych z wyłączeniem sędziów państwowych przy objęciu urzędowania składają wobec władzy, przy której jest utworzona komisja, przyrzeczenie o brzmieniu następującem:

„Przyjmując powierzony sobie urząd członka komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli, przyrzekam w wykonywaniu związanych z tym urzędem obowiązków strzec przepisów prawa, kierować się jedynie względami na dobro i honor szkoły, oraz zachować w tajemnicy wszystko to, co doszło do mojej wiadomości z tytułu pełnienia obowiązków członka komisji dyscyplinarnej.

§ 24. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1927 r

Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego (—) *K. Bartel.*

